Fackligt arbete = hjälp till självhjälp?

Det borde idag inte råda någon tvekan om veterinärmedicinens betydelse för samhället. Veterinärer är högutbildade, kompetenta och engagerade yrkesmänniskor, men det är tyvärr oerhört svårt att få positiv uppmärksamhet för veterinärkåren, t ex i massmedia, eftersom det råder en misstänksamhet inför budskap som uppfattas som identiska med dem som kommer från veterinära myndigheter. Att lobba för veterinärkåren är alltså inte lätt, men vem har sagt att veterinärförbundets arbete skulle vara lätt? Veterinärerna själva är den bästa reklamen för veterinärkåren och ser förhoppningsvis till att vara god reklam.

Det råder idag brist på veterinärer, många tjänster är vakanta för att det helt enkelt inte går att hitta någon veterinär att anställa. Ändå tycks stora delar av veterinärkåren i full färd med att arbeta ihjäl sig för löner som inte på långa vägar återspeglar kompetens och arbetsinsats. Vi borde väl ha ett fantastiskt förhandlingsläge nu när vi är en bristvara?

Idag är veterinär ett yrke, inte ett kall. Men det går inte att vara en bra veterinär utan att engagera sig i sina arbetsuppgifter. Häri ligger vårt dilemma. Vad hjälper det att de fackliga företrädarna skriker sig hesa om reglerad arbetstid och att vi jobbar för mycket, när majoriteten av kåren ändå jobbar dubbelt så många timmar som man har betalt för, oavsett avtal? Det går inte att gå hem när det finns sjuka djur kvar att bota, skrivbordet är fullt av brådskande ärenden, forskningsprojektet måste avslutas, studenterna har rätt att förvänta sig undervisning osv, men om vi inte går hem när arbetsdagen är slut (även om inte arbetet är det) så kommer arbetsgivarna aldrig att anställa mer personal, den de har jobbar ju så att det räcker!

Likadant med lönerna. Det sägs att djursjukvårdskostnaderna ökat kraftigt de senaste åren eftersom veterinärlönerna stigit så mycket. Detta låter helt obegripligt och återspeglas inte i den veterinära lönestatistiken. Varför nöjer vi oss med dåliga löneavtal bara för att arbetsgivaren påstås inte ha några pengar? Ofta beror det nog på att man vill ha just det här intressanta och givande arbetet och man hoppas kanske innerst inne att arbetsgivaren så småningom ska inse vilken pärla man är och höja lönen efter förtjänst. Särskilt som man ju jobbar så hårt...

Vi har själva försatt oss i ett dåligt förhandlingsläge genom att vara så lojala mot arbetsuppgifterna. Utan detta engagemang skulle veterinärkåren inte vara vad den borde vara, men det måste finnas en gräns. Vi måste lära oss att slåss för vår egen sak på vår egen arbetsplats. Denna uppmaning känns kanske som ett hån mot den som känner sig illa behandlad på sin arbetsplats och inte tycker sig ha fått hjälp från veterinärförbundet. Enskilda ärenden är ofta komplicerade och ibland kan arbetsgivaren, oerhört nog, behandla sina anställda både orättvist och otrevligt utan att för den skull bryta mot lagar och avtal. Ibland kan de fackliga företrädarna inte lösa frågan så som medlemmen önskar. Därmed inte sagt att vi inte alltid ska försöka. För det ska vi. Ingen medlem kan få guld och gröna skogar, inte heller hjälp att förgöra en annan medlemsgrupp, men råd och stöd gentemot arbetsgivaren (oavsett om denne är veterinär eller ej) i fackliga frågor har man all rätt att förvänta sig.

Men begär inte att veterinärförbundet ska slåss för något som ni inte själva är beredda att kämpa för. Gå hem från jobbet när ni inte orkar mer!

Susanna Sternberg
ledamot i förbundsstyrelsen

Sveriges Veterinärförbund

Box 12 709, 112 94 Stockholm

Besöksadress: Kungsholms Hamnplan 7. e-post: office@svf.se hemsida: www.svf.se

Kansli
Telefon: 08-545 558 20
Telefax: 08-545 558 39

Kanslichef:
DAG HULTEFORS, leg. vet.
Dir.tel. 08-545 558 21
(Bost.tel. 035-17 35 88)
(Mobiltel. 070-566 08 36)
e-post: dag.hultefors@svf.se

Förhandlingschef:
ANDERS LEFRELL, jur kand.
Dir.tel. 08-545 558 25
(Bost.tel. 08-765 91 19)
(Mobiltel. 070-418 07 99)
e-post: anders.lefrell@svf.se

Generalsekreterare SVS:
CHRISTINA AROSENIUS, leg. vet.
Dir.tel. 08-545 558 24
(Bost.tel. 018-24 24 61)
(Mobiltel. 070-717 73 19)
e-post: christina.arosenius@svf.se

Informationschef:
JOHAN BECK-FRIIS, leg. vet.
Dir.tel. 08-545 558 33
(Bost.tel. 018-54 11 71)
(Mobiltel. 070-717 73 25)
e-post: johan.beck-friis@svf.se

Ombudsman:
AMELIE LOTHIGIUS, jur. kand.
Dir.tel. 08-545 558 26
(Bost.tel. 08-26 25 39)
(Mobiltel. 070-788 70 47)
e-post: amelie.lothigius@svf.se

Kamrer:
RUNE KOSKINEN
Dir.tel. 08-545 558 22
e-post: rune.koskinen@svf.se

Sekreterare:
BIRGITTA LARSSON
Dir.tel. 08-545 558 23
e-post: birgitta.larsson@svf.se

MARIANNE LUNDQUIST, SVS, AEA
Dir.tel. 08-545 558 27
e-post: marianne.lundquist@svf.se

AGNETA SVENSSON, SVF
Dir.tel. 08-545 558 28
e-post: agneta.svensson@svf.se

Telefontid:
9.00–11.30, 12.30–16.30

Postgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

Styrelse
Sveriges Veterinärförbund

Ordförande:	**Bost.tel**
DAG HULTEFORS	035-17 35 88
Vice ordförande.	
ÅSA BERGQVIST	0418-66 21 62
ILMARS DREIMANIS	035-509 84
TORKEL EKMAN	018-38 44 11
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
EVAMARI LEWIN	070-211 90 35
KARIN PETTERSSON	0525-102 13
PER SAHLANDER	0171-44 20 93
SUSANNA STERNBERG	018-30 39 33

Kollegium
Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

Ordförande
ANDERS FORSLID

Vice ordförande
ANNE PEDERSEN MÖRNER

PETER FRANZÉN
KRISTER MARTIN
ANDERS SANDBERG
SUZANNE SANDQVIST
LENA STENGÄRDE

Svensk Veterinärtidning
Telefon: 08-545 558 30
Telefax: 08-545 558 29

Ansvarig utgivare och chefredaktör:
JOHAN BECK-FRIIS
Dir.tel. 08-545 558 33
(Bost.tel. 018-54 11 71)
(Mobiltel. 070-717 73 25)
e-post: johan.beck-friis@svf.se

Journalist:
KARIN ÅSTRÖM BENGTSSON (tjänstl)
KATARINA HÖRLIN BARNEKOW
Dir.tel. 08-545 558 32
e-post: katarina.horlin.barnekow@svf.se

Redaktionssekreterare, annonser:
BIRGITTA AHLKVIST
Dir.tel. 08-545 558 31
e-post: birgitta.ahlkvist@svf.se

Prenumerationspris 2001
Sverige: 765 kronor + moms.
Norden: 1020 kronor + moms.
Europa utanför Norden: 1090 kronor + moms.
Utanför Europa: 1235 kronor

Utgivningsdagar 2001

1	23 jan	10	15 aug
2	13 feb	11	5 sep
3	6 mar	12	26 sep
4	27 mar	13	17 okt
5	18 apr	14	7 nov
6	10 maj	15	28 nov
7	7 jun	16	19 dec
8–9	28 jun		

Manusdagar: 4 veckor före utgivningsdag. Korta repliker införes i nästkommande tidning om de är redaktionen tillhanda senast 2 veckor efter manusdag.

Annonsmaterialdagar: 3 veckor före utgivningsdag.

Fackpressupplaga 2000
= 2.800 ex.

Riksföreningar inom Sveriges Veterinärförbund

SVENSKA DISTRIKTSVETERINÄRFÖRENINGEN – DVF
Ordförande: Ilmars Dreimanis
Sekreterare: Kristina Olsson

SVENSKA BESIKTNINGSVETERINÄRFÖRENINGEN – BVF
Ordförande: Leif Skarhed
Sekreterare: Tone Lindvåg

SVERIGES YNGRE VETERINÄRERS FÖRENING – SYVF
Ordförande: Anette Karlsson
Sekreterare: Susanne Åkerblom

FÖRENINGEN VETERINÄRER I ENSKILD TJÄNST – FVET
Ordförande: Johan Hellander
Sekreterare: Christer Gyllerup

FÖRENINGEN FÖR VETERINÄRER I ADMINISTRATIV TJÄNST – VIAT
Ordförande: Torsten Jakobsson
Sekreterare: Anna Waldensten

FÖRENINGEN FÖR VETERINÄRER VID VETENSKAPLIGA INSTITUTIONER – FVVI
Ordförande: Ingrid Hansson
Sekreterare: Ursula Nord-Bjerselius

PRIVATPRAKTISERANDE VETERINÄRERS FÖRENING – PVF
Ordförande: Per Arvidsson
Sekreterare: Anneli Bjöersdorff

DJURSJUKHUSANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – DaVF
Ordförande: Fredrike Ritter
Sekreterare: Eva Hjortstad

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN
Ordförande: Krister Martin
Sekreterare: Patricia Hedenqvist

HUSDJURSSEKTIONEN:
Ordförande: Lena Stengärde
Sekreterare: Gösta Nyberg

HÄSTSEKTIONEN
Ordförande: Peter Franzén
Sekreterare: Bengt Johansson

LIVSMEDELSSEKTIONEN
Ordförande: Anders Sandberg
Sekreterare: Karin Granath

SMÅDJURSSEKTIONEN
Ordförande: Suzanne Sandqvist
Sekreterare: Helene Hansson

Svensk Veterinär tidning

TIDSKRIFT FÖR SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND VOLYM 53 NOVEMBER 2001 NR 14

Centraltryckeriet AB, Borås 2001 ISSN 0346-2250

INNEHÅLL

Granskade artiklar

733 **K de Verdier Klingenberg, P Öhagen, S Alenius: Utvärdering av effekten av homeopatisk behandling vid kalvdiarré**
För att utvärdera effekten av homeopatisk behandling av kalvdiarré genomfördes en randomiserad och placebokontrollerad dubbelblindstudie i tolv svenska mjölkkobesättningar.

737 **K Simonsson: Salmonella typhimurium DT 104**
Detta fördjupningsarbete utgörs av en litteraturstudie som beskriver bakteriens resistensmekanismer, förekomst, smittkällor och profylax.

729 **Ledare**
S Sternberg: Fackligt arbete = hjälp till självhjälp?

743 **Månadens Epiztel**

744 **K Hammarberg: Lägesrapport om arbetet med Good Veterinary Practice**

747 **A Tronstad: 2nd OIE International Conference on Antimicrobial Resistance**

751 **L Englund, S Sternberg, M Cedersmyg: Adoption av utländska hundar – ett möjligt smittskyddsproblem**

754 **U Petersson, L Petersson: Till fördel för djur i Indien**

755 **Vilken är din diagnos? – Radiologi**

758 **Vilken är din diagnos? – Svar**

758 **Kollegialt Nätverk – veterinärer stödjer veterinärer**

758 **TUVE-studenterna om utbildningen, framtiden och tjorrar**

760 **F Gurban: Ny årskull TUVE-studenter på väg**

762 **Hur gick det sen då, Robert Cikota?**

764 **Exotisk veterinär hedersdoktorsföreläsning**

767 **SLU:s promotionshögtid 2001**

771 **L Stilling: Tankar om djurhälsa och etik**

Insänt
775 C Hagström: Djurskydd och djurhälsa

777 **G Nordlöf: Veterinärmästerskapet i golf avgjort på Alvesta Golfklubb**

778 **Kongresser och kurser**

780 **Disputationer**

Kanslinytt
782 Nya medlemmar

Noterat
782 Nya neddragningar vid SLU
783 SACO-förslag till ny ordförande klart
784 Förslag om skatteminskning för fackföreningsavgift
784 Märkningslag av hund saknar rättsverkan

Remiss
784 Remisser under behandling

Läkemedel
784 Nya karenstidsföreskrifter – SLV FS 2001:25 (H65:1)

SVT nr	Utkommer	Senaste manusdag	Senaste annonsdag
15/01	28 nov	31 okt	7 nov
16/01	19 dec	21 nov	28 nov

Omslagsfoto: Johan Beck-Friis.
I en studie som redovisas på sidan 733 har homeopatisk behandling av kalvdiarré utvärderats vid SLU. Resultaten visar att ingen statistisk skillnad kan påvisas mellan den homeopatiska behandlingen och placebo.

- **Alltid en dos per dag – bekvämt**
- **Inget behov av intitrering – enkelt**
- **50/50 - eliminering via lever och njure – njurvänligt**
- **Storförpackning för stora och små hundar som räcker 140 - 280 dagar – ekonomiskt**

FORTEKOR® VET.
Benazepril

Det enkla sättet att pumpa nytt liv i ett gammalt hjärta.

För övrig information se FASS VET

NOVARTIS

Novartis Sverige AB, Veterinärmedicin • Lyngbyvej 172 • DK-2100 Köpenhamn
® Registrerat varumärke för Novartis AG, Basel, Schweiz

Utvärdering av effekten av homeopatisk behandling vid kalvdiarré

*KERSTIN DE VERDIER KLINGENBERG, VMD, bitr statsveterinär, PATRIK ÖHAGEN, MSc, statistiker och STEFAN ALENIUS, VMD, professor.**

För att utvärdera effekten av homeopatisk behandling av kalvdiarré genomfördes en randomiserad och placebokontrollerad dubbelblindstudie i tolv svenska mjölkkobesättningar. Varken kliniskt eller statistiskt signifikant behandlingseffekt av det homeopatiska preparatet jämfört med placebo kunde visas. Författarna anser att varje verkningslös medicinsk behandling innebär en risk för patienten, eftersom den kan fördröja tillfrisknande och förhindra att adekvat terapi sätts in.

Artikeln är en svensk översättning av ett manuskript som är inskickat för publicering i The Veterinary Journal.

Bakgrund

Överallt där kalvar föds upp under intensiva former är neonatal enterit en vanlig och välkänd sjukdom. Ny forskning och erfarenhet lyfter fram mjölk, vatten, elektrolyter och omsorg som adekvat behandling. För svenska förhållanden är antibiotikaterapi knappast aktuellt eftersom rotavirus och *Cryptosporidum parvum* är de infektiösa agens som dominerar (1, 3).

Behandling med homeopatiska medel förekommer och användningen har ökat under senare år. Homeopatisk behandling innebär att djur med sjukdomssymtom behandlas med en specialprepparerad och extremt utspädd lösning av ett ämne som i högre koncentration skulle ge samma symtom hos ett friskt djur. Litteraturen inom området omfattar studier av flera olika sjukdomar hos olika djurslag, men trots att det finns experimentella och kliniska studier som stöder användningen av homeopati i vissa situationer (4) har över 200 års praktik inte förmått samla övertygande bevis för att homeopati verkligen har effekt. Det är svårt att bedöma effekten av homeopati från de studier som finns publicerade, bland annat därför att studiedesign och kvalité ofta är diskutabla (2). För att kunna utvärdera homeopatisk behandling bör studier som kombinerar vetenskaplig metodik med insikter i homeopati ligga till grund. Studierna bör vara upplagda dubbelblint och placebokontrollerat, och analyserna utförda med relevanta statistiska metoder.

Avsikten med denna studie var att utvärdera effekten av det homeopatiska preparatet Podophyllum på kliniskt förlopp och sjukdomsduration vid kalvdiarré.

Material och metoder

Studien genomfördes under 1999 och 2000 som en randomiserad

Figur 1. Överallt där kalvar föds upp under intensiva former är neonatal enterit en vanlig och välkänd sjukdom. Avsikten med studien var att utvärdera effekten av homeopatisk behandling på kliniskt förlopp och sjukdomsduration vid kalvdiarré. Foto: GUS-Foto.

och placebokontrollerad dubbelblindstudie i tolv svenska, BVDV-fria mjölkkobesättningar. Ett homeopatiskt preparat (Podophyllum, D30) och placebo tillverkades och tillhandahölls av DCG Farmaceutiska AB i Göteborg. Till alla de tolv gårdarna skickades förpackningar med slumpvis fördelade, kodmärkta behandlingskurer med Podophyllum/placebo, för att användas vid fall av kalvdiarré. Behandlingarna utfördes av djurägarna, som inte kände till vilken kalv som fick vilken behandling. Behandling påbörjades så fort diarré upptäckts hos en kalv, och fortsattes under tre dagars tid.

Kliniska symtom (allmäntillstånd, foderlust, kroppstemperatur och faeceskonsistens) bedömdes och registrerades dagligen av djurägarna enligt en skala 0–3, där 0 motsvarade en kliniskt frisk kalv och 1–3 motsvarade gradvis aggraverande symtom. För att uppnå 3 inom respektive parameter (allmäntillstånd, foderlust, kroppstemperatur och faeceskonsistens) krävdes kraftigt påverkat allmäntillstånd/anorexi/feber >40,5ºC/vattentunn faeces. Delpoängen för de fyra parametrarna summerades, varför totalpoängen för kliniska symtom kunde variera mellan 0–12.

Sammanlagt 48 kalvar ingick i studien, men fyra exkluderades på grund av ofullständiga journaler (n=3) och annan insatt behandling (n=1). När behandlingen påbörjades var kalvarnas ålder i medeltal 29,0 dagar för Podophyllum-gruppen och 26,3 dagar för placebogruppen. Andelen kvigkalvar var 46 respektive 45 procent i de båda grupperna, och kalvarnas mödrar var i laktation 2,5 respektive 2,4. Kliniska symtom när behandlingarna påbörjades var likvärdiga i de båda grupperna (summa 2,8 respektive 3,2 under dag 1).

Faecesprov insamlades dagligen från kalvarna och analyserades på SVA med avseende på rotavirus som är den vanligast förekommande tarmpatogenen vid neonatal enterit i svenska besättningar (1, 3). Analyserna utfördes utan kännedom om kalvarnas behandling.

Diarréns duration valdes som primär analysvariabel. Grupperna jämfördes med poisson-regression. Analys av data gjordes innan behandlingskoden bröts.

Försöksuppläggningen hade godkänts av Uppsala Djurförsöksetiska nämnd (C133/98) och Jordbruksverket (35-4272/98).

Figur 3. I studien kunde varken kliniskt eller statistiskt signifikant effekt av behandling av neonatal enterit med Podophyllum jämfört med placebo visas.

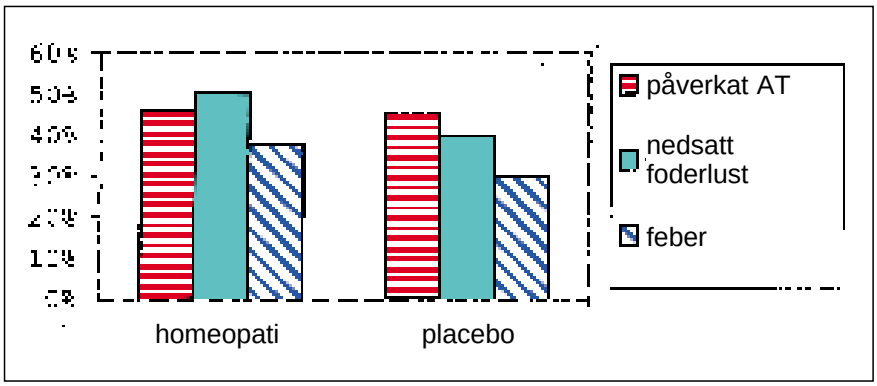

Figur 2. Kliniska symtom hos kalvar med neonatal enterit som behandlats antingen med det homeopatiska medlet Podophyllum (n=24) eller med placebo (n=20).

Resultat

Ingen statistiskt signifikant skillnad påvisades mellan kalvar som behandlats med Podophyllum jämfört med placebo. Kalvar som behandlats med Podophyllum (n=24) hade i medeltal diarré i 3,1 dagar (1–8 dagar), medan kalvar som hade fått placebo (n=20) hade 2,9 dagars diarré (1–7 dagar). Konfidensintervall för skillnaden mellan grupperna var från –0,6 till 1,5. De kliniska symtomen hos kalvarna i de båda behandlingsgrupperna var likvärdiga (Figur 2). Inga kalvar dog under studieperioden.

Hos nio av 24 kalvar i Podophyllum-gruppen och hos tre av 20 i placebogruppen påvisades rotavirus i faeces. De rotaviruspositiva kalvarna var i medeltal 19,5 dagar gamla när de fick diarré. Korrigering av data för förekomst av rotavirus förändrade inte resultaten.

Diskussion

I denna studie kunde varken kli-

niskt eller statistiskt signifikant effekt av behandling av neonatal enterit med Podophyllum jämfört med placeo visas. Kliniskt signifikant effekt definierades som 50 procents reduktion av diarréns duration. Allmäntillstånd, foderlust och kroppstemperatur påverkades inte heller av behandlingen. Med dessa resultat som grund anser författarna att Podophyllum inte är ett relevant behandlingsalternativ vid neonatal enterit hos kalv. Eftersom rotavirus och *Cryptosporidum* är de vanligast förekommande patogenerna vid kalvdiarré i svenska besättningar är inte heller antibiotika ett relevant terapival. Antibiotika bör istället reserveras för behandling av pneumonier och dylika sjukdomstillstånd. För behandling av kalvdiarré gäller alltså fortfarande fortsatt mjölkutfodring plus kompensation av förluster av vatten och elektrolyter. Omsorg om sjuka djur och övervakning för att tidigt upptäcka eventuella sekundära infektioner (framför allt i luftvägarna) är viktigt. Förebyggande åtgärder är av avgörande betydelse, och vikten av goda skötselrutiner för att hålla neonatala infektioner på en subklinisk nivå kan knappast överskattas.

I länder där *Salmonella* och BVDV (bovint virusdiarrévirus) är vanligt förekommande i nötkreatursbesättningarna är det förstås av största vikt att kontrollåtgärder sätts in.

Vanligt med kliniska symtom

Kalvdiarré kan upfattas som harmlöst av ägaren till djuren, men depression, inappetens och feber var vanligt förekommande symtom bland kalvarna i denna studie. Det är anmärkningsvärt att 70,5 procent av kalvarna i studien visade minst ett av följande kliniska symtom: feber, nedsatt allmäntillstånd eller inappetens. Alla dessa tre symtom samtidigt visades hos 13,6 procent av kalvarna. Yngre kalvar hade en mer allvarlig klinisk bild än äldre. Kalvar under två veckors ålder hade mer påverkat allmäntillstånd, mer inappetens och högre feber jämfört med kalvar som var äldre än sex veckor. Den allvarligare sjukdomsbilden hos de yngsta kalvarna understryker betydelsen av att spädkalvar hanteras och sköts på ett varsamt och noggrant sätt.

Verkningslös behandling risk för patienten

Såvitt författarna känner till är detta den enda rapporterade kliniska studien där homeopatisk behandling av neonatal diarré hos kalvar har utvärderats i en randomiserad och placebokontrollerad dubbelblindstudie med relevant statistisk analys. Vi anser att en försöksdesign av detta slag är en förutsättning för att kunna bedöma den kliniska effekten av terapi/åtgärder oavsett behandlingsmetod.

Varje verkningslös medicinsk behandling innebär en risk för patienten, eftersom den kan fördröja tillfrisknande och förhindra att adekvat terapi sätts in. Detta är speciellt kritiskt vid allvarliga infektiösa sjukdomar eller andra lidanden som kan visa sig vara fatala. Risken för att djurskyddet åsidosätts måste alltid beaktas.

Under det senaste decenniet har utvecklingen och ökningen av ekologisk produktion av jordbruksprodukter inom Europeiska unionen varit väsentlig. I rådets förordning (EG) nr 1804/1999 ges homeopatisk behandling prioritet framför antibiotika och allopatiska veterinärmedicinska läkemedel. Detta innebär en betydande risk för djurhälsa och djurskydd, eftersom övertygande vetenskapliga bevis för homeopatins effekt saknas.

Sammanfattning

För att utvärdera effekten av homeopatisk behandling av kalvdiarré genomfördes en randomiserad och placebokontrollerad dubbelblindstudie i tolv svenska, BVDV-fria mjölkkobesättningar. Studien omfattade 44 kalvar med neonatal enterit som behandlades med Podophyllum D30 eller placebo. Varken kliniskt eller statistiskt signifikant behandlingseffekt av Podophyllum jämfört med placebo kunde visas. Kalvar som behandlats med Podophyllum (n=24) hade i medeltal diarré i 3,1 dagar (1–8 dagar), medan kalvar som hade fått placebo (n=20) hade 2,9 dagars diarré (1–7 dagar). Konfidensintervall för skillnaden mellan grupperna var från –0,6 till 1,5. Allmäntillstånd, foderlust och

Figur 4. För behandling av kalvdiarré gäller fortfarande mjölkutfodring plus kompensation av förluster av vatten och elektrolyter. Varje verkningslös behandling innebär en risk för patienten.

kroppstemperatur påverkades inte heller av behandlingen.

Grundat på dessa resultat anser vi att Podophyllum inte är ett relevant behandlingsalternativ vid neonatal enterit hos kalv. Studien styrker åsikten att vetenskapliga bevis för effekten av veterinärmedicinsk homeopati saknas och understryker därmed risken för att djurhälsa och djurskydd åsidosätts då EU förordar homeopatisk behandling framför traditionella veterinärmedicinska läkemedel.

Relevant terapi vid neonatal kalvdiarré är fortfarande mjölk, vatten, elektrolyter och omsorg, och förebyggande arbete är av avgörande betydelse.

Summary

Evaluation of the effect of homeopathic treatment of neonatal calf enteritis

A double-blind, randomised, placebo-controlled clinical trial on homeopathic treatment of neonatal calf diarrhoea was performed comprising 44 calves in twelve dairy herds. Calves with spontaneously derived diarrhoea were treated with either the homeopathic remedy Podophyllum (D30) (n=24) or a placebo (n=20). No clinically or statistically significant difference between the two groups was demonstrated. Calves treated with Podophyllum had an average 3.1 days' diarrhoea compared with 2.9 days for the placebo group. Depression, inappetence and fever were presented equally in the two groups. These results support the widely held opinion that scientific proof for the efficacy of veterinary homeopathy is lacking. In the European Union this implies a considerable risk for animal welfare, since here priority is given to homeopathic treatments in organic farming.

Tack

Författarna vill tacka Helena B Reineck, veterinärerna Helen Loor, Cecilia Hamilton och Sven Viring samt de djurägare som deltog i studien. Tack också till Lisbeth Larsson, Chris Jörgenfeldt och DCG Farmaceutiska AB. Studien kunde genomföras tack vare forskningsbidrag från Stiftelsen Lantbruksforskning (063/98).

Referenser

1. Björkman C, Svensson C & de Verdier Klingenberg K. Rotavirus and *Cryptosporidium parvum* infections in Swedish dairy calves. 2001 (manuscript).
2. Persson Waller K, Beyer W Ekman T. Veterinär homeopati till lantbrukets djur – en sammanställning av vetenskapliga försök. Rapport SLU, 1998.
3. de Verdier Klingenberg K & Svensson L. Group A rotavirus as a cause of neonatal calf enteritis in Sweden. Acta Veterinaria Scandinavica 1998, 39, 195–199.
4. Wynn S G. Studies on use of homeopathy in animals. JAVMA, 1998, 212, 719–724.

*Biträdande statsveterinär, VMD Kerstin de Verdier Klingenberg, Avd för idisslar- och svinsjukdomar, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, 751 89 Uppsala.
Statistiker, MSc Patrik Öhagen, Institutionen för idisslarmedicin och epidemiologi, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 7019, 750 07 Uppsala.
Professor Stefan Alenius, Institutionen för idisslarmedicin och epidemiologi, Sveriges Lantbruksuniversitet, Box 7019, 750 07 Uppsala.

Ny adress? Nytt namn?

Meddela oss på förbundskansliet om Du flyttat eller bytt namn.
Svensk Veterinärtidning kommer snabbare fram till Dig om vi har Din rätta adress.

Ring nu! **08-545 558 20**

"Undrar om grannens Lady fortfarande är intresserad av ett häcklopp..."

Thorbjörn, Blandras, 11 år

Fördjupningsarbete

Salmonella typhimurium DT 104

*KARIN SIMONSSON, leg veterinär.**

Salmonella typhimurium *definitiv typ 104 är en fruktad patogen hos både människor och djur, inte minst på grund av sin förmåga att utveckla resistens mot flertalet antibiotika. Den multiresistenta varianten av DT 104 har dessutom nästan fullständigt lyckats konkurrera ut den antibiotikakänsliga varianten. Artikeln ger en djupgående beskrivning av bakteriens resistensmekanismer, förekomst, smittkällor och profylax.*

Denna litteraturstudie utgör en bearbetad version av författarens fördjupningsarbete under veterinärutbildningen. Handledare var Marie-Louise Danielsson-Tham, Institutionen för livsmedelshygien, SLU, Box 7009, 750 07 Uppsala.

Inledning

Salmonella typhimurium definitiv typ (DT) 104 isolerades för första gången 1984 i England och Wales (21). Därefter ökade årligen antalet fall sakta fram till 1990, för att sedan accelerera allt snabbare (21). DT 104 är nu den näst vanligaste *Salmonella*-fagtypen som isoleras från människa i England och Wales, och den vanligaste hos nöt (7).

Bakteriens fullständiga namn är *Salmonella enterica* subspecies *enterica* serotyp *typhimurium*. Den fagtyp av *S typhimurium* som haft den största ökningen och fått mest uppmärksamhet är definitiv typ (DT) 104. Det vanligaste resistensmönstret hos DT 104 är mot ampicillin (A), kloramfenikol (C), streptomycin (S), sulfonamider (Su) samt tetracyklin (T). Den har därför fått tilläggsnamnet R-typ ACSSuT. Att DT 104 skapat så stora problem beror på att den dels kan sprida sig snabbt och effektivt i och mellan besättningar, dels att den förutom här nämnda resistensmönster besitter förmåga att plocka upp ytterligare resistensgener, till exempel mot kinoloner, trimetoprim och gentamicin (5). Den multiresistenta varianten av DT 104 har nästan fullständigt lyckats konkurrera ut den antibiotikakänsliga varianten, som inte verkar besitta samma förmåga att kolonisera och sprida sig (5). Den rikliga och/eller kontinuerliga användningen av antibiotika i vissa länder tillåter överlevnad och växt av den resistenta DT 104, medan den antibiotikakänsliga DT 104 inte klarar detta utan dukar under (5).

I Sverige orsakades flera humanfall av franskt, rökt kalkonbröst sommaren 1999 (2). Två människor avled. Utbrottet fick stor uppmärksamhet i massmedierna.

Antibiotikaresistens hos DT 104

Undersökningar har gjorts för att försöka lokalisera var i bakterien resistensen är belägen. När 280 stammar av DT 104 av R-typen ACSSuT undersöktes uppvisade samtliga en plasmid på cirka 60 Mda (14). Försök har gjorts att experimentellt överföra resistensen till en plasmidfri, antibiotikakänslig stam av *Escherichia coli*, men detta har misslyckats eftersom varken resistens eller plasmid har kunnat påvisats hos *E coli*-stammen (14). Resultatet, tillsammans med ytterligare försök på gennivå, indikerar att resistensen är integrerad i kromosomen, vilket tidi-

Figur 1. I Sverige orsakades flera humanfall av infektion med Salmonella typhimurium *DT 104 av franskt, rökt kalkonbröst sommaren 1999. Två människor avled.*

gare inte rapporterats hos epidemiska stammar av *S typhimurium* (14).

Resistens mot trimetoprim är däremot lokaliserad till en mobil plasmid på 4,6 Mda, vilken även kodar för resistens mot sulfonamider (15). Trimetoprim har i England och Wales använts för att bekämpa infektioner med DT 104, och vissa menar att resistensen mot trimetoprim är ett resultat därav (15).

Resistensen mot kinolonen ciprofloxacin är kromosomal. Ökningen av denna resistens ses i Storbritannien efter det att det besläktade preparatet enrofloxacin börjat användas inom veterinärmedicinen (15).

Vid tester på gennivå har plasmiden på 60 Mda undersökts. Det anses att det är denna som är orsaken till den extrema virulens som DT 104 uppvisar (21).

Förekomst hos människa

Storbritannien

1990 diagnostiserades i Storbritannien 259 fall av DT 104 (16). Fem år senare hade antalet diagnostiserade fall ökat till 3 837. Drygt 97 procent av isolaten var resistenta mot ett eller flera antibiotika (16). Det vanligast förekommande resistensmönstret är fortfarande ACSSuT, men en ökande trend mot ytterligare antibiotikaresistens har setts hos DT 104. Det gäller framför allt resistens mot trimetoprim (Tm) och ciprofloxacin (Cp), vilket gett dessa varianter namnen R-typ ACSSuTTm respektive R-typ ACSSuTCp (16). Av humanfallen i England och Wales 1992 var det endast tio procent av de infekterade som uppgav att de varit utomlands strax innan de insjuknade (1). Man har sett högre sjukdomsincidens hos arbetare inom lantbruket och deras familjer än hos den övriga befolkningen (7). De flesta av dessa fall inträffade under sommaren.

De hos människa vanligaste symtomen är diarré, eventuellt blodtillblandad, feber, kräkningar och buksmärtor (13, 17). DT 104 kännetecknas av att bakterien uppvisar en hög virulens (17). De infekterade människorna behöver sjukhusvård i större utsträckning och mortaliteten är högre än för dem som drabbats av någon annan salmonellos (21).

Danmark, Finland och Norge

I slutet av 1996 inträffade i Danmark ett mindre sjukhusutbrott av *Salmonella typhimurium* DT 104. Det var första gången som en multiresistent DT 104 isolerades från människa i Danmark (5). I en preliminär rapport för 1998, baserad på det första halvåret, utgjorde DT 104 21 procent av *S typhimurium*-fallen (5).

Sommaren 1998 inträffade ett utbrott hos människa orsakat av multiresistent *S typhimurium* DT 104, vilken också var kinolonresistent. Smittan kunde med mycket stor säkerhet spåras tillbaka till ett mindre slakteri och därifrån vidare till två slaktsvinsbesättningar (5). Behandlingen av patienterna försvårades på grund av kinolonresistensen. Kinolonen ciprofloxacin används vid behandlingskrävande salmonelloser hos människa (5, 15). Den ökande kinolonresistensen kan komma att ge reella problem, varför Statens Veterinære Serumlaboratorium i Danmark avråder från användande av det närbesläktade kinolonpreparatet enrofloxacin till lantbrukets djur (12).

I Finland har antalet humanfall av DT 104 under den senaste femårsperioden legat runt 60 fall per år (Personligt meddelande, Hannu Korrkeala, Helsingfors Universitet, 1999). Av dessa har mellan 34 och 62 procent varit utländsk smitta. Man har även isolerat DT 104 från importerat livsmedel samt vid ett finskt slakteri (Personligt meddelande, Hannu Korrkeala, Helsingfors Universitet, 1999).

I Norge registrerades under 1998 30 humanfall av DT 104. Av dessa var tolv smittade i Norge och 18 utomlands (Personligt meddelande, Georg Kapperud, National Institute of Public Health, Norge, 1999).

Sverige

I Sverige aktualiserades *Salmonella typhimurium* DT 104 under sommaren 1999. Under två veckor i juli var det totalt 19 personer på ett sjukhem söder om Stockholm som infekterades av DT 104 (2). Två av dem avled. Samtliga insjuknade efter konsumtion av franskt, rökt kalkonkött. Ytterligare nio personer från olika sällskap blev sjuka efter att ha ätit franskt, rökt kalkonkött (2). Smittspårningen visade att samtliga inblandade serveringsställen köpt kalkonköttet från samma distributör. Dessutom inträffade under juni månad ett utbrott på Gotland (2). Även där hade de sjuka ätit franskt, rökt kalkonkött, alla på samma restaurang. Man lyckades påvisa samma DT 104 i kvarblivet kött på restaurangen (2).

Ytterligare tio fall av *Salmonella typhimurium* DT 104 rapporterades under juli månad. Ingen av de smittade uppgav dock att de ätit kalkonkött. Följden av kalkonutbrotten blev att 450 kg kött beslagtogs och distributören tog tillbaka det kött som fanns ute i detaljhandeln. Samtliga prover från det beslagtagna partiet var negativa på *Salmonella*-förekomst, men köttet destruerades (Personligt meddelande, Eva Örtenberg, SLV, 1999).

På försommaren inträffade ytterligare ett utbrott av *Salmonella typhimurium* DT 104. Denna gång smittades ett 30-tal personer av rostbiff (2).

Alla *S typhimurium*-stammar som isoleras i Sverige fagtypas och resistensbestäms vid Smittskyddsinstitutet. Fagtypningssystemet för *S typhimurium* bytes l januari 1996 från det system som sattes upp av Kaare Lillieengren 1948 till det så kallade Colindale-systemet. Systemen är helt skilda från varandra (20). Det är därför svårt att göra en retrospektiv studie av förekomsten i Sverige (Personligt meddelande, Yvonne Andersson, SMI, 1999).

I Sverige diagnostiserades 1998 88 fall av *S typhimurium* DT 104, varav 28 var inhemsk smitta (Personligt meddelande, Yvonne Andersson, SMI, 1999). Året dessförinnan var antalet 157, av

Figur 2. Vid kontroll av importerade varor till Sverige har DT 104 påvisats i kött från flera EU-länder, däribland Frankrike, Tyskland, Spanien, Irland och Danmark.

vilka de inhemska fallen var 45 (Personligt meddelande, Yvonne Andersson, SMI, 1999). Antibiotikabehandling av människor med diagnostiserad salmonellos i Sverige är restriktiv (Personligt meddelande, Yvonne Andersson, SMI, 1999). Det är endast personer med allvarliga symtom (sepsis, allvarlig diarré) som behandlas.

Vid kontroll av importerade varor har DT 104 påvisats i kött från flera EU-länder, däribland Frankrike, Tyskland, Spanien, Irland och Danmark (19).

Förekomst hos djur

Storbritannien

Salmonella typhimurium DT 104 är i England och Wales vanligen associerad med nöt, där den är den vanligast isolerade salmonellatypen. Den har även isolerats från får, gris, get, häst, kyckling, kalkon, duva, katt, hund, gråsäl, mus, råtta och fasan (5, 9, 10, 15, 21, 22). 1993 var DT 104 den dominerande serotypen även hos kyckling, får och svin enligt uppgifter från MAFF (Ministry of Agricultur, Fisheries and Food, England, Wales och Skottland).

1995 rapporterades 1 197 fall av DT 104 hos djur till MAFF. 78 procent av dem var på nöt. Nästan samtliga var av R-typ ACSSuT (99%) (7).

Nöt

När data från ett stort antal utbrott bland nötkreatur i Storbritannien analyserades, visade det sig att antalet kliniskt sjuka djur i besättningarna varierade mellan 0,1 och 100 procent (7). Dock uppvisade mindre än fyra procent av djuren kliniska symtom i 75 procent av besättningarna. Vidare noterades en högre incidens hos kalvar än hos vuxna djur. Högst var den hos artificiellt uppfödda kalvar. Det var dessutom vanligare med utbrott under sommarmånaderna än under vintern. När de drabbade besättningarna jämfördes med kontrollbesättningarna framkom faktorer som förmodligen påverkat incidensen av sjukdomsutbrott. Dessa var besättningens storlek (högre incidens i större besättningar än i små) samt var i Storbritannien besättningen låg (Skottland och nordöstra England hade den högsta incidensen). Det råder delade åsikter om huruvida mjölkbesättningar har högre incidens än köttbesättningar (6, 7).

Vid en longitudinell studie av några drabbade besättningar i Storbritannien, kunde vissa riskfaktorer pekas ut (6). Dessa var till exempel av grannar gemensamt ägda jordbruksmaskiner (salmonella har isolerats dels från hjulen, dels från fordonets fotutrymme), personer som jobbar på flera olika ställen samt vilda fåglar och gnagare som har tillträde till foderförråd. Vidare noterades att en hög population av kringstrykande katter ökade risken för DT 104. Katterna fungerade som vektorer och spred smittan mellan gårdarna. Inköpta djurs ursprung hade också betydelse. Om inköp av djur skett via en upphandlare var risken för salmonellainfektion fyra gånger större än om djuren köpts direkt från en gård (7).

De kliniska symtom som iakttogs var vattnig till blodig diarré, feber, nedsatt foderlust och nedsatt kondition (7, 13). Cirka 40 procent av de kliniskt affekterade djuren dog. Frekvensen var högre hos kalvar än hos vuxna djur. Vid utbrotten observerades ofta många subkliniska fall (6). Obduktionsbilden av infekterade djur uppvisade en fibrinonekrotisk enterokolit (13).

Katt

Under första hälften av 1990-talet gjordes totalt 110 salmonellaisolat från katter i England och Wales. 40 av dem var *Salmonella typhimurium* DT 104 av R-typen ACSSuT (22). I Skottland utgjordes 14 av 21 *Salmonella*-isolat från katt av DT 104 (10). Katterna infekteras när de äter infekterat rått kött, rester av kontaminerad humanföda eller infekterade bytesdjur.

De kliniska symtomen utgörs av allvarlig gastroenterit med nedsatt allmäntillstånd, kräkningar, eventuellt blodblandad diarré, feber, dehydrering och anorexi. Man har hos en katt i Storbritannien sett att denna utsöndrat salmonellabakterier med faeces i åtminstone tolv veckor (katten behandlades sedan med enrofloxacin), efter tillfrisknande från klinisk infektion (22). Under det kliniska sjukdomsstadiet sprider katterna, förutom via faeces, också stora mängder salmonellabakterier med saliven.

Det har förekommit att människor blivit smittade av salmonella från katter (22). Pälsen kan kontamineras när katten tvättar sig, och detta kan utgöra en risk

Figur 3. En hög population av kringstrykande katter ökar risken för spridning av DT 104. Katter fungerar som vektorer och sprider smittan mellan gårdarna.

för människor, som har nära kontakt med den sjuka katten. En infekterad katt kan också förorena tassarna när den gräver över faeces. Den kan sedan föra infektionen vidare till ytor där livsmedel hanteras.

Danmark, Finland och Norge

Danmark fick sitt första utbrott av multiresistent *Salmonella typhimurium* DT 104 i början av 1997 i en svinbesättning (5). Myndigheter och forskare var ense om att försöka hindra att DT 104 spreds i de danska husdjursbesättningarna. Detta bland annat för att förhindra en salmonellaepidemi bland människor, orsakad av livsmedel (5). Kartläggningen av smittan visade på låg förekomst, vilket gjorde att man inriktade arbetet på att försöka utrota bakterien. De riktlinjer som sattes upp innebar bland annat att en smittad besättning (nöt eller svin) ställs under offentlig tillsyn och åläggs restriktioner (5).

Fram till och med september 1999 hade infektion med *Salmonella typhimurium* DT 104 upptäckts i 31 svinbesättningar, varav 13 med samtidig infektion på nöt samt i ytterligare sex mjölkbesättningar (3). En del av dem är dock kontaktbesättningar, vilka upptäcktes vid smittspårningen (5). I två av de positiva besättningarna hade djur importerats från Storbritannien.

Vid den rutinmässiga diagnostiken av salmonellaisolat från husdjur i Danmark ingår resistensundersökning som en viktig del. *S typhimurium* av R-typen ACSSuT preliminärklassas som misstänkt DT 104, och diagnosen bekräftas med fagtypning. Även andra *S typhimurium*-fagtyper kan uppvisa pentaresistensen ACSSuT (5). Isolaten från 25 av besättningarna var alla mycket närbesläktade och visade även släktskap med utländska stammar. Förutom pentaresistens uppvisade DT 104-isolaten från samtliga besättningar även resistens mot spectinomycin. Ett fåtal isolat var dessutom resistenta mot kinoloner eller trimetoprim.

Den danska svinnäringen har i samarbete med veterinärerna påbörjat ett projekt vars mål är att utrota multiresistent *S typhimurium* DT 104 från infekterade svinbesättningar (4). Svinbesättningar i vilka DT 104 påvisas, genomgår en omfattande sanering där djuren avlivas och destrueras, varefter stallar och besättningsområde rengörs och desinficeras grundligt (3). Nötbesättningarna sätts under offentlig tillsyn, vilket bland annat innebär bakteriologisk undersökning av alla slaktkroppar från besättningen. Om DT 104 påvisas värmebehandlas slaktkroppen. Dessutom råder förbud att sälja livdjur till andra besättningar (3). Kontaktbesättningar ska salmonellatestas för att försöka finna smittkällan samt förhindra ytterligare smittspridning (5).

Under andra halvåret av 1998 påbörjades i Danmark en stickprovsbaserad kontrollundersökning med avseende på *Salmonella typhimurium* DT 104 i importerat fågel-, svin- och nötkött (5).

I Finland har man totalt mellan 1995 och 1997 haft fem DT 104-infekterade nötkreatursbesättningar, vilka sanerats på sedvanligt sätt (19, Personligt meddelande, Hannu Korrkeala, Helsingfors Universitet, 1999).

DT 104 har inte påvisats hos husdjur i Norge (Personligt meddelande, Georg Kapperud, National Institute of Public Health, Norge, 1999).

Sverige

I Sverige har multiresistent DT 104 påvisats i tre nötkreatursbesättningar: 1995, 1997 och 1998 (11, 19). Hos häst har man isolerat DT 104 från ett par obduktionsfall samt från ett föl (11, 19). Även fall av infekterade hundar har förekommit (19). Vidare har DT 104 påträffats i råvara till hundfoder, miljöprov från en foderfabrik samt i importerade torkade grisöron (19).

Behandling av sjuka djur rekommenderas inte i Sverige (18). Endast om det föreligger risk för sepsis bör behandling sättas in (18). Om så sker bör fluorokinoloner inte användas, eftersom dessa preparat används till människa.

Smittkällor och profylax

Människa

För den enskilda människan – lantbrukare undantagna – utgör livsmedel den största smittkällan. I en case-control studie, vilken genomfördes i England och Wales under hösten 1993, föll vissa ”risklivsmedel” ut. Dessa var rå engelsk fläskkorv från restauranger eller takeaways, kyckling från mindre slakterier, kyckling från restauranger eller take-aways samt köttpaté (21). Kontakt med sjuka djur, såväl nöt som katt och hund, var en annan smittkälla (21). För att förhindra infektion hos männi-

ska krävs att livsmedel handhas och förvaras på ett från livsmedelssynpunkt korrekt sätt. Personer som jobbar med livsmedel ska vara noga med handhygienen. Vid tillagning av livsmedel är det viktigt att upphetta dessa till tillräckligt hög temperatur (72°C).

I Herefordshire i England har sambandet mellan *Salmonella typhimurium*-infektion hos nötbesättningar och lantbrukarfamiljer studerats (8). Primärfallen av humanfallen hade smittats genom direkt fekal-oral överföring eller av saliv från kalvar. Vanligast tidpunkt var insjuknande under kalvningssäsongen – både vad gällde de humana och de bovina fallen. Förklaringen är sannolikt att den fysiologiska stress som kalvningen utgör, ökar utsöndringen av salmonella från subkliniskt infekterade kor. För lantbrukarna och deras familjer utgör även förtäring av opastöriserad mjölk en smittkälla (8). Sekundärfallen i lantbrukarfamiljerna kan vara resultat av att lantbrukaren indirekt fört salmonellabakterien vidare genom till exempel otillräcklig handtvätt eller via förorenade skor eller skyddskläder. Om lantbrukaren är väl medveten om dessa potentiella riskfaktorer borde infektionsrisken kunna minimeras.

Djur

Besättningarna kan som tidigare nämnts smittas av *Salmonella typhimurium* DT 104 på flera olika sätt. För att minska risken att besättningen smittas med DT 104, kan man vidta relativt enkla åtgärder. Dessa är till exempel karantän av nyinköpta djur på fyra veckor, inköp direkt från producenten i stället för via kreatursh andlare, minska antalet vildkatter runt gården samt hålla fåglar och gnagare borta från foderförråden (7).

I många länder avråder man veterinärer från att använda kinolonpreparat på livsmedelsproducerande djur, för att minska risken för ökad resistens mot dessa farmaka. Vaccination mot DT 104 har blivit tämligen vanligt i Storbritannien (13). I Sverige är det inte tillåtet att vaccinera mot *Salmonella*, men undantag för nötkreatur kan ges i särskilda fall (11).

Figur 4. Kontakt med sjuka djur, såväl nöt som katt och hund, är en smittkälla för människa. För den enskilda individen – lantbrukare undantagna – utgör dock livsmedel den största smittkällan. Foto: Kalle Hammarberg.

Diskussion

Under de senaste åren har antalet fall av *Salmonella typhimurium* DT 104 ökat kraftigt både hos människa och djur. Vad som är orsaken till denna ökning kan man spekulera i. Att den i vissa länder rikliga antibiotikaförbrukningen som används i tillväxtbefrämjande syfte har en stor del i utvecklingen mot mer resistenta bakterier står dock klart. Fagtypen DT 104 finns fortfarande i en ”snällare form”, men denna trycks alltmer tillbaka av den antibiotikaresistenta typen. I vissa länder har man kunnat se att resistensmönstret utökas efterhand som nya antibiotika börjat användas till produktionsdjuren.

För människan innebär all spridning av resistens hos livsmedelsproducerande djurs bakterier en risk. Hamnar resistensen hos en bakterie som dessutom är zoonotisk, kan livsmedelshygieniska problem uppstå. I Danmark har man, som tidigare nämnts, kunnat spåra ett humanutbrott tillbaka till ett par slaktsvinsbesättningar. I England däremot har den största delen av rapporterade fall orsakats av sekundär kontaminering. Att tänka på hur våra livsmedel hanteras blir därför än viktigare i framtiden.

Antalet humanfall i Sverige sjönk från 1997 till 1998. Sommaren 1999 sågs en topp, varför trenden kan komma att brytas. I rapporteringen anges vilka som är inhemskt smittade och hur stor andel som är utländskt smittade. Av intresse kan vara att nämna att alla personer som insjuknat efter att ha ätit importerat kött hamnar i den inhemska gruppen. Detta bör man ha i åtanke när man tar del av statistiken.

Summary

Salmonella typhimurium DT 104

Salmonella typhimurium definitive type (DT) 104 is a virulent pathogen for humans as well as animals. It has been isolated increasingly since 1990 from humans and animals in the United Kingdom and several other European

Figur 5. I England har den största delen av rapporterade DT 104-fall orsakats av sekundär kontaminering av livsmedel. Att tänka på hur våra livsmedel hanteras blir därför än viktigare i framtiden.

countries. DT 104 is commonly resistant to ampicillin, chloramphenicol, streptomycin, sulfonamides and tetracycline. The resistance is chromosomally-encoded. Cattle are the primary food animal reservoir of multiresistant DT 104, but since 1993 it has become the predominant strain of *S typhimurium* in other food animals including poultry, sheep and pigs. The symptoms in cattle are bloody diarrhoea, pyrexia, anorexia and depression. Humans may acquire the infection from foods of animal origin or by contact with infected animals. Symptoms in humans consist of diarrhoea, fever, headache and vomiting.

Reerenser

1. Anonym. *Salmonella typhimurium* DT 104. CDR, 1993, 3, 167.
2. Anonym. *Salmonella typhimurium* DT 104. Smittskydd, 1999, 5, 76.
3. Bager F. Øget antal *Salmonella typhimurium* DT 104 tilfælde hos mennsker. ZoonoseNyt, 1999, 6, 6–7.
4. Baggesen D L & Aarestrup F M. Characterisation of recently emerged multiple antibioticaresistant *Salmonella enterica* serovar *typhimurium* DT104 and other multiresistant phage types from Danish pig herds. Vet Rec, 1998, 143, 95–97.
5. Baggesen D L & Bager F. *Salmonella typhimurium* DT 104 i Danmark. Dansk VetTidsskr, 1998, 81, 801–803.
6. Davies R H: A two year study of *Salmonella typhimurium* DT 104 infection and contamination of cattle farms. Cattle Pract, 1997, 5, 189–194.
7. Evans S J. A case control study of multiple resistant *Salmonella typhimurium* DT 104 infection of cattle in Great Britain. Cattle Pract, 1996, 4, 259-263.
8. Fone D L & Barker R M. Association between human and farm animal infections with *Salmonella typhimurium* DT 104 in Herefordshire. CDR, 1994, 4, 136–1409.
9. Foster G, Ross H M, Patterson I A P, Reid R J & Munro D S. *Salmonella typhimurium* DT 104 in a grey seal. Vet Rec, 1998, 142, 615.
10. Low J C, Tennant B & Munro D. Multiple-resistant *Salmonella typhimurium* DT 104 in cats. Lancet, 1996, 348, 1391.
11. National Veterinary Institute, Swedish Board of Agriculture, National Food Administration, Swedish Institute for Infectious Disease Control. Report to the commission: Trends and sources of zoonotic infections recorded in Sweden during 1998, 8–17.
12. Pedersen KB & Aarestrup FM. Ansvarlig brug af antibiotika i landbruget, första utg. Lantbrugsforlaget, 1998.
13. Poppe C, Smart N, Khakhria, Johnson W, Spika J & Prescott J. *Salmonella typhimurium* DT 104: A virulent and drug-resistant pathogen. Can Vet J, 1998, 39, 559–565.
14. Threlfall E J, Frost J A & Rowe B. Epidemic in cattle and humans of *Salmonella typhimurium* DT 104 with chromosomally integrated multiple drug resistance. Vet Rec, 1994, 134, 577.
15. Threlfall E J, Frost J A, Ward L R & Rowe B. Increasing spectrum of resistance in multiresistant *Salmonella typhimurium*. Lancet, 1996, 347, 1053–1054.
16. Threlfall E J, Hampton M D, Schofield S L, Ward L R, Frost J A & Rowe B. Epidemiological application of differentiating multiresistant *Salmonella typhimurium* DT 104 by plasmid profile. CDR, 1996, 6, 155–159.
17. Threlfall E J, Ward L R & Rowe B. Multiresistent *Salmonella typhimurium* DT 104 and salmonella bacteraemia. Lancet, 1998, 352, 287–288.
18. Wahlström H, Eriksson E, Englund L & Thorberg B-M. Salmonella hos katter och småfåglar. www.sva.se/nyheter/Salmonella_uppdat.html.991122.
19. Wahlström H, Thorberg B-M, Greko C & Eriksson E. *Salmonella typhimurium* DT 104 – en ”emerging pathogen”. SVAvet, 1999, 2–3, 24–27.
20. Wahlström, H, Tysén E, Eriksson E, Håkansson, P & Wohlin R. *Salmonella typhimurium* som fagtypats vid SVA. SVAvet, 1999, 2–3, 22-23.
21. Wall P G, Morgan D, Ryan M, Griffin M, Threlfall E J, Ward L R & Rowe B. A case control study of infection with an epidemic strain of multiresistant *Salmonella typhimurium* DT 104 in England and Wales. CDR 1994, 4, 130–135.
22. Wall P G, Threlfall E J, Ward L R & Rowe B. Multiresistant *Salmonella typhimurium* DT 104 in cats: a public health risk. Lancet, 1996, 348, 471.

*Leg veterinär Karin Simonsson, Skarmartorp, 719 92 Vintrosa.

Månadens Epiztel

Detta nummers Epiztel rapporterar om ett misstänkt utbrott av Newcastlesjuka i Stockholmstrakten. Vidare redogörs för aktuella smittoutbrott i Sveriges närområde, liksom om förhöjda mykotoxinhalter i årets spannmålsskörd. Epizteln är ett samarbete mellan SVA och Jordbruksverket och är sammanställd av Gudrun Orava, SVA.

Misstanke om Newcastlesjuka i Stockholm

I september påvisades antikroppar mot PMV-1 (paramyxovirus typ 1) i tre flockar med hobbyfjäderfän i Stockholms län. Primärfallet var en besättning (A) bestående av tolv ankor (varav 3 ällingar) av olika raser. Ankorna hade kontakt med vilda fåglar genom en damm. I besättningen sågs hög dödlighet bland ällingar efter svaga neurologiska symtom. De vuxna fåglarna uppvisade inga kliniska symtom. Flocken avlivades, fåglarna obducerades och organmaterial uttogs för virusisolering. Vid obduktionen påvisades encefalit och trakeit hos samtliga ällingar och trakeit hos flera av de vuxna ankorna. Virus kunde dock inte isoleras från denna flock, vilket kan bero på att provtagningen gjordes i ett skede då virus inte längre fanns kvar i organen.

Som en följd av de positiva serologiska reaktionerna i besättning A provtogs flera kontaktbesättningar. En grannbesättning, besättning B, vilken haft mycket nära kontakt med besättning A, befanns också vara serologiskt positiv. Denna besättning bestod av höns, kalkoner och gäss, totalt 26 fåglar. Besättning C hade mottagit fyra ällingar från besättning A under sjukdomsperioden och även denna besättning var serologiskt positiv. Totalt bestod den besättningen av tolv fåglar: höns och ankor. Bägge dessa besättningar avlivades också och i skrivande stund pågår virusisolering från organmaterial. Om PMV-1 odlas fram ska virusets intracerebrala patogenitetsindex (ICPI) fastställas. Vid indexvärden över 0,7 betecknas infektionen hos tamfjäderfä som Newcastlesjuka.

Newcastle påvisades i Sverige senast i februari 2001. Eftersom vilda fåglar kan bära PMV-1 är det viktigt att man som fjäderfäägare minimerar risken för kontakt mellan tama och vilda fåglar.

Femte BSE-fallet konstaterat i Danmark

Danmark har haft sitt femte BSE-fall bland inhemskt födda djur. Kon blev avlivad på en gård på Fyn efter att ha visat ”rörelsestörningar”. Vid en rutinmässig BSE-kontroll för avlivade och självdöda djur blev kon testad positiv. Ytterligare provtagning bekräftade resultatet. Besättningen som kon kom ifrån kommer att avlivas och sålda djur kommer att spåras.

I Sverige har till och med den 10 oktober 20 381 djur i olika riskgrupper provtagits. Samtliga djur har varit fria från BSE.

Svinpest i Tyskland

Ett tredje fall av svinpest har konstaterats i Tyskland, denna gång i Brandenburg. Besättningen bestod endast av två grisar, men det finns många små grisbesättningar i närheten. Svinpest hos vildsvin förekommer dock inte inom området.

Förhöjda mykotoxinhalter i årets spannmålsskörd

Spannmålsprover av vete från södra Sverige visar onormalt höga halter av mykotoxiner. SVA vill informera om att problem kan uppstå med årets foderspannmål. Prover som inkommit till SVA har innehållit *Fusarium*, en mögelsvamp som angriper spannmålen redan på fältet. Vidare analys av spannmålsproverna visar höga halter av mykotoxinet deoxynivalenol (DON). SVA bedömer att det kan föreligga risker att det nationella riktvärdet för DON överskrids i årets foderspannmål.

Figur 1. Mögelsvampodling av misstänkta veteax visar växt av Fusarium. *Foto: Bengt Ekberg.*

Figur 2. Fusariumangrepp på veteax. SVA bedömer de onormalt höga mykotoxinhalterna som riskfyllda för flera djurslag. Foto: Bengt Ekberg.

Höga halter av DON ger toxiska effekter hos flera djurarter, framför allt svin är känsliga. Låga doser ger tarmstörningar och minskad aptit, medan högre halter medför fodervägran och kräkningar. Därför är det nationella riktvärdet för svinfoder satt till 0,4 mg/kg. I de prover som SVA hittills har analyserat ligger nivåerna mellan 1–5mg/kg.

Fusariumår

SVA:s foderavdelning misstänker att det är ett fusariumår i år. Även 1998 var ett fusariumår och vi ser ett liknande mönster nu. De toxinhalter som hittats i årets prover skiljer sig från förra gången genom att de är betydligt högre nu. Detta kan möjligtvis förklaras av att andra *Fusarium*-arter angriper spannmålen. Analysen har hittills skett i spannmålsprover och axen är plockade direkt från fältet.

De analyser som SVA hittills har utfört visar att det även kan finnas en risk att halterna *Fusarium*-toxiner i årets foder överskrider det nationella riktvärdet. Risken kan vara större för sent skördad spannmål.

September har varit varm och fuktig med milda nätter, vilket gör att *Fusarium*-möglet fortsätter att växa och därför kan toxinhalten öka.

Eftersom det är känt att vegetabilier som är naturligt kontaminerade med deoxynivalenol ofta även innehåller zearalenon (ett annat *Fusarium*-toxin) har SVA analyserat proverna även med avseende på detta. I ett prov påvisades 35 µg zearalenon, i övrigt kunde enbart spår påvisas.

Telefonnumret till SVA:s epizootijour är: 018-67 40 01. Detta nummer kan enbart användas då SVA:s växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

Lägesrapport om arbetet med Good Veterinary Practice

Den Europeiska Veterinärfederationen FVE håller just på att utarbeta regler för Europas veterinärer rörande ”Good veterinary practice”. Sveriges representant i regelarbetet ger här en lägesrapport från förhandlingarna, som ger en första bild över hur regelverket kan komma att se ut.

”Veterinary surgeons play an important role in protecting animal health, animal welfare, public health and the environment and provide a wide range of services”.

Så inleds det förslag till Good veterinary practice (GVP) som just nu håller på att utarbetas av den Europeiska Veterinärfederationen (FVE). Målet är att styrka att veterinärer arbetar på ett sätt som bygger på kvalitet och service, och att de skall vara trovärdiga i sitt arbete. Det är kort sagt den kvalitetssäkring som just nu omtalas så mycket, senast i denna tidskrifts ledare (SVT 13/01).

Veterinära kvalitetssäkringsprogram finns redan utarbetade i ett flertal av Europas länder, men de har ännu inte blivit riktigt sjösatta. Dock tjänstgör de som underlag för det gemensamma GVP som FVE nu håller på att färdigställa, och som man vill lansera inom hela Europeiska Veterinärfederationen, troligen inom ett år.

Som representant för Sveriges Veterinärförbund har jag deltagit i arbetsgruppen och dess förhandlingar. Arbetet börjar nu närma sig slutfasen. Ett förslag till regelverk kommer att tas upp vid FVE:s generalförsamling under senhösten, kommenteras där, och sedan gå tillbaka till arbetsgruppen för finslipning.

Redligheten i centrum

Kvalitetssäkringen tar inte speciellt upp olika behandlingsmetoder, och rätt eller fel här. Det utgår man ifrån att varje veterinär kan bedöma. I förslagets centrum ligger istället redligheten. Hur sköter man det man av allmänhet och djurägare förväntas att sköta? Bakgrunden är ofta händelser ute i Europa som vi här i Sverige inte haft några stora problem med, t ex smittspridning och medicinförbrukning. All medicin skall bokföras och kontrolleras från inköp tills den lämnar veterinärens kontroll, och då skall förpackningen, t ex flaskan, vara påskriven av ansvarig veterinär. Man skall alltså inte kunna finna en medicinförpackning ute på en gård som saknar ansvarig veterinärs namnteckning. Även medicinavfallsrester skall bokföras.

Statligt veterinärsystem kan anpassas

Ett område som på grund av det svenska statliga distriktsveterinärsystemet orsakade diskussion i gruppen var kravet på att varje veterinär/station skall ha ett skrivet kontrakt med den gård på vilken veterinären sköter hälsovården. Sådana kontrakt är vanliga i Europa, i vissa länder t o m ett lagtvång. I Sverige finns i allmänhet dessa kontrakt mellan djurägare och t ex Svenska Djurhälsovården eller Svensk Mjölk, medan den fältarbetande veterinären oftast arbetar utan kontrakt. Bakgrunden är emellertid inte att tillförsäkra veterinären arbete, utan att garantera att gården skall ha tillgång till en dygnetrunttäckande veterinärservice. Arbetsgruppen godkände efter diskussioner att tillgång till en statligt garanterad veterinärservice dygnet runt motsvarade ett sådant kontrakt.

Enligt "Good veterinary practice" ska man inte kunna finna en medicinförpackning ute på en gård som saknar ansvarig veterinärs namnteckning.

Officiella veterinärer

Det påtalas mycket klart i FVE-regelverket att officiella eller andra veterinärer på något myndighetsuppdrag i en besättning, som är kontraktsbunden till en annan veterinär, inte får påta sig något annat arbete än det som uppdraget medför. Begäran av djurägaren om sådana insatser skall hänvisas till gårdens veterinär.

Djurskyddet

Veterinärens ansvar för djurskyddet var i ursprungsförslagen lågt prioriterat. Att en veterinär skulle ha anmälningsskyldighet när en djurägare trots påpekanden bryter mot landets djurskyddslagstiftning, kunde man inte tänka sig. Förlust av kunder kunde ju bli följden. I senare förslag finns dock med att veterinären har skyldighet att för djurägaren omedelbart påtala brott mot djurskyddslagen och att göra "allt i sin makt" för att få bättring till stånd.

Efterutbildning

Kompetensen skall upprätthållas bland annat genom professionell efterutbildning. Kravet är minst 35 timmar per år, och av dessa skall upp till tio timmar kunna användas till studier i hemmet.

Intygsskrivning viktigt

När det gäller intygsskrivning säger regelförslaget bland annat att intyget skall skrivas på veterinärens språk. Om intygsanvändaren önskar ett annat språk, t ex mottagarlandets vid exportintyg, så är det intygsanvändarens problem. Denne får i sådana fall vända sig till en godkänd översättare för hjälp.

Motivet till denna hårda formulering är att absolut inga misstolkningar skall kunna ske på grund av att intygsutfärdaren inte kunnat tolkningsnyanserna i det främmande språket. Själv har jag begärt att intyget skall få skrivas på ett språk som väl behärskas av veterinären. Sista ordet här är väl inte sagt.

Klinik, kunder och klagomål

Mycket tas upp i det liggande förslaget till Good veterinary practice. Här finns paragrafer om hur kliniken skall vara utrustad, att väntrummet skall ha en prislista anslagen, laboratoriet, medicinlagret, vilka rättigheter kunden har, hur kontakter med kunder och andra skall bokföras, hur klagomål skall hanteras, personalens kompetens, veterinärens arbete för Public Health och mycket annat. Men än så länge är det bara den praktiserande veterinären som omfattas av förslaget. GVP-program för andra veterinärkategorier planeras i framtiden.

50-procentmålet

Vad har man då för mål med certifieringsprogrammet? Hur många veterinärer räknar man med skall kunna fylla kraven? Hur skall redligheten kontrolleras?

Certifieringskraven skall läggas på en sådan nivå att 50 procent av veterinärerna kan fylla dem inom ett år, men anslutning till programmet är helt frivilligt. I systemet skall ingå en kontrollgrupp som besöker de veterinärer/kliniker/stationer som anmält att man anpassat sig till systemet. Kontroll skall ske genom inspektion på plats, och genomgång av den bokföring och dokumentation som finns inbakat i kvalitetskraven. Kontrollgruppen har ännu inte preciserats till mer än att i den skall ingå veterinär kompetens. Ingenting har ännu sagts om kontrollkostnader.

Slutligen skall regelverket kunna revideras av FVE med förslagsvis fem års mellanrum.

Kalle Hammarberg
kalle.hammarberg@swipnet.se

Djurklinik till salu

Bästa läge, västra Göteborg.
Lämplig för 1–3 veterinärer.
Stort kundunderlag, stor utvecklingspotential.
Hyrd lokal med parkering.
Rimlig hyra.
Svar till: Frölunda Djurklinik,
Torgny Segerstedtsg 70,
426 69 V Frölunda
E-mail: frolundadjurklinik@telia.com

Sensorbaserat

the Meditron **Stethoscope**

Exceptionell Ljudkvalitet

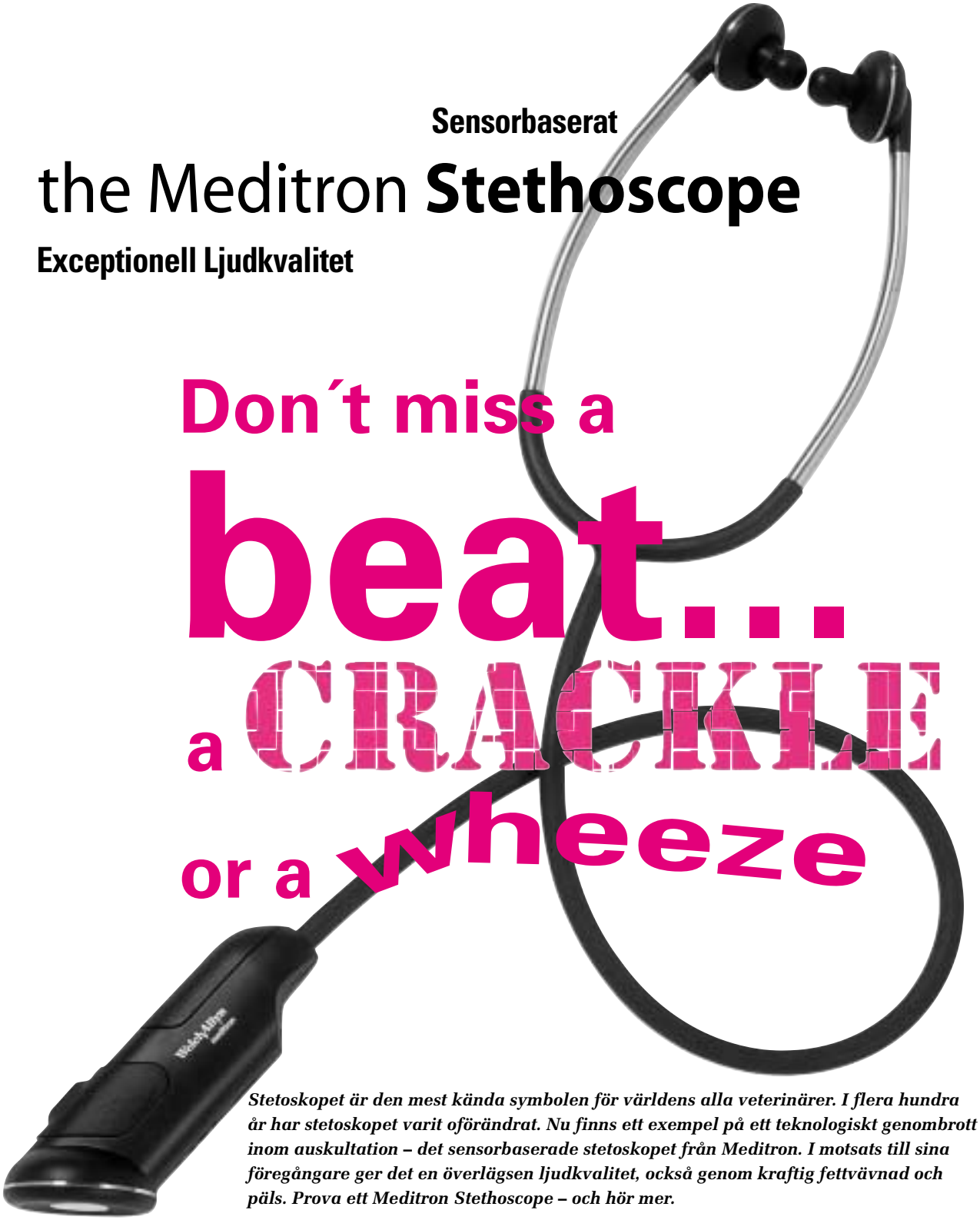

Don´t miss a beat... a CRACKLE or a wheeze

Stetoskopet är den mest kända symbolen för världens alla veterinärer. I flera hundra år har stetoskopet varit oförändrat. Nu finns ett exempel på ett teknologiskt genombrott inom auskultation – det sensorbaserade stetoskopet från Meditron. I motsats till sina föregångare ger det en överlägsen ljudkvalitet, också genom kraftig fettvävnad och päls. Prova ett Meditron Stethoscope – och hör mer.

www.meditron.no

Ja tack! ☐ Jag beställer 1 st the Meditron Stethoscope till 3900 kr + moms.

Namn: _____

Adress: _____

Postnr./Ort. _____

_____

Telefon: _____

KRUUSE

Kruuse Svenska AB
Box 8013. 170 08 Solna.
Tel. 08-85 02 00. Fax. 08-85 75 17.
www.kruuse.com

FAXBESTÄLLNING: 08-85 75 17

2nd OIE International Conference on Antimicrobial Resistance

*AASE TRONSTAD, leg veterinär, departementssekreterare.**

Office International des Epizooties (OIE) arrangerade i början av oktober en internationell konferens om antibiotikaresistens. Från svensk sida deltog bland andra Aase Tronstad från jordbruksdepartementet, som här redogör för några av de frågor som behandlades under konferensen.

Bakgrund

Den 2–4 oktober anordnades ”The 2nd OIE International Conference on Antimicrobial Resistance” vid OIE-högkvarteret i Paris, Frankrike. Konferensen var en uppföljare till ”OIE European Scientific Conference” som arrangerades i mars 1999 i samarbete med läkemedelsindustrin. Den nu arrangerade konferensen var av mer internationell karaktär samt mindre dominerad av läkemedelsindustrin än 1999 års konferens.

Deltagarna kom från 42 länder varav 13 EU-länder. De representerade myndigheter, lantbruksorganisationer, läkemedelsindustrin och konsumentorganisationer. Dessutom deltog ett antal så kallade oberoende experter, i de flesta fall konsulter vars deltagande troligen finansierades av läkemedelsindustrin.

Ett stort antal u-länder var representerade, bland annat Kenya, Uganda, Mali, Thailand, Vietnam, Brasilien, Guinea, Syrien och Kina, vilket gav en intressant inblick i skillnaderna mellan i-länder och u-länder, både vad gäller resistensproblemen och möjligheterna att komma till rätta med dessa.

Här följer en kort rapport från några av de frågor som behandlades.

Resistensproblem hos människor och djur

Folkhälsoproblem till följd av antibiotikaresistens ökar världen över. Uppfattningarna går isär om i vilken utsträckning användning av antibiotika till djur bidrar till utvecklingen. En representant från läkemedelsindustrin menade att medierna överdriver riskerna och att detta beror på att de påverkats av myter som spridits av ”motståndare till jordbrukssektorn”. En representant från organisationen Consumers International var av en annan uppfattning och hänvisade till att organisationen APUA (Alliance for Prudent Use of Antibiotics) menar att användningen av antibiotika till djur bidrar avsevärt till problemen.

Flera exempel redovisades som tyder på att det åtminstone för vissa bakterier finns ett klart samband mellan djuranvändningen av antibiotika och resistensproblem inom humansjukvården.

Kinolonresistens

Antalet livsmedelsburna infektioner ökar världen över. Två tredjedelar av dessa fall orsakas av virus, resten av bakterier. Bland de bakteriella matförgiftningarna är campylobacter den vanligaste orsaken. Infektion med campylobacter är vanligare i u-länder än i i-länder.

Problem med kinolonresistenta campylobacterinfektioner hos människa ökade globalt ungefär samtidigt som denna grupp av antibiotika godkändes för användning till djur. Ett förslag som nyligen lagts av amerikanska FDA (Food and Drug Administration) att förbjuda användandet av kinoloner till fjäderfä gav upphov till mycket diskussion vid konferensen. Förslaget baseras på att kinolonanvändning till fjäderfä ger upphov till kinolonresistens hos campylobacter, som är vanliga i tarmkanalen hos t ex kycklingar. Människor som äter otillräckligt värmebehandlat kycklingkött kan härmed få i sig kinolonresistenta campylobacter. Företrädare för läkemedelsindustrin och ett antal oberoende experter försökte

Organisationen APUA (Alliance for Prudent Use of Antibiotics) menar att användningen av antibiotika till djur bidrar avsevärt till dagens resistensproblem. Detta framkom vid OIE-konferensen i Paris.

med alla medel misskreditera den riskvärdering som ligger bakom FDA:s ställningstagande. På grund av reseförbud från vissa amerikanska städer fanns ingen representant från FDA närvarande, vilket bidrog till en viss förvirring i diskussionen eftersom FDA inte hade möjlighet att försvara sitt ställningstagande.

Det finns även andra tecken på att kinolonresistens vid behandling av människor har sin grund i djuranvändning. *Salmonella typhimurium DT 104* är en bakteriestam som under de senaste åren varit en orsak till allvarliga matförgiftningar hos människor i bland annat Storbritannien. Bakterien finns i tarmkanalen hos djur. Människor kan smittas när de äter kött som kontaminerats under eller efter slakten. Under 1990-talet blev *S typhimurium DT 104* allt mer resistent mot kinoloner. Denna utveckling sammanföll i tid med godkännandet av kinoloner för nötkreatur i Storbritannien.

Inkubatorer för resistenta bakterier

En oberoende expert beskrev sjukhus och gårdar med djurhållning som två miljöer som fungerar som inkubatorer för resistenta bakterier. Han menade att användningen till djur kan avsevärt bidra till resistensproblem hos människa om det gäller nya antibiotikasubstanser. Om däremot gamla substanser, som använts länge till människa och där resistens redan förekommer, används till djur menade han att denna användning inte skulle bidra nämnvärt till problemet hos människa.

Antibiotikaresistens i u-länder

Representanter från flera u-länder informerade om att användning av antibiotika sker helt utan officiell kontroll i deras länder. Valet av antibiotika styrs av vilka substanser som finns tillgängliga till ett lågt pris. Antibiotika säljs över disk utan recept, och utan nödvändig produktinformation.

På grund av bristande resurser sker inte regelmässiga undersökningar av antibiotikaresistens, men enstaka undersökningar som gjorts har visat en hög grad av resistens hos sjukdomsframkallande bakterier. Från Kenya rapporterades en undersökning som visade att 38 procent av alla *Staphylococcus aureus* är resistenta mot flera viktiga klasser av antibiotika.

En representant från Vietnam berättade att rutinmässig restsubstanskontroll inte sker i kött, men att riktade undersökningar har påvisat antibiotikarester i ca 20 procent av köttet från kyckling, svin och nötkreatur.

Resistensproblemen i u-länderna beror sannolikt framför allt på olämplig användning till människor. Det är dock en stor risk att människor i dessa länder utsätts för antibiotikarester i kött, vilket även det kan leda till resistensproblem.

Rapporter från internationella organisationer

Inbjudna representanter från OIE, FAO, WHO och Codex Alimentarius informerade om arbete som gjorts i relation till antimikrobiell resistens. Samtliga dessa organisationer har tagit fram eller håller på att ta fram riktlinjer för antibiotikaanvändning, med syftet att komma till rätta med resistensproblemen.

I diskussionen ifrågasattes om inte onödigt dubbelarbete förekommer. En slutsats var att det nu är dags att samarbeta för att omsätta existerande rekommendationer i verkligheten. Det ifrågasattes också om tillräckligt samarbete finns mellan veterinärmyndigheter och hälsomyndigheter. Bland annat efterlystes närmare samarbete mellan ländernas chefveterinärer (CVO) och chefläkare (CMO).

Övervakning av antibiotikaanvändningen

Inte oväntat är skillnaderna stora mellan i-länder och u-länder vad avser redovisning av antibiotikaanvändning. I u-länderna finns ofta vare sig registrering av godkända substanser eller data om sålda volymer.

Både OIE och helt nyligen WHO har föreslagit riktlinjer för redo-

Okontrollerad djurläkemedelsförsäljning i Vietnam. En representant från landet berättade att riktade undersökningar har påvisat antibiotikarester i ca 20 procent av köttet från kyckling, svin och nötkreatur.

I länder där veterinärer inte tillåts tjäna på läkemedelsförsäljning är totalförbrukningen till djur lägre, samtidigt som det används mer av smalspektriga substanser och mindre av moderna bredspektrumantibiotika.

visning av antibiotikaförbrukningen inom lantbruket. Detta är enligt OIE nödvändigt för att möjliggöra riskanalyser, planering av åtgärder m m. Ett minimikrav är enligt OIE att redovisa den totala förbrukningen av antimikrobiella substanser inom jordbrukssektorn. Därtill är det önskvärt med mer detaljerad information om vilka substanser som används, till vilka djurslag m m. Detta bör ställas i relation till den totala djurproduktionen i landet. På humansidan redovisas förbrukningen av läkemedel i DDD (daily defined doses). På djursidan finns inget vedertaget mått. Som förslag nämndes att redovisning kan ske som mg aktiv substans per kilo producerat kött.

Förtjänstmöjlighet påverkar resistensen

I diskussionen kommenterade en finsk delegat det faktum att förbrukningen skiljer sig en del mellan länder där det är tillåtet för veterinärer att tjäna pengar på läkemedelsförsäljning och länder där detta är förbjudet. I länder där veterinärer inte tillåts tjäna på läkemedelsförsäljning är totalförbrukningen till djur lägre samtidigt som det används mer av gamla smalspektriga substanser som penicillin och mindre av moderna bredspektrumantibiotika. Därtill är resistensproblemen mindre uttalade i sådana länder, t ex Finland och Sverige.

Detta resonemang följdes upp av en delegat från Kanada, som berättade att det förekommer att praktiserande veterinärer i hans land har 60 procent av sin inkomst från läkemedelsförsäljning och att detta kan leda till olämplig användning. Det blev dock ingen diskussion om denna mycket känsliga fråga, sannolikt till följd av att en stor del av auditoriet utgjordes av veterinärer från länder där veterinärkåren av tradition haft rollen av såväl förskrivare som försäljare av läkemedel.

Många åtgärder behövs

Oavsett hur stor del av resistensproblemen som beror på djuranvändning av antibiotika tycks experterna vara överens om att riktlinjer behövs för användningen till både människor och djur. Som nämnts har ett stort antal internationella riktlinjer utarbetats, samtidigt som många länder tagit fram nationella rekommendationer. I de länder där behovet är särskilt stort, dvs i u-länderna, har av naturliga skäl minst gjorts.

Många olika åtgärder behövs – från förbättrad hygien på sjukhusen till förbättrad djurhållning för att minska behovet av antibiotika inom lantbruket. Enighet rådde om att utbildning behövs av såväl läkare, veterinärer, allmänhet och djurägare för att undvika onödig och olämplig antibiotikaanvändning.

*Leg veterinär, departementssekreterare Aase Tronstad, Djurenheten, Jordbruksdepartementet, Fredsgatan 8, 103 33 Stockholm.

"Det är som att sätta in en ny motor i en gammal bil"

Oskar, Terrier, 7 år

Symposium om vård av storvuxna raser
Venedig, 17 november 2001

IAMS Company är stolt över att kunna meddela att man i november 2001 kommer att samla fler än 100 av Europas främsta veterinärexperter inom ortopedisk medicin och kirurgi för IAMS Symposium om vård av storvuxna raser. Delegaterna kommer från såväl universitet som privata kliniker och deltar vid olika presentationer framförda av talare som bjudits in från både Europa och USA – med Venedigs praktfulla omgivning som inramning. Målet för IAMS Symposium om vård av storvuxna raser är att sätta fokus på särskilda behov inom vård och skötsel av storvuxna raser, att diskutera nya rön inom näringstillförsel samt diagnos och behandling av skelettstörningar, och även jämförande människostudier om broskomsättning.

Talarlista:

Professor Herman Hazewinkel	Utrecht universitet, Nederländerna
Professor Åke Hedhammar	Uppsala universitet, Sverige
Professor Yves Henrotin	Liège universitet, Belgien
Dr Allan Lepine	IAMS Forskning & utveckling, USA
Dr Darryl Millis	Tennessee universitet, USA
Dr Richard Nap	IAMS Europa, Schweiz
Dr Marianna Tryfonidou	Utrecht universitet, Nederländerna
Professor Jürgen Zentek	Hannover universitet, Tyskland

Symposiet kommer att ge utrymme för öppna diskussioner mellan talare och delegater för att främja möjligheten till vidare spridning av de frågor som tas upp under symposiet till veterinärstudenter, praktiserande veterinärer, uppfödare och i slutändan även till ägare av storvuxna raser runtom i världen. Ett fullständigt symposieprogram kommer att göras tillgängligt.

IAMS Company har i många år, utifrån välgrundad forskning, framhävt betydelsen av särskild näringstillförsel för storvuxna raser. Tidigare universitetsstudier har visat att ett för stort kalciumintag är en avgörande faktor när det gäller skelettets utveckling och kan leda till att hundar blir mottagliga för skelettstörningar såsom osteokondros. Universitetsstudier som gjorts i samarbete med IAMS har visat att det finns behov av en lägre och mer kontrollerad kalciumnivå i kosten för att uppnå en optimal skelettutveckling. Utifrån dessa studier, och utifrån egen expertis som forskningsstyrt företag, har IAMS utvecklat produkter som har bidragit till att omvärdera behoven bland växande valpar inom gruppen storvuxna raser. Den senaste utvecklingen har lett till utformningen av dieter för vuxna hundar inom denna grupp och införlivande av komponenter som främjar ledhälsan.

Veterinärer bekräftar hur viktig en optimal näringstillförsel är för skelettutvecklingen hos storvuxna raser och pekar på de problem som kan uppstå vid felaktig utfordring. Detta symposium om vård av storvuxna raser är ett uttryck för IAMS Companys starka engagemang för denna viktiga grupp sällskapsdjur och deras välbefinnande.

Detta unika evenemang kommer också att sändas live via Internet på lördagen den 17 november, mellan 8.30 och 17.00 lokal tid. Genom att logga in på www.eukanuba-scienceonline.com får du all information som behövs för att kunna följa symposiet hemma eller på kontoret. Webbplatsen kommer att vara tillgänglig från början av november och skall innehålla information om olika talare och deras ämnen samt nedladdningsbara symposieprogram.

Adoption av utländska hundar – ett möjligt smittskyddsproblem

*LENA ENGLUND, VMD, tf statsveterinär, SUSANNA STERNBERG, VMD, laboratorieveterinär och MARIA CEDERSMYG, veterinärinspektör.**

Allt fler hundar från andra länder tas in i Sverige, på senare tid även vanvårdade eller herrelösa hundar. Dessa djur är ofta smittade med allvarliga infektionssjukdomar som inte finns i Sverige. De svenska införselreglerna hindrar i många fall inte sådana hundar att föras in. Artikeln beskriver problematiken och redogör för några av de allvarligaste smittoriskerna.

På olika håll i världen är svenska djurvänner engagerade i viktiga projekt som syftar till att ta hand om djur som far illa. Ett sådant projekt som fått relativt stor uppmärksamhet (t ex i Dagens Nyheter den 11 juni 2001) på senare tid har som mål att omplacera vanvårdade, oönskade och herrelösa spanska hundar. En del av hundarna omplaceras inom Spanien men många säljs till hundvänner i Sverige. Hundarna har mycket skiftande bakgrund. Vissa kan vara älskade familjehundar som av olika skäl behöver ett nytt hem, men många är hittehundar vars tidigare öden är helt okända. Spaniens klimat medger att hundar kan överleva mer eller mindre förvildade i närheten av byar och städer där de kan leva på matrester, sopor eller vilda djur, t ex gnagare som de dödar.

Hundarna tas enligt uppgift om hand och vaccineras, avmaskas, blodprovas och veterinärbesiktigas, i enlighet med de regler som gäller för införsel av sällskapshundar till Sverige, innan de levereras till sina nya ägare.

Detta är bara ett exempel på en ökande in- och utförsel av djur som kan leda till att den svenska veterinärkåren ställs inför nya sjukdoms- och smittskyddsproblem. Följande text är en omarbetning av en artikel som ursprungligen skrevs för tidningen Djurskyddet. Formuleringarna och sjukdomsbeskrivningarna är därför kortfattade och enkla. Vår förhoppning är att den ska kunna användas av veterinärer vid rådgivning till djurägare.

Införselreglerna ingen garanti

Många tror att de svenska införselreglerna är anpassade så att hundarna är garanterat friska när de kommer hit. Så är det inte. Regelverket syftar enbart till att förhindra att rabies, leptospiros och rävens dvärgbandmask förs in till Sverige. Dessa sjukdomar är särskilt viktiga för staten därför att de utgör en stor smittrisk för människor. Den enda ”rena” hundsjukdomen som regleras är valpsjuka, där vaccination krävs för införsel.

Andra sjukdomar som kan vara väl så allvarliga, ibland dödliga, för det enskilda djuret regleras inte av Jordbruksverkets regler. Kravet på friskintyg utfärdat av veterinär i anslutning till att hunden lämnar ursprungslandet bör utesluta att hundar som har synliga symtom på sjukdom förs in till Sverige. Många allvarliga sjukdomar har emellertid relativt lång inkubationstid, och symtomen visar sig därför ofta först när hunden redan är hemma i Sverige. Sådana hundar kommer, förutom att de själva blir allvarligt sjuka, att orsaka sina nya ägare stor vånda och höga kostnader.

Varför utgör hittehundar en större sjukdomsrisk?

Många allvarliga sjukdomar sprids av vektorer, såsom myggor, loppor och fästingar. Det enda sätten att förebygga dessa infektioner är att regelbundet behandla hunden mot smittämnena samt använda preparat som verkar avskräckande på vektorerna. En välskött sällskapshund är vanligen vaccinerad och behandlad enligt de rekommendationer som råder i hemlandet, vilket innebär

Ett projekt som uppmärksammats på senare tid har som mål att omplacera vanvårdade, herrelösa spanska hundar. En del av hundarna omplaceras inom Spanien men många säljs till hundvänner i Sverige.

Det är ofta mycket svårt att bota en hund som burit på smitta en längre tid, så det är inte självklart att hittehundarna kan bli friska ens om de kommer under veterinärvård i samband med omhändertagandet.

att risken att bli smittad är mindre. En hund som lever vind för våg, eller som har en ägare som inte bryr sig, är däremot helt oskyddad mot dessa infektioner. Sådana hundar har heller inte haft ett kontinuerligt vaccinationsskydd sedan valptiden mot t ex leptospiros. Det är därför fullt möjligt att hundarna redan är smittade när de vaccineras i samband med omhändertagandet.

Det är ofta mycket svårt att bota en hund som burit på smitta en längre tid, så det är inte självklart att hittehundarna kan bli friska ens om de kommer under veterinärvård i samband med omhändertagandet. I många fall kan avlivning vara det mest skonsamma sättet att ta hand om en svårt sjuk hittehund. Här beskrivs några av de viktigaste och allvarligaste infektionerna som förekommer bland annat i Medelhavsområdet.

Leishmanios

Leishmania donovani infantum är en encellig blodparasit som sprids med sandmyggor. Även människa smittas på samma sätt. Parasiten förekommer inte i Sverige men är vanlig runt Medelhavet och i Portugal. Hos hund är inkubationstiden från några månader till flera år. Hunden får hudförändringar (torr fjällig hud och sår), blir slö, minskar i vikt och får oftast feber och rörelsestörningar. Parasiten är då oftast spridd i många inre organ. Prognosen är dålig för en hund som insjuknat i leishmanios. Behandling (licenspreparat) kan ge viss lindring, men parasiten finns kvar så behandlingarna måste upprepas under resten av hundens liv. Sandmyggan som sprider smittan mellan hundar finns inte i Sverige, men eftersom parasiten finns i hundens blod kan smittan överföras till andra hundar och till människa vid kontakt med blod, t ex vid sårvård, operationer eller liknande.

Man kan skydda hunden mot smitta genom att undvika att rasta den där det finns sandmyggor och genom att använda myggavskräckande halsband (Scalibor®). Diagnosen ställs genom att påvisa antikroppar i blodprov.

Hjärtmask

Hjärtmasken, *Dirofilaria immitis*, sprids också av stickmyggor (olika sorter), finns inte i Sverige men är vanlig kring Medelhavet och i Portugal. Hos hunden utvecklas masken i hjärtats högra förmak och kan bli 10–30 cm (!) lång. Naturligtvis orsakar masken kraftiga störningar i hjärtats funktion och hunden får symtom på allvarligt hjärtfel.

Behandling av en hund med hjärtmask är svår och kan leda till att hunden avlider eftersom masken, när den dör av medicinen, kan täppa till viktiga blodkärl. Det är därför praxis att välskötta hundar, i områden där hjärtmask förekommer, behandlas regelbundet med avmaskningsmedel som förebygger utveckling av hjärtmask under myggsäsongen. Diagnos ställs genom att påvisa antikroppar eller maskstadier i blodet (beroende på hur lång tid som förflutit sedan hunden smittades).

Babesios

Babesia canis är en blodparasit som bland annat sprids av den bruna hundfästingen, *Rhipicephalus sanguineus*, som vanligen inte finns i Sverige. Parasiten skadar de röda blodkropparna. Några veckor efter infektionen kan hunden få allvarlig blodbrist, feber, mjältförstoring och leverskador. Snabb behandling (licenspreparat) kan ha god effekt, men preparaten ger ofta relativt allvarliga biverkningar. Ibland ses istället ett akut chocktillstånd och allmän organförstöring som vanligtvis leder till döden oavsett behandling. Det förekommer också att hundar kan vara symtomlösa smittbärare, och därmed utgöra en stor smittrisk för andra hundar. Hundar skyddas mot infektion genom att skyddas mot fästingangrepp. Diagnosen ställs genom påvisande av antikroppar eller parasiter i blodprov.

Ehrlichios

Ehrlichia canis är en bakterie som också sprids av den bruna hundfästingen. Denna bakterie förekommer inte i Sverige och skiljer sig från den art som sprids av vår inhemska fästing både vad avser symtombild och spridningssätt. *Ehrlichia canis* skadar lymfocyterna. Symtomen varierar men vanligast är viktminskning, feber, matvägran, blödningar och ibland kramper, blindhet och rörelsestörningar. Behandling med specifika antibiotikapreparat i tidigt skede kan ha god effekt. Ju längre infektionen har pågått desto sämre är prognosen. Hundar skyddas mot infektion genom att skyddas mot fästingangrepp. Diagnosen ställs genom påvisande av antikroppar eller bakterier i blodprov.

Brucellos

Brucellos hos hund orsakas främst av *Brucella canis*. Bakterien kan även infektera människa. Hos dräktiga tikar orsakar infektionen abort i sen dräktighet, eller dödfödda valpar. Tikarna kan abortera även påföljande dräktighet och ofta ses onormala flytningar efteråt. Hanhundar får smärtsam orkit, prostatit och epididymit. Generaliserad lymfknuteförstoring ses också ofta, men sjuka hundar får sällan feber. Smittan sprids främst via parning och avelshundar skyddas bäst genom att man försäkrar sig om att de hundar man parar med är brucellosfria. Diagnosen ställs genom påvisande av antikroppar i serum eller isolering av bakterien från aborterade foster, exsudat, sperma eller blod.

Insmugglad hittehund i svensk karantän. Författarna rekommenderar att infektionssjukdomar även hos legalt införda hittehundar diagnostiseras och behandlas i ursprungslandet. Endast konstaterat smittfria hundar bör föras till Sverige.

Diagnos och tidig behandling förebygger lidande

Flera av de omplacerade spanska hundarna har blivit sjuka och fått uppsöka djursjukhus sedan de anlänt till Sverige. Exempelvis insjuknade en hund efter några månader med tecken på blodbrist, trötthet och avmagring. Vid undersökning på djursjukhus visade det sig att hunden hade både hjärtmask, leishmanios och ehrlichios orsakad av *Ehrlichia canis*. Det var dessa smittämnen man provtog för, så det är okänt om hunden hade ännu fler infektioner.

Vi vill vädja till framtida hundköpare att begära att deras hundar undersöks noggrannare innan de lämnar utförsellandet. Analys av blodprov, för exempelvis hjärtmask, leishmanios, *Ehrlichia*, *Babesia* och leptospiros kan ge viktig information om hundens hälsostatus. Prov för leptospiros måste i så fall tas innan hunden blir vaccinerad. Funderar man på att ta valpar efter sin nya hund bör man absolut också få den undersökt avseende *Brucella canis*. Man bör också se till att hundarna under de månader de förvaras (i avvaktan på blodprovstagning för rabiesantikroppar) behandlas mot parasiter samt skyddas mot nya fästingangrepp.

Nackdel att behandla i Sverige

Det är inte försvarbart att låta en akut eller kroniskt sjuk hund utsättas för den stress som flygtransport (ofta i kombination med lugnande medel) och miljöombyte innebär. Den stressen kan i vissa fall till och med förvärra sjukdomen och försämra hundens chanser att tillfriskna av insatt behandling. Det kan också ibland vara svårt för svenska veterinärer att snabbt ställa rätt diagnos eftersom det handlar om sjukdomar som normalt inte förekommer här. En ytterligare nackdel med att föra hunden till Sverige för behandling är att nödvändiga preparat oftast inte säljs på svenska apotek eftersom smittämnena inte förekommer i landet. Det kan därför ta lång tid att få hem rätt medicin, vilket fördröjer behandlingen av den svårt sjuka hunden.

Rekommendation

Sammanfattningsvis rekommenderar författarna att infektionssjukdomarna hos hittehundar bör diagnostiseras och behandlas i ursprungslandet och att endast konstaterat smittfria hundar förs till Sverige. Glöm heller inte bort att det redan finns många hundar i Sverige som också skulle behöva ett nytt hem! Vi har varit förskonade från många allvarliga infektionssjukdomar hos våra husdjur, delvis tack vare de tidigare karantänskraven. Låt oss gemensamt se till att regeländringen som tillåtit att man kan resa på semester med sitt husdjur inte medför att nya sjukdomar tas med hem till Sverige.

*VMD, tf statsveterinär Lena Englund, Smådjursavdelningen, Avdelningen för sjukdomskontroll och smittskydd, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, 751 89 Uppsala.
VMD, laboratorieveterinär Susanna Sternberg, Avdelningen för sjukdomskontroll och smittskydd, Statens Veterinärmedicinska Anstalt, 751 89 Uppsala.
Veterinärinspektör Maria Cedersmyg, Djuravdelningen, Jordbruksverket, 551 82 Jönköping.

Till fördel för djur i Indien

I slutet av året åker en grupp svenska och danska veterinärer, hjälppersonal och en filmare till området Mundgod i Indien. Resan har det konkreta målet att förbättra levnadsvillkoren för de hundratals hundar som lever i området, men även för de lokala vattenbufflarna. Författarna vädjar till svenska kolleger att till projektet donera veterinärutrustning som inte används.

I slutet av december åker en grupp svenska och danska veterinärer, hjälppersonal och en filmare till området Mundgod i Indien. I denna region bor tusentals tibetanska flyktingar, många av dem buddistiska munkar. I området finns dessutom ett stort antal fyrbenta invånare i form av hundar, som tibetanarna gör sitt bästa för att förbättra levnadsvillkoren för. Hundarna är sannolikt fulla med parasiter av alla de slag, dessutom förökar de sig fritt, vilket gör att deras levnadsvillkor ytterligare försämras. Som buddist får man inte avliva en hund och därför försöker man så gott det går att vårda även djur som kanske inte längre är behandlingsbara.

Resan har ett mycket konkret mål: att förbättra levnadsvillkoren för de hundratals hundar som lever i området. Några arbetsuppgifter blir att behandla ca 300 hundar för parasiter och samtidigt sterilisera ca 150 tikar. En ”sidovinst” skulle bli att vi kan lämna kvar utrustning och kunskap för den lokala befolkningen att så långt som möjligt följa upp det preventiva arbetet. Arbetet i Mundgod ska dokumenteras på film och vi kommer dessutom att pröva olika typer av anestesi, ett arbete som utförs med veterinär Carsten Gröndal som konsulent.

Stöd från Dalai Lama

Förutom hundar finns det gott om vattenbufflar i området, många av dem med olika typer av sjukdomar. Bufflarna utgör för de flesta familjer i området grunden för existens. Det finns planer på att under vistelsen i Mundgod även försöka undersöka och behandla en del av dessa djur.

Projektet har fått stor uppmärksamhet i området och är godkänt av Dalai Lama som personligen har visat stort intresse. Om projektet fungerar väl kan det bilda skola för liknande projekt på andra ställen.

Sponsorhjälp behövs

Expeditionen har initierats av Tibet Charity (se www.tibetcharity.dk). Såsom namnet antyder blir det inte någon form av ersättning till de personer som är inblandade i projektet, däremot en del utgifter. Till några av dessa söks täckning i form av sponsorhjälp från läkemedelsindustrin och från leverantörer.

Vi tar oss också friheten att be våra kolleger om hjälp. Måhända finns det ”i gömmorna” fullt brukbara saker som inte kommer till användning, men som skulle göra det på en nystartad klinik i Indien. Det mesta är av intresse, förbandsmaterial, instrument och mediciner. Har du något som kan undvaras så ta kontakt med kollega Jens Soeland, Centrum Dyreklinik i Rödovre, Danmark, tel. +45-36 72 02 01, mailadress: jens.soeland@centrumdyreklinik.dk

En av de hundar i området Mundgod i Indien som får veterinärhjälp via Tibet Charity. Två svenska veterinärer kommer att delta i projektet under nästa år. Foto: Tibet Charity.

De två svenska deltagarna i gruppen:
Ulla och Lars Petersson
Bayer AB resp Djursjukhuset i Borås

Understödsfonden och Agrias fond

Medel ur förbundets understödsfond och Agrias fond utdelas på sedvanligt sätt under december månad i form av understöd (bidrag) till hjälpbehövande veterinärer och deras efterlevande.

Närmare upplysningar lämnas av förbundskansliet. Ansökningshandlingar skall vara kansliet tllhanda senast den 30 november 2001.

Vilken är din diagnos? – Radiologi

Detta nummers radiologfråga beskriver en femårig katt som efter en längre tids purulenta flytningar ur ena örat fått ataxiproblem. Fallet är hämtat från den veterinärmedicinska fakulteten i Uppsala och bedömt av Estelle Ågren vid Institutionen för klinisk radiologi, SLU.

Svar – se sidan 758

Huskatt, kastrerad hane, fem år

Anamnes: Katten har haft varigt flöde från höger öra sedan en månad före besöket. Behandling med enrofloxacin minskade det variga flödet, men sedan ett dygn tillbaka håller katten huvudet snett och ramlar omkull.

Figur 1a. Lateralprojektion av vänster bulla tympani.

Figur 1b. Lateralprojektion av höger bulla tympani.

Klinisk undersökning: I höger hörselgång finns illaluktande var och polypbildningar som skymmer trumhinnan. Katten håller huvudet lutat åt höger och ramlar omkull på höger sida vid undersökningen.

Röntgenundersökning: Bullae tympanii är undersökta i lateralprojektion med kattens huvud något roterat kring längsaxeln, dorsoventralprojektion samt "open mouth" rostrokaudalprojektion med katten på rygg, hårda gommen vinkelrät mot kassetten och munnen maximalt öppen.

Figur 1c. Dorsoventralprojektion av bullae tympanii.

Figur 1d. Open mouth rostrokaudalprojektion av bullae tympanii.

TERAPI MED HÖG SÄKERHET*TILL LÄGRE KOSTNAD**!

7.8 g Ca^{2+} i en infusion på 500 ml.

*)- Infusion av, Ca 2^{+}, >10g är mindre lämpligt på grund av risken för biverkningar och nedsätter ej recidivfrekvensen.

**)- Infusionsaggregat medföljer gratis till varje behandling.

Referenser:

1. Larsson,K.A.Björsell,C.Kvart&S.Öhman. 1983. Zbl.Vet.Med.A,30,401-409.
2. Kvart,C.,K.A. Björsell&L.Larsson.1982. Acta vet.scand23,184-1963.
3. Hapke, H-J.1974. tierärtl.prax.2.257-262.

HIPRACAL

MOT KALVFÖRLAMNING OCH BETESKRAMP HOS KOR

Se FASS-text

Västertorpsvägen 135,
Box 112, 129 22 Hägersten.
Tel: +46 8 449 46 50.
Fax: +46 8 449 46 56.
Home page: www.nordvacc.se
E-mail: vet@nordvacc.se

NordVacc LÄKEMEDEL AB

Vetmedin® vet. (pimobendan)

Hjärtstimulerande och kärlvidgande. Deklaration. *1 kapsel à 2,5 mg innehåller:* Pimobendan 2,5 mg, citronsyra, vattenfri kolloidal kiseldioxid, mikrokristallin cellulosa, povidon, magnesiumstearat, etanol 96%, färgämne (titandioxid E 171, järnoxider E 172). Gelatinkapselskal. *1 kapsel à 5 mg innehåller:* Pimobendan 5 mg, citronsyra, vattenfri kolloidal kiseldioxid, mikrokristallin cellulosa, povidon, magnesiumstearat, etanol 96%, färgämne (para-orange E 110, titandioxid E 171). Gelatinkapselskal. **Egenskaper.** *Farmakodynamiska egenskaper:* Pimobendan – ett benzimidazol-pyridazinonderivat – är en icke-sympatomimetisk, icke-glykosid, positiv inotrop substans med vasodilaterande egenskaper. Pimobendan verkar stimulerande på myokardiet på två sätt; dels genom att öka myofilamentens känslighet för kalcium och dels genom en hämning av fosfodiesterasaktiviteten (typ III) (PDE-hämmare). Pimobendan är dessutom en potent vasodilaterare genom denna PDE-hämmande effekt. *Farmakokinetiska egenskaper:* Efter oral administrering är biotillgängligheten ca 60% för modersubstansen och den aktiva huvudmetaboliten. Biotillgängligheten reduceras väsentligt om pimobendan ges samtidigt med eller kort tid efter födointag. Distributionsvolymen är 2,6 l/kg, vilket indikerar att pimobendan snabbt fördelas ut i vävnaderna. Den genomsnittliga plasmaproteinbindningen är 93%. Pimobendan metaboliseras via oxidativ demetylering till den aktiva huvudmetaboliten. Halveringstiden i plasma för pimobendan är 0,4 + 0,1 timme, vilket är i överensstämmelse med den höga clearance 90 + 19 ml/min/kg. Den aktiva metaboliten elimineras med en plasmahalveringstid på 2,0 + 0,3 timmar. Utsöndringen sker primärt via faeces. **Indikationer.** Behandling av hjärtinsufficiens hos hund beroende på dilaterad kardiomyopati. **Kontraindikationer**. Hypertrofisk kardiomyopati eller kliniska tillstånd där en ökning av minutvolymen inte är möjlig p.g.a. funktionella eller anatomiska orsaker (t.ex. aortastenos). **Försiktighet.** Pimobendan rekommenderas ej för behandling av dräktiga och digivande tikar. **Biverkningar.** Takykardi och kräkning kan i sällsynta fall förekomma. Dessa biverkningar är dosberoende och kan undvikas med dosreduktion. **Dosering.** Dygnsdosen 0,3 - 0,6 mg pimobendan/kg kroppsvikt (vanligtvis 0,5 mg) ges på 2 dagliga doser. Kapslarna ges peroralt ca 1 timme före utfodring. **Interaktioner.** Effekten på hjärtats kontraktionskraft försvagas vid samtidig användning av verapamil och propranolol. I farmakologiska studier har ingen interaktion mellan hjärtglykosiden oubain och pimobendan påvisats. **Observera.** Djurägaren bör informeras om att pimobendan är en kraftigt verkande substans. Intag av en eller flera kapslar kan hos människa förorsaka huvudvärk och påtagligt blodtrycksfall kombinerat med blodtrycksstörningar i samband med hastiga lägesförändringar. **Förvaring.** Förvaras vid högst 25°C. Förpackningen skall
tillslutas väl. **Förpackningar.** Kapslar 2,5 mg (brunvita): 100 st. Kapslar 5 mg (orangevita): 100 st. Texten är baserad på produktresumé 2000-10-10.

Nyhet

Unik hjärtmedicin med dubbel verkningsmekanism

Vetmedin® vet.
pimobendan

- för ett längre och bättre liv

Vetmedin®vet. ökar hjärtmuskelns kontraktionskraft **utan extra energipåfrestning på** det försvagade **hjärtat** (– ökar myofilamentens känslighet för kalcium)

Vetmedin®vet. är också en PDE (III)-hämmare med potenta vasodilaterande egenskaper **utan extra påfrestning på njuren** (-hämmar vasokonstriktionen orsakat av det sympatiska nervsystemet)

Vetmedin®vet. är ett säkert val
- vältolererat, sällsynt med bieffekter

Vetmedin®vet. är ett enkelt val
- behöver inte tänka på njurfunktionen
- kan användas som monoterapi eller kombineras

Hundens vikt (kg)	Vetmedin vet 2,5 mg (antal kapslar)		Vetmedin vet 5 mg (antal kapslar)	
	Morgon	Kväll	Morgon	Kväll
8 – 10	1	1		
10 – 20	1	1		
20 – 30			1	1
30 – 40			1	1
40 – 50			2	2
50 – 60			2	2
60 – 70			3	3

Boehringer Ingelheim

För ytterligare information vänligen kontakta
Boehringer Ingelheim Vetmedica
Tel. 040 - 23 34 00, Fax. 040 - 97 27 50

R&M

Vilken är din diagnos? – Svar

Röntgenutlåtande

På dorsoventralbilden framgår att en mjukdelstäthet, dvs vätska eller vävnad, fyller ut den inre delen av hörselgången. Höger bulla tympani har en tydligt förtjockad benvägg jämfört med den normala vänstra. En ökad röntgentäthet över hela bullan kan vara orsakad av den förtjockade benväggen, men även vätska och/eller vävnad i den normalt helt luftfyllda bullan, kan bidra till den ökade tätheten. Dessa fynd kan ses vid otitis media och/eller polyper i mellanörat. Neoplastiska förändringar, där skivepitelskarcinom är vanligast, bedöms som osannolika eftersom omfattande skelettdestruktion saknas här. Den normala, ovalformade benvägg som hos katt delar bulla tympani i två delar, ses på Figurerna 2a och 2c. Vid polypbildningar i hörselgången bör även en lateralprojektion av nasofarynx ingå för kontroll av polyper i svalget.

Figur 2a (motsvarar 1b). Pilspetsarna markerar en tjockväggig bulla tympani som tecken på otitis media. Notera dock att många patienter med otitis media har normalt utseende på röntgen.

Figur 2b (motsvarar 1c). Polypbildning orsakar mjukdelstäthet i hörselgångens inre del på höger sida (markerat med pilhuvuden). Bullae tympanii, kaudala delen, är markerad med pilar.

Diskussion

Inflammatoriska polyper hos katt utgår från slemhinnan i nasofarynx, tuba auditiva eller mellanörat. De flesta utvecklas i bulla

Kollegialt Nätverk – veterinärer stödjer veterinärer

Ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner när livet känns komplicerat. Vi lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga till kolleger med personliga problem med anknytning till yrket eller som av annan anledning sviktar socialt, psykiskt eller fysiskt.

Syftet med det Kollegiala Nätverket är att veterinärer enkelt och snabbt ska kunna få stöd av en medmänniska som samtidigt är väl förtrogen med veterinärens livsvillkor. Anledningen till att ta kontakt kan till exempel vara ohälsa, stress, privata problem och kriser, utbrändhet, mobbing, hot eller anmälan för felbehandling.

Tveka inte att utnyttja det Kollegiala Nätverket om du behöver någon att tala med.

Nätverkets medlemmar:

Namn	*Ort*	*Telefon*	*E-post*
Sten Berggren	Trosa	0156-136 84	
Gunnar Bergsten	Vallentuna	08-512 403 50	
Karina Burlin	Umeå	090-12 06 83	karina.burlin@kommunicera.umea.se
Eva v Celsing	Eskilstuna	016-292 93, 291 03	
Anne-Marie Dalin	Knivsta	018-38 11 03	anne-marie.dalin@og.slu.se
Erik Kjellgren	Arboga	0589-169 78, 192 80	kjellgren.erik@swipnet.se
Herbert Lundström	Vänersborg	0521-660 99	herbert@gotanet.se

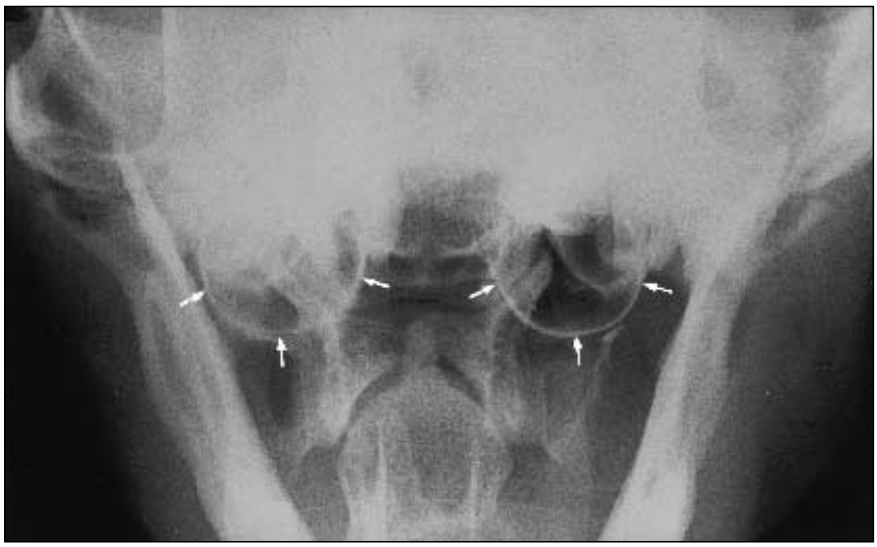

Figur 2c (motsvarar 1d). Pilarna markerar höger bulla tympani (till vänster på bilden) med en ökad röntgentäthet, vilket kan indikera vätske- eller vävnadsinnehåll. Jämför med den normala, luftfyllda bullan på vänster sida.

tympani eller tuba auditiva och kan sedan sträcka sig ut i hörselgången eller svalget. Polyper är vanligast hos katter upp till fem års ålder, men förekommer även hos äldre. Otitis media är vanligt hos katter med polyper utgående från bullan. Det är oklart om infektionen orsakar polypbildningen eller om den uppträder sekundärt. Behandlingen är kirurgisk, där bulla-osteotomi rekommenderas för bästa resultat. Prognosen anges som mycket god.

Det aktuella fallet

Kliniska och radiologiska fynd visade polypbildning samt otitis externa och media. Patologisk-anatomisk diagnos från en biopsi var inflammatorisk polyp. Katten står på allmän och lokal antibiotikabehandling men någon kirurgisk behandling har ännu inte hunnit inledas.

Litteratur

Pope E R. Seminars in Veterinary Medicine and Surgery (Small Animal), 1995, 10, 2, pp 87—93.

Ettinger S J & Feldman E C. Textbook of Veterinary Internal Medicine, 1995.

Institutionen för klinisk radiologi, SLU. Kompendium i Röntgenteknik Smådjur, 2000.

Thrall D E. Textbook of Veterinary Diagnostic Radiology, third ed, 1998.

Institutionen för obstetrik & gynekologi anordnar

KURS I
ARTIFICIELL INSEMINATION häst

Tid: 11–15 februari 2002 + praktikvecka vid utvalt stuteri
Målgrupp: Ansvarig veterinär vid stuteri med seminverksamhet
Sökanden bör ha minst 1 års yrkeserfarenhet.
Antal deltagare: max. 15 deltagare (minst 8) OG förbehåller sig rätten att välja ut kursdeltagare
Kursavgift: 9000 kr (**exkl.** kostnader för praktikvecka samt mat och logi)

OBS! Ansökningarna till kursen skickas till Birgitta Berner, OG, Box 7039, SLU, 750 07 Uppsala. e-mail: birgitta.berner@og.slu.se, fax: 018-673545, senast den 5 dec., 2001.
I ansökan skall anges person nr, år för avlagd examen, motiv för önskan att gå kursen, arbetsgivarens namn alternativt namn på egen firma.
Kursansvarig: Anne-Marie Dalin, tel 018-671948

TUVE-studenterna om utbildningen, framtiden och tjorrar

Den tredje kullen TUVE-studenter går just nu sin utbildning i Skara. De är tolv till antalet och ser positivt på framtiden. ”Vi verkar behövas”, säger en av deltagarna. Men utbildningen i Skara är inte enkel. Dagarna är långa och det är mycket information att ta till sig på ett nytt språk. Saknaden efter familjen är ofta stor.

Deya Shaba och Jalal Ramish, båda från Irak stannade kvar denna fredag och pratade med SVT.

De har precis avslutat provet i författningskunskap och vill åka hem så snart som möjligt. Det är fredag förmiddag och helgen tillsammans med familjen väntar. Innan de tolv eleverna försvinner från Skara och sprids över landet slår de sig ner runt kaffebordet utanför föreläsningssalen för att prata med SVT.

Herbert Lundström, föreläsaren i författningskunskap, är också med. Han säger att den samlade erfarenhetsbasen hos dessa tolv studenter är ovärderlig.

– Hur många svenska veterinärer har sett en tbc-ko i verkligheten? Hur många har upplevt rabies? Eller anthrax?

– Vardagsmat, säger Surahata Darboe, som kommer från Gambia och arbetat som veterinär sedan 1993.

Förlorade år

Studenterna kommer från hela världen. Här sitter Deya Shaba från Irak, som blev veterinär 1980. Christian Juse från Österrike, veterinär 1998. Jalal Ramish från Irak, veterinär 1987. Asima Aganović från Bosnien, veterinär 1988. Rakt framför mig sitter

Ny årskull TUVE-studenter på väg

Tilläggsutbildning av utländska veterinärer för svensk legitimation, TUVE, har just startat med sin tredje kull studenter i Skara. En av de nya TUV-arna framför här sina förhoppningar om framtiden och sitt tack till dem som stöttat utbildningen.

För två år sedan startade utbildningen och ingen visste vad ”TUVE” var för någonting. Idag är det ett begrepp (TUVE = Tilläggsutbildning av utländska veterinärer för svensk legitimation). Och så var det dags – tredje kullen är på plats i Skara. Vi är tolv stycken, klara på startlinjen och ser målet framför oss. Vi vill komma till mållinjen, passera den i samma formation och klara kunskapsprovet ”per primam”. Det är tufft, kämpigt och svettigt men vi har motivation för vi vet vad som står på spel.

Utbildningen är upplagd på ett mycket professionellt sätt. Tack vare våra föregångare har den förbättrats för varje gång. Det kan kännas tråkigt ibland, men all information som vi får har egentligen stor betydelse i den framtida veterinära verksamheten. Vi tackar alla våra föreläsare, kursledare, SLU i Skara och inte minst TUVE -99 samt -00 för detta.

Alla har bidragit till de förbättringar som vi märker idag. Våra föregångare TUVE -99 har gjort ett fantastiskt jobb genom att vara öppna och visat oss vägen. Vi är stolta över er! Nästan alla är verksamma veterinärer, och som Leif Skarhed på Swedish Meats slakteri i Skara sa: ”Jag hade inte klarat mig utan TUV-arna”. TUVE 2000 har kunskapsprov nu i dagarna (oktober-november). Vi önskar dem lycka till och hoppas verkligen att våra föregångare kommer att bli stolta över oss när dagen är inne.

Tack

Ett särskilt tack vill jag rikta till våra sponsorer Pharmacia & Upjohn Animal Health AB för läromaterial, Veter AB, Schering Plough AB och Kruuse Hill's för resan till SVFs och SVS Veterinärmöte i Uppsala samt alla som bidragit med allt från skyddskläder till kontorsmateriel: Fori Odal i Lidköping, Swedish Meats i Skara, Orion Pharma AB, Boehringer Ingelheim Vetmedica, Intervet AB samt Leo Pharma AB.

Ett stort Tack till Sveriges Veterinärförbund för ett mycket positivt bemötande och ett varmt kollegialt välkommande.

Florin Gurban
för TUVE

FIBERGI
-Kvalitetsfoder för alla hästar
www.fibergi.se
035 - 21 56 97

Mahraban Amin från Kurdistan. Hon blev veterinär 1993.

– I början, när jag kom till Sverige, kunde jag inte så bra svenska. Man visste inte hur det fungerade här och jag ville bara jobba så fort som möjligt. Då var det ingen på arbetsförmedlingen som berättade att man kunde gå TUVE-utbildningen. Det känns som om man förlorade så många år innan man fick veta att det faktiskt fanns möjlighet att arbeta som veterinär.

Många i gruppen har upplevt problem i kontakten med arbetsförmedlingarna. Vissa förmedlingar har inte känt till att TUVE-utbildningen fanns. En av deltagarna blev uppmanad att söka jobb som tidningsbud. En annan skulle omskolas till snickare.

– Göran Perssons vackra ord om det livslånga lärandet stämmer inte med verkligheten. Tyvärr har många av studenterna dåliga erfarenheter av myndigheterna här, säger Lundström.

Finansieringen av studierna har också präglats av osäkerhet. Vissa i gruppen får den betald av sin kommun, medan andra med exakt likadan bakgrund får ta studielån.

– Det är orättvist att det ska skilja så mycket från kommun till kommun.

För kommande utländska veterinärers skull hoppas de att informationen om att det går att fortsätta med sitt yrke, även i Sverige, når ut till alla.

Den tredje kullen TUVE-deltagare. Översta raden från vänster: Florin Gurban, Deya Shaba, Jalal Ramish, Kaarin Lindberg, Christian Juse, Surahata Darboe och Tamara Davydova. Nedre raden från vänster: Musca Dorin, Asima Aganovic, Mahraban Amin, Herbert Lundström och Magdalena Johansson. Aladin Mujanovic saknas på bilden.

En grundförutsättning för att komma in på TUVE-utbildningen är att kursen ”Sjukvårdssvenska 2”, som ges av Folkuniversitetet, är avklarad.

– Det är biljetten till TUVE. Det tråkiga är att kursen inte är anpassad för veterinärmedicin, utan endast för humanvården.

Stark gemenskap

TUVE-utbildningen började 1999. Då deltog 17 utländska veterinärer. Året därpå 15. I år intervjuades 20 veterinärer och tolv kom in.

– En del av dem som inte kom in hade inte gått klart sjukvårdskursen i svenska, säger Herbert Lundström.

Han är en populär föreläsare. Förutom att ha rett ut alla snåriga lagtexter, har han även lyckats introducera begrepp som skvader, MBST (man blir så trött) och lurat deltagarna att tro att korsningen mellan tjäder och orre heter Tjorre.

– Rackelhane, heter den egentligen, säger han och gruppen överöser honom med pikar och skratt. Men de gillar sin lärare.

– Rolig. Duktig. Man förstår när han förklarar, säger de unisont.

Han tackas med blommor, som överlämnas å klassens vägnar av ”klassmamman” Magdalena Johansson, från Polen.

– Det har varit 14 dagar av glädje. I ert utsatta läge har ni lyckats skapa en mycket positiv stämning och stor gemenskap, säger Herbert.

– Vi har en grundprincip, förklarar Florin Gurban-Marcu, vi behöver inte älska varandra,

”Man får lust att packa sin doggy-bag och resa ut i världen”

Mickey, Beagle, 8 år

Populär föreläsare tackas av. Herbert Lundström har lärt ut författningskunskap.

men vi ska respektera och lyssna på varandra.

Hem på helgerna

Florin är från Rumänien. Han är utvald till kursens ”klasspappa” och har ordnat fram sponsorer så att alla i kursen kan åka till Veterinärmötet.

– Det ska bli intressant att åka dit. Utbildningen här är också intressant och spännande. Mycket information, mycket som händer. Ibland är det kaos, men ur kaos stiger möjligheter, som Herbert sa under en föreläsning. Det ordnar sig.

– Det var bra att Herbert lärde oss det. Det tänker jag ofta på, säger en av deltagarna.

Herbert ser lite rörd ut där han står med sin bukett.

Deltagarna lever tillsammans under vardagarna. De bor på korridor i studenthuset i Skara. Gruppen är helt enig om vad som är svårast med att studera på TUVE-utbildningen i Skara. Att vara borta från familjen. Många åker hem under helgerna och klassmamman Magdalena Johansson skyndar sig att packa ihop sina böcker.

– Det är inte lätt när barnen ringer och är ledsna under veck-

Hur gick det sen då, Robert Cikota?

SVT ringde upp veterinär Robert Cikota, i Göteborg, för att se hur det gått för den första kullen TUVE-studenter. Robert utbildade sig till veterinär i Kroatien, tog examen 1996 och var en av de sjutton deltagare som premiärgick TUVE-utbildningen 1999.

– Det gick bra. Jag är tillsvidareanställd på Blå Stjärnans Djursjukhus i Göteborg och trivs väldigt bra här.

Många av de tolv som idag läser i Skara är besvikna över att de inte fått veta att TUVE fanns tidigare. Hur fick du reda på att den fanns?

– Jag läste till veterinär i Kroatien, tog examen 1996, men är uppvuxen i Sverige. Efter min examen började jag gå den långa kompletteringsutbildningen i Sverige – den tar minst 3,5 år – men fick snabbt nys om att SLU skulle anordna en ettårig utbildning för utländska veterinärer. Det var inte riktigt klart när eller hur, så jag jobbade som handläggare på Migrationsverket i Stockholm och avvaktade TUVE-utbildningen. 1999 kom den i gång och vi var de första som gick den.

Vad tycker du om utbildningen när du ser tillbaka?

– Väldigt bra, men jag fick intryck av att vi var försökskaniner. Helt klart. SLU var inte klara med allt, när vi började. Men i valet mellan att köra på eller vänta ytterligare ett år på att tänka igenom utbildningen ytterligare, så tycker jag att SLU valde helt rätt när de körde igång. Först när man ställs inför en faktisk situation kan man se vad som bör förbättras.

Vad borde förbättras?

– En konkret sak var det stora kunskapsprovet som hölls under två dagar i rad i slutet av utbildningen. Allting vi läst skulle tenteras av under dessa dagar och redan efter den första dagen var man helt slutkörd. Nivån var i och för sig bra, men det var för hårt att ta allt på en gång. Nu

Det är bra att SLU i och med TUVE äntligen tagit tag i problemet med att kompetenta utländska veterinärer i Sverige inte arbetar som veterinärer, anser Robert Cikota, Blå Stjärnans Djursjukhus. Robert gick utbildningen 1999.

Den skrivande Asima Aganovic blev veterinär 1988 i Bosnien. Uttrycket "Ur kaos stiger möjligheter" har hjälpt henne under studierna i Skara. Bredvid sitter Mahraban Amin, som blev veterinär 1992 i Kurdistan/Irak.

orna. De vill att man ska komma hem. Då är det svårt, säger hon.

– Men då är det också skönt att vi som grupp kan stödja varandra. De andra förstår vad som händer och man får uppmuntran.

– En kram. Ett leende. Ett ord.

Gruppen ser positivt på framtiden. De få kontakter de haft med svenska veterinärer har mestadels varit bra.

– Vi känner att vi behövs. Vi har fått uppmuntran.

– Och när gästföreläsare kommer hit och kallar oss kolleger, då känns det väldigt bra. Det räcker ibland med en sån liten sak för att man ska känna sig styrkt. De flesta veterinärer vi mött har varit öppna, trevliga och glada.

Efter helgen börjar livsmedelshygienkursen och därefter är det dags för praktikperioden. Eleverna har börjat kontakta veterinära arbetsplatser i hemkommunen. Ingen har ännu fått något definitivt besked. Det är svårast att ordna plats i Stockholmstrakten.

– Praktikplatsen handlar inte bara om att få vara där, utan om att få vara med och praktisera, säger Herbert Lundström.

– Det krävs att man har en handledare som avsätter tid åt en. Där är vi inte helt nöjda än så länge. Men å andra sidan är deltagarna i den här kursen ovanligt aktiva, så det ska säkert ordna sig.

Katarina Hörlin-Barnekow

---

har de halva provet först och låter andra halvan tenteras efter en månad. Det är bättre. En annan sak, som visserligen inte SLU kunde rå för, var att CSN inte visste hur de skulle värdera TUVE. Det var osäkert om de skulle ge studiemedel och oro för ekonomi är inte bra när man ska studera hårt. Men det löste sig.

– Sen var många väldigt missnöjda med den obligatoriska svenskundervisningen som man skulle gå innan man började. Eftersom jag kan svenska gick jag inte den, men många kursare och min fru har varit kritiska. Mycket kraft lades på att lära sig att stava namn rätt. Kristina med ch eller k. Undervisningen låg på den nivån. Jag måste säga att jag verkligen tycker att det är oerhört viktigt att man kan svenska. Veterinäryrket är brett och det är viktigt att kunna uttrycka sig väl både muntligt och skriftligt. I vissa fall är veterinären också en myndighetsperson. Men den svenska undervisningen ska då inte ligga på en nivå som handlar om hur olika förnamn stavas.

Du är tillsvidareanställd, vet du hur det har gått för de andra 16 som du studerade med?

– Det stora flertalet jobbar, går på vikariat. Min fru gick samtidigt med mig och hon är arbetslös. Men det beror snarare på att hon inte har körkort och inte vill flytta från Göteborg, än att det inte finns jobb.

Hur var det att bo i Skara?

– Jag har en son som är sex år och eftersom både min fru och jag gick TUVE så flyttade vi till Skara. Men vi hade kurskamrater som hade familjen kvar i hemkommunen och det var jobbigt för dem. Både därför att de saknade barnen under veckorna, men också för att helgerna blev så intensiva eftersom barnen bara ville vara med pappa nu när han äntligen kommit hem. Det fanns ingen riktig tid för avkoppling.

Du hade inte kunnat arbeta som veterinär i Sverige om inte TUVE funnits?

– Nej, mitt enda alternativ hade varit den långa kompletteringsutbildningen. Eftersom jag läste med studiemedel i Kroatien så hade jag fått jobba samtidigt och det hade tagit mig flera år att bli klar. Spontant tycker jag att upplägget på TUVE är väldigt bra. Det föregår ju en diskussion i media om att invandrande läkare och andra akademiker får jobba med att köra spårvagn. Det är ett fatalt resursslöseri. Dessutom är det brist i landet på veterinärer, så det är viktigt att man snappar upp människor med kvalificerade yrkesutbildningar och får in dem i arbetslivet, istället för att de ska stå utanför och hänga. Många av mina kursare kände att de var kränkta över att ingen brytt sig om deras yrkeserfarenhet.

Jag vet inte om arbetsförmedlingarna kanske saknade insikt i början, de sa "vi ordnar ett veterinärjobb åt dig", men sen stötte de så klart på patrull från Jordbruksverket. Man måste ju ha svensk legitimation. Jag vill ge en eloge åt SLU, och framförallt Karin Östensson, som äntligen tagit tag i problemet och ser till att kompetensen hos utländska veterinärer tas tillvara i Sverige. Jag hoppas verkligen att TUVE-utbildningen fortsätter – om inte varje år så i alla fall vartannat.

Vad händer för dig framöver?

– Jag hoppas att jag stannar kvar här. Mina arbetskamrater är trevliga och jag hoppas att de trivs med mig, tillägger han och skrattar.

– Det är bra att arbeta på ett stort ställe som Blå Stjärnan. Sen gick jag ut 1996 i Kroatien och mina kolleger har tagit sina examen 1976 eller -86. Jag har en fördel av att ha färska kunskaper, samtidigt som det alltid finns äldre kolleger att rådfråga här. Kanonbra.

Katarina Hörlin Barnekow

Exotisk veterinär hedersdoktorsföreläsning

Dagen innan SLU:s promotionshögtid hålls traditionsenligt offentliga föreläsningar av universitetets nya hedersdoktorer. I år var det Bengt Röken som utsetts till hedersdoktor vid den veterinärmedicinska fakulteten, och han delade med sig av sina stora erfarenheter från 29 års tjänstgöring som djurparksveterinär.

Årets hedersdoktor vid den veterinärmedicinska fakulteten är välkänd för de flesta djurläkare i landet: Kolmårdens veterinär Bengt Röken. Alla veterinärer som någon gång plötsligt fått en exotisk patient på halsen och känt ett stort behov av experthjälp vet att man alltid kan ringa Bengt, han hjälper till med stor entusiasm och ett enormt intresse för dessa djurs välfärd.

Vid sin hedersdoktorsföreläsning på SLU fredagen den 12 oktober delade han med sig av de kunskaper han själv förvärvat under 29 års arbete i Kolmårdens djurpark. Bengts stora intresse ligger inom ett område som svenska veterinärer normalt är ganska dåliga på: djurens näringsbehov, matvanor och foder. Titeln på presentationen var ”Anatomiska och fysiologiska variationer av betydelse för nutrition och medicin hos zoodjur”, och utgjorde en genomgång av de olika djurslagens behov och preferenser vad gäller födointag. Detta är kunskap som Bengt Röken skaffat sig under många års studier av facklitteratur inom nutritionsområdet, men också genom egna observationer i djurparken och av djurs ätbeteende i de många djur- och naturfilmer som TV visar. Berättandet gjordes till förnämliga bilder och teckningar, som visar att Bengt också är en skicklig fotograf och tecknare.

Tre kategorier av födomönster

Bengt Röken delade in våra djur i tre kategorier vad gäller födointaget: köttätare, allätare och växtätare. Växtätarna indelas därefter i tre undergrupper: koncentratselekterande, dvs bladätare och örtätare, selektiva bladätare och slutligen gräs- och grovfoderätare.

Köttätare

Köttätarna utgör en ursprunglig och specialiserad näringstyp som kräver animaliskt fett och aldrig kan bli vegetarianer. Vissa människors drömmar om att göra huskatten till vegetarian avfärdade Bengt som en omöjlighet. Han påpekade också något som man kanske ibland glömmer, nämligen att många av våra småfåglar är köttätare. Detta gäller alla de fåglar som lever på insekter.

Köttätarna karakteriseras av att de har stor magsäck, kan äta mycket på en gång och att en stor

En glad dekanus Göran Dalin välkomnar Bengt Röken (i mitten) till hedersdoktorsföreläsningen. Till höger ses Bengts fru Barbro, också hon veterinär.

Vargar på Kolmårdens djurpark. Köttätarna utgör en ursprunglig och specialiserad näringstyp som kräver animaliskt fett och aldrig kan bli vegetarianer, konstaterade Bengt Röken.

måltid ofta följs av en lång vila. Födointaget börjar många gånger med en explosiv energikrävande jakt. Vissa djur kanske bara äter två till tre gånger per vecka medan andra småäter varje natt. De köttätande djuren har inget behov av kolhydrater och saknar ofta förmågan att känna sockersmak.

Allätare

Allätarna karakteriserade Bengt Röken som opportunister med stor anpassningsförmåga. De väljer animalisk och fiberfattig mat när det är möjligt men har ofta en vegetarisk vinterfoderstat. Vid vissa perioder, t ex i samband med fortplantning, kan de bli rena köttätare. Återigen utgör många småfåglar här ett exempel. Allätarna känns igen på att de har samma typ av kindtänder, t ex människa, gris och björn.

Även inom denna grupp finns dock närbesläktade djur som valt olika utvecklingsvägar, såsom björnarna. Isbjörnen är en extrem köttätare som äter kanske en till två gånger per vecka och vars foder har en smältbarhet på 90 procent. I andra ändan finns jättepandan som är en extrem växtätare, äter åtta timmar per dag och har valt ett foder med bara 25 procents smältbarhet. Trots detta har dessa två björnar identiska matsmältningskanaler.

Gräs- och grovfoderätarna är storbukiga djur som undviker tanninhaltiga växter och har en utpräglad fiberfermentering. De äter länge och selektivt och är känsliga för proteinöverskott.

Växtätare

Den första undergruppen växtätare, ört- och bladätare, undviker fibrer och söker proteiner. De har hög tolerans för de substanser i växter som normalt gör dessa oätliga, t ex tanniner och fenoler. Dessa substanser utgör normalt växternas försvar mot att bli uppätna.

Ört- och bladätarnas matsmältningssystem saknar protozoer och infusorier, våmmen är mindre men tjock- och blindtarmen större än hos övriga växtätare. De äter ofta och korta tider, och har snabb våmpassage.

De selektiva bladätarna är också opportunister. Under sommaren söker de proteiner och lösliga näringsämnen och undviker fibrer, varför hela djurets tillväxt sker då. Under övervintringen kan de dock försörja sig på en hög fiberhalt och tolerera proteinbrist och tanniner.

Gräs- och grovfoderätarna slutligen är storbukiga djur som undviker tanninhaltiga växter och har en utpräglad fiberfermentering. De äter länge och selektivt och är känsliga för proteinöverskott. Till denna grupp hör våra kor och får, som numera ofta tvingas utstå en ofysiologisk utfodring i den höga produktionens namn.

Som exempel visade han dissektionsbilder på en addax, en gräs-och grovfoderätande antilop, och en koncentratselekterande renvaja, djur som kommer från helt motsatta men ändå likartade miljöer. Klövarnas utse-

De selektiva bladätarna är opportunister. Under sommaren söker de proteiner och lösliga näringsämnen och undviker fibrer, varför hela djurets tillväxt sker då.

ende är likartat breda och platta, en anpassning till lös sand respektive snö.

Ökendjuret är utrustat med långa horn med blodförsörjning nästan ända ut i spetsen för temperaturreglering av hjärnan vid extrem hetta. Tänder och käkars form skiljer sig påtagligt, en anpassning till fodrets olika fiberhalt. Även spottkörtlarnas storlek och salivens sammansättning varierar beroende på vilken typ av föda djuret intar. Mjältens utseende och storlek skiljer också mellan djuren. Blindtarm och proximala colon är viktigare för digestionen hos koncentratselekterare än hos gräsätare. Många av dessa fysiologiska, näringsmässiga och anatomiska skillnader är viktiga att känna till och förstå för att korrekt kunna utfodra olika typer av växtätare i fångenskap.

Jämförande studier

Som avslutning talade Bengt Röken en hel del om anatomiska och fysiologiska skillnader mellan olika djur och den betydelse detta har vid användning av läkemedel.

Kroppstemperatur och kroppsstorlek bestämmer den basala ämnesomsättningen, vilken varierar kraftigt inom djurvärlden. Ämnesomsättningens intensitet påverkar såväl djurets behov av näring, som metabolism och dosering av läkemedel. Ormar som har mycket långsam ämnesomsättning behöver till exempel inte tillföras medicin varje dag, det kanske räcker med varannan eller var tredje, medan fåglar med snabb omsättning kan behöva sin medicin mycket ofta. Det kan vara svårt att beräkna en korrekt terapeutisk dos om man bara räknar på kroppsvikten.

Viktig insats

Bengt Rökens entusiastiska arbete och självstudier har haft stor betydelse både för djur och människor. För djurparkernas djur har det inneburit större förståelse och kunskap för allmänna och specifika näringsbehov. Det var förr vanligt att djur svalt ihjäl i djurparker därför att man helt enkelt hade för lite kunskap om deras behov och inte sällan erbjöd olämpliga fodermedel. Arbetet har dessutom lett till djurskyddsmässiga förbättringar i djurparkerna, man vet nu t ex att vissa djur som rådjur och älg måste ha ständig tillgång till föda för att leva ett bra liv.

Andra djur får hjälp att tillfredsställa sina behov av aktivitet genom att man berikar miljön. I samband med utfodringen får djuren själva försöka finna eller komma åt sin föda. Möjligheter att förvalta utrotningshotade arter i djurparker ökar också genom att förbättrad utfodring leder till ökad reproduktion, förbättrad livskvalitet och ökad aktiv livslängd.

För människorna, främst de veterinära kollegerna, har Bengt Röken genom åren tagit fram en hel del information vad gäller sjukdomsbehandling av och läkemedelsanvändning till exotiska djur. Han har tillfört veterinärmedicinen mycket ny kunskap, framför allt vad gäller immobilisering och anestesi av många av dessa svårhanterliga djur. Fakulteten har valt en värdig hedersdoktor år 2001.

Christina Arosenius

Svensk Biografisk Veterinärmatrikel Del II

är nu under tryckning och beräknas utkomma i början av december. Den innehåller biografier över samtliga svenska veterinärer som avlagt examen fr o m 1928 t o m 1975. Tillsammans med del I är därmed alla examinerade veterinärer under svensk veterinärmedicins första två sekel matrikelförda, förmodligen en ganska unik yrkesförteckning.

Del II innehåller även en bibliografi. På grund av den starka ökningen av vetenskaplig publicering och eftersom nyare litteratur är lätt tillgänglig i databaser, har bibliografin inte gjorts fullständig som i del I utan maximerats till 10 publikationer per författare.

I ett avsnitt av matrikeln del II finns en kronologisk förteckning över innehavarna av veterinärtjänster vid centrala verk m m, inom det civila och det militära veterinärväsendet. Därmed har den förteckning som fanns i 1927 års upplaga av Frykholms matrikel kompletterats och utvidgats.

Ett beställningskort finns som bilaga till detta nummer av SVT. Skicka in beställningen snarast, så finns möjligheten att leverans kan ske före julhelgen. En liten numrerad upplaga görs i halvfranskt band. Numrering sker i den ordning som beställningarna kommer.

Göran Jönsson

Årsmöte 2001

Medlemmarna i Föreningen veterinärhistoriska muséets vänner kallas till **ordinarie årsmöte onsdagen den 28 november 2001, kl. 1800** på veterinärhistoriska muséet i Skara.
Efter sedvanliga årsmötesförhandlingar berättar Olle Rydell om den 32:a världskongressen i veterinärhistoria i Oslo augusti 2001.

Välkomna
Styrelsen

SLU:s promotionshögtid 2001

Den 14 oktober var det dags för Sveriges lantbruksuniversitets årliga promotionshögtid, som ägde rum på Ultuna utanför Uppsala. De 76 doktorer, tre hedersdoktorer och två jubeldoktorer som förtjänat sina doktorstecken under det gånga året fick då under högtidliga former ta emot dessa från universitetets promotorer. Från den veterinärmedicinska fakulteten hedrades 15 doktorer efter avlagda prov, förutom Bengt och Bengt, hedersdoktor respektive jubeldoktor.

Från kaos till högtid

Varje lyckad premiär ska föregås av en kaotisk generalrepetition heter det, och så var verkligen fallet vid årets promotionshögtid på Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Efter att ha bevittnat en ganska förvirrad förövning kvällen innan, undrade man som åskådare om alla dessa människor skulle hinna lära sig att gå åt rätt håll vid rätt tillfälle, säga rätt saker och buga på rätt sätt vid rätt plats bara över en natt. Det gjorde de.

När den inledande processionen tågade in i SLU:s aula på promotionsdagen och alla till synes helt naturligt hittade sina förutbestämda platser, förstod man att deltagarna inte fått sina doktorshattar och lagerkransar för inte.

Av 127 personer som avlagt doktorsexamen under det gångna året promoverades nu 76. Dessutom promoverades två jubeldoktorer, dvs doktorer som disputerat vid någon av de tre ursprungliga fackhögskolorna för exakt 50 år sedan, och tre hedersdoktorer som utsetts av fakulteterna.

Ökade krav, mindre pengar

SLU:s rektor Ann-Christin Bylund hälsade de närvarande hedersgästerna, de doktorer som just skulle promoveras, deras arbetskamrater, släkt, vänner och andra som samlats i aulan, välkomna till denna SLU:s största fest under året. I sitt välkomsttal framhöll rektorn (som SLU:s rektorer alltid gör) de besvärande besparingskrav som universitetet fått, samtidigt som samhällets krav på SLU:s kompetens hela tiden ökar. Flera av de exempel Ann-Christin Bylund gav på aktuella problemområden rörde det veterinärmedicinska fältet. BSE-problematiken, mul- och klövsjukeutbrottet och de stora bristerna inom djurtransporter i Europa belyser värdet och samhällsrelevansen av SLU:s kompetens, påpekade rektorn. Att den nya djurskyddsmyndigheten förlagts till Skara såg hon som ytterligare ett tecken på att samarbetet med SLU bedöms som viktigt från politikerhåll.

I sitt välkomsttal framhöll rektorn de besvärande besparingskrav som universitetet fått, samtidigt som samhällets krav på SLU:s kompetens hela tiden ökar. Flera av de exempel Ann-Christin Bylund gav på aktuella problemområden rörde det veterinärmedicinska fältet.

Lite självkritiskt konstaterade Ann-Christin Bylund att SLU måste bli bättre på att förtydliga vilka områden man är bra på. Universitetet har sedan flera år definierat fem ansvarsområden som man vill profilera sig inom: maten, djuren, skogen, marken och landsbygden. Det är denna profilering som måste bli starkare, enligt rektorn. ”Framtiden tillhör dem som förbereder sig för den” skickade hon med som avskedsord till de nya doktorerna och andra SLU-medarbetare på plats.

Latin för ringrostiga

Efter en informativ och underhållande högtidsföreläsning om ”Mitt liv som svamp” av Jan-Erik Nylund, professor vid institutionen för skogshushållning, följde de fakultetsvisa promotionerna.

Först ut på plan var den veterinärmedicinska fakulteten, i år med Hans Tjälve, professor i toxikologi, som promotor. Som traditionen anbefaller höll Hans Tjälve sitt tal på latin, men för de som var lite ringrostiga på medeltidslatin översatte han även nyckelfraserna till svenska. Detta tackade nog många i publiken för.

Bengt och Bengt

V-fakulteten hade i år en jubeldoktor, Bengt Andersson, som för 50 år sedan disputerade på avhandlingen ”Studier över vissa

Promotor vid v-fak var Hans Tjälve, som höll tal på latin. För de som var lite ringrostiga i medeltidslatin översatte han nyckelfraserna till svenska.

Promotor inledde sin funktion genom att välkomna Bengt Andersson till den exklusiva skaran av veterinära jubeldoktorer.

diencephalt reglerade autonoma funktioner hos husdjur". Promotor inledde sin funktion genom att välkomna Bengt Andersson till den exklusiva skaran av veterinära jubeldoktorer. Bengt Andersson har utfört en imponerande vetenskaplig gärning, och i tur och ordning varit professor i fysiologi vid Kungliga Veterinärhögskolan, vid Karolinska Institutet i Stockholm och vid den veterinärmedicinska fakulteten vid SLU i Uppsala. Under åren 1982–1989 var han dessutom fakultetens dekanus. Bengt Andersson är en av de mest framstående forskarna i Sverige med veterinärmedicinsk grundutbildning, och Hans Tjälve framförde fakultetens tack för Anderssons stora insatser.

Även den av fakulteten utsedde hedersdoktorn heter Bengt, med efternamnet Röken. Han är en av få svenska veterinärer som efter 29 års yrkesverksamhet fortfarande sitter kvar på den tjänst där han började direkt efter sin examen: Kolmårdens djurpark. Bengt Ole Röken har dock inte lutat sig tillbaka utan utfört ett pionjärarbete inom zoodjursmedicinen, slog promotor fast. Han har haft täta forskningskontakter och är medförfattare till vetenskapliga artiklar och rapporter som presenterats vid internationella kongresser. Hans djupa engagemang i djurhållnings- och djurskyddsfrågor har varit pådrivande för det kvalitetssäkringssystem som nu införs i alla Sveriges djurparker. Han har genom att demonstrera sin verksamhet i TV och genom artiklar i fackpress varit en god ambassadör för veterinärmedicinen i Sverige. Hans Tjälve uttryckte sin glädje över att få promovera Bengt Röken till veterinärmedicine hedersdoktor.

Doktorer efter avlagda prov

När väl jubel- och hedersdoktorn blivit vederbörligen hyllade, var det dags för fakultetens 15 doktorer som nyligen disputerat att promoveras. Ämnena som avhandlats under året varierade från molekylär karaktärisering av bovint virusdiarrévirus till studier av cytokeratin i hovväggen. "Ni har genom er forskning fått ett vetenskapligt synsätt på problemlösningar, som med säkerhet blir av värde i er framtida verksamhet", var promotors ord på vägen till de nya doktorerna.

De doktorer som promoverades var, i bokstavsordning: Claudia Baule (veterinärmedicine doktor, VMD), Ulrika Bergman (filosofie doktor, FD), Carlos Concha Bascunan (VMD), Bengt Eriksson (VMD), Gittan Gröndahl (VMD), Malin Heldtander Königsson (FD), Cecilia Hultén (VMD), Maria Hurst (VMD), Kristian Königsson (VMD), Sara Nyman (VMD), Anna Tidholm (VMD), Anna Törnsten (FD), Henrik Uhlhorn (VMD), Helle Unnerstad (VMD) och Ove Wattle (VMD).

Pedagogisk överraskning

Det enda inslaget i promotionshögtiden som inte hade övats med sina riktiga aktörer under generalrepetitionen, var överlämnandet av SLU:s pedagogiska pris. Mottagaren av det pedagogiska priset visste nämligen inte att han fått det innan hans namn kungjordes i aulan. Det

De nypromoverade veterinärmedicine doktorerna fick några visdomsord från Hans Tjälve med sig ut i livet efter doktorandutbildningen.

Överraskad men strålande glad finner sig SLU:s tidigare rektor Mårten Carlsson väl, när han kallas upp för att ta emot SLU:s pedagogiska pris.

var med sann förvåning som SLU:s förre rektor Mårten Carlsson kom fram till scenen för att ta emot det pedagogiska priset ur SLU-styrelsens ordförande Bo Dockereds hand. Mårten Carlsson fick det pedagogiska priset som ett erkännande för sina insatser att förnya universitetets pedagogiska profil. Han klarade mottagningsceremonin utan större incidenter, men hötte med fingret i spelad indignation åt nuvarande rektorn, för att han blivit tagen så på sängen.

Hästskjuts till slottet

Den ceremoniella delen av promotionsakten avslutades med en välordnad procession ut ur aulan, för att följas av den mer avspända festmiddagen på Uppsala slott. För den veterinärmedicine hedersdoktorn Bengt Röken väntade dock ännu en överraskning utanför aulans dörrar. Som en hyllning till sin kurskamrat hade veterinär Sven Tolling, själv hedersdoktor vid v-fak och numera ordförande för Svenska Ridsportförbundet, ordnat en tvåspanns hästdroska för transporten till slottet. Iförd sin nya doktorshatt tronade Bengt Röken med familj stolt på droskans passagerarplatser.

Veterinärklanen Röken dök sedan upp igen under de anrika valven i Uppsala slott, där såväl Bengt som hans fru Barbro och son Måns (båda veterinärer) poserade för en bild i SVT.

En helkväll för hedersdoktorn. Uppstigna i hästdroska beundrar familjen Röken den blänkande doktorsringen. Senare på kvällen poserar Barbro, Bengt och Måns, alla veterinärer, i slottstrappan.

Gittan Gröndahl prövar om hatten verkligen passar, efter år av blod, svett och tårar. Detta är bara slutet på början, konstaterade hon.

”The end of the beginning”

Som en sista veterinär insats under denna högtidsdag höll VMD Gittan Gröndahl de nypromoverade doktorernas tacktal under middagen. Efter att ha avnjutit skaldjursbakelse med kalixlöjrom, rådjursstek med mandelpotatistoppar och trippelchokladparfait kunde man stått ut med mycket i talväg. Gittan Gröndahls tal var dock både inspirerande och roligt, och därför alls ingen uppoffring att lyssna på.

Hon jämförde doktorandlivet med Mahatma Gandhis kamp för självstyre i Indien. Gandhi hade tre grundteser, som gäller även för doktoranderna på Ultuna, enligt Gittan Gröndahl. För det första får man inte visa aggressivitet, även om man ofta känner sig arg och frustrerad. För det andra måste man acceptera att leva i absolut fattigdom, och för det tredje ska man klara absolut sexuell avhållsamhet. Två av tre är ändå inte så dåligt, konstaterade hon.

En annan stor man som Gittan Gröndahl citerade var Winston Churchill. ”I can promise you nothing but blood, sweat and tears” är en devis som passar även för doktoranden, konstaterade talaren. Var målet då värt allt besvär, frågade hon. ”Ja” svarade hon snabbt själv, men bristen på lämpliga mellantjänster vid SLU efter avslutad doktorsutbildning är tyvärr ytterligare en faktor som ger smolk i bägaren. Gittan Gröndahl vände sig därför avslutningsvis åter till Churchill för ett visdomsord, och gav sig själv och sina nypromoverade kolleger följande avstamp: ”This is not the end, it is not even the beginning of the end, but it is the end of the beginning”.

Johan Beck-Friis

Valla Djurklinik AB i Linköping söker smådjursveterinär

Valla Djurklinik i Linköping bedriver smådjurssjukvård på hög nivå. Vi har en toppmodern utrustning med bl a ultraljud, digital röntgen, atroskopi och narkosövervakning. Vi har full jourverksamhet och idag arbetar sex veterinärer hos oss. Sedan 1998 finns vi i trevliga lokaler som nu skall byggas till med bl a en rehab.avdelning, eftersom vi befinner oss i ett utvidgningsskede.

Du bör vara serviceinriktad och ha lätt för att samarbeta med såväl medarbetare som kunder. Vi satsar mycket på vidareutveckling och utbildning.

Tjänsten är en heltidsanställning. Tillträde enligt överenskommelse.

För närmare information kontakta vår administratör Margareta Nilsson på telefon 013-31 13 71.

Välkommen med Din ansökan till:
Valla Djurklinik AB, Westmansgatan 21, 582 16 LINKÖPING

DaVF
DJURSJUKHUSANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING

Årsmöte för DAVF

Fredagen den 23 november kl 18.30 i veterinärförbundets lokaler, Kungsholms Hamnplan 7, Stockholm.

Vi börjar med att lyssna på ett föredrag, fortsätter sedan med årsmötesförhandlingar, för att sedan avslut det hela med att bjuda på middag. Eftersom middagen måste bokas i förväg önskar vi svar om deltagande senast 10 november till Fredrike, telefon 033-10 59 25, Karin, 0480-605 05, Cecilia, 0220-438 18 eller Eva, 0703-23 74 50. Går också bra att maila fredrike.ritter@swipnet.se.

Motioner önskas per brev senast 10 november. Personlig kallelse kommer per post.

VÄLKOMNA önskar styrelsen.

För Mat runt Siljan

Tankar om djurhälsa och etik

Följande inlägg utgör ett referat från det föredrag som författaren höll under temahelgen "Mat runt Siljan" den 31 augusti – 2 september 2001. Projektet är en satsning från Siljansregionen att få folk att handla mer lokalproducerad mat. Författarens föredrag väckte starka känslor hos många åhörare, varför han vill dela med sig av sina tankar till veterinärkåren.

Efter 25 år som distriktsveterinär, specialistpraktiserande hästveterinär och kontrollveterinär åt livsmedelsverket har jag lärt mig att djur har ett egenvärde. De kan precis som vi människor känna rädsla, smärta, lidande men också trygghet. Det ankommer därför på oss människor att se till att våra husdjur behandlas med den respekt som sig bör.

Tamboskap har funnits i människans närhet i tusentals år. Från att ha varit primitiva jägare fram till det moderna samhället har vi tillåtit oss att se djuren som en del i näringskedjan. Det ska vi göra i fortsättningen också. Det är orealistiskt att verka för en avveckling av all livsmedelsproduktion där djur är en del av kedjan, som en del militanta rörelser vill.

Ökat intresse för mat och etik

Ett intressant fenomen som har dykt upp i samhällsdebatten och som bara växer sig starkare är människors eget engagemang och ökade medvetenhet i frågor som rör säker mat och etik i djurhållningen. Etik beskriver vår uppfattning om vad som är rätt eller fel. Etik anknyter till djupt liggande värderingar, synsätt och livsåskådningar hos individen. Oavsett om vi är medvetna om det eller inte så uttrycker vi alla dagligen etiska ståndpunkter via våra uppfattningar och påståenden. T ex kan vi lära oss att uttrycka ett positivt förhållningssätt mellan människa, djur och natur. Det handlar om värderingar, att bruka eller förbruka, att nyttja eller utnyttja.

Vi har ett ansvar för djurens välbefinnande under deras livstid. Det gäller att göra en avvägning i förhållande till faktorer som ekonomi och internationell konkurrens som bönderna utsätts för.

Konsumenternas svar har inte låtit vänta på sig när förståelsen har ökat för djuretiska frågor och acceptansen har minskat för den hårt drivna, specialiserade, storskaliga livsmedelsproduktionen, där ekonomiska intressen gått före matsäkerhet, miljöhänsyn och etik i djurhållningen. Det är inte konstigt att folk blir fundersamma när en hel flod av information öser över oss, där den ena avarten avlöser den andra.

Kriser i animalieproduktionen

Kriserna som kan relateras till industrialiserad, storskalig livsmedelsproduktion, där avkastningskraven drivs bortom naturliga produktionsgränser, är tyvärr många. Några aktuella exempel är:

– Dioxinskandalen i Belgien för några år sedan.

– Den kooperativa slakterinäringens befängda idé att rasera allt svenskt svinavelsarbete (Pigghamgrisen) genom att arbeta för att importera den danska industrigrisen. Orsaken är bättre lönsamhet då den danska grisen bland annat behåller vikten bättre. Man bortser ifrån att svenska griskultingar klarar avvänjningen ifrån suggmjölken utan antibiotikaparaply, att de har betydligt mindre problem med benbroskavlossning som leder till hälta och dålig tillväxt, suggor som har ett temperament och modersinstinkter så de slipper vara fixerade, utgallring av djur med anlag för missbildningar. Vi veterinärer och många storuppfödare är förfärade över SQM:s och LRF:s agerande. I köttdjursuppfödningen är monstertjuren Belgian Blue ett lysande exempel på något vi inte vill ha och kraftfullt också visar det.

– Kalvexporten. Unga kalvar exporteras till Holland och föds upp på mjölkfattig diet som med-

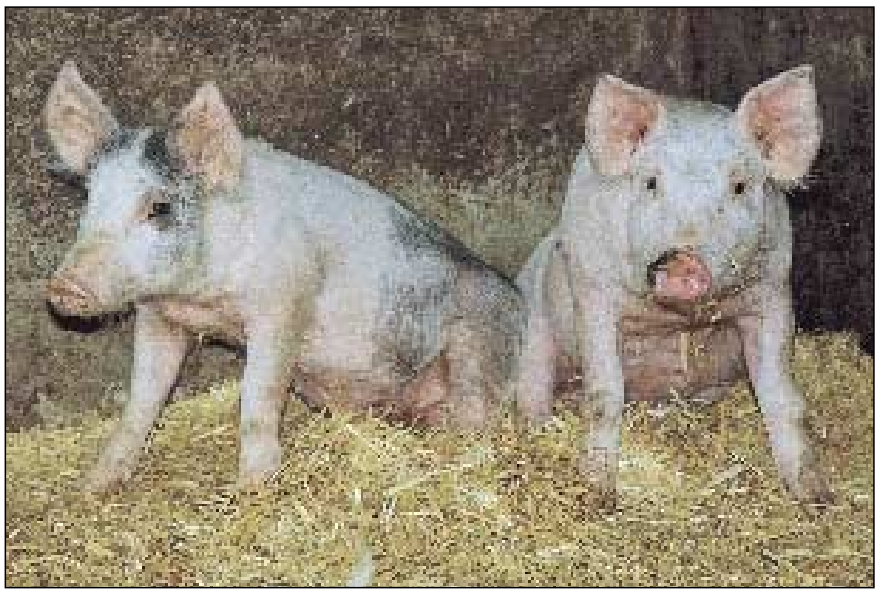

Idén att rasera Pigghamgrisen genom att arbeta för att importera den danska industrigrisen, är ett exempel på livsmedelsproduktion där avkastningskraven drivs bortom naturliga produktionsgränser, skriver insändaren.

för blodbrist, för att få ett ljust kött som konsumenten efterfrågar. Vi borde klara detta själva under andra former och under andra ekonomiska betingelser för bonden.

– De långa djurtransporterna genom Europa. Boven i det dramat är att EU lämnar exportbidrag och att det finns EU-subventionerade slakterier med överkapacitet i Sydeuropa, t ex Italien. Vad gäller den sorgliga exporten av hästar från Sverige, beror det på det låga priset på hästkött och just det faktum att det finns subventionerade slakterier som tjänar på att få slakta djuren själva. Det finns hästhandlare här hemma som är så skrupelfria att de t o m har barn med sig och utger sig för att vilja köpa en billig ridhäst till sin dotter för att komma åt det billiga hästköttet.

– Galna kosjukan, BSE, som med största sannolikhet beror på att får som varit infekterade med scrapie malts ner och använts som köttmjöl i foder åt kor. Idén att utfodra växtätande djur med arteget köttmjöl är absurd från början till slut. Det är tack och lov slut med det nu.

– Mul- och klövsjukan med de dramatiska ekonomiska följderna och de personliga tragedier som den har medfört. Denna virussjukdom kan uppträda i synnerhet när många djur samlas på en plats och hygienen är svår att upprätthålla.

– Salmonella, som är en annan, bakteriell infektionssjukdom med multiresistenta stammar som inte går att bota med antibiotika när folk blir sjuka.

I Sverige har vi en djurskyddslagstiftning som ska motverka att saker och ting spårar ur. Ett exempel är regeln som säger att svin och kalvar ska ha halm i sina boxar.

Den svenska djurskyddslagen

I Sverige har vi en djurskyddslag som skall motverka att saker och ting spårar ur. I och med inträdet i EU måste vi underordna oss situationer som vi inte är vana vid, genom vårt kulturarv och tradition. Därför är det viktigt att vi finns med och påverkar saker i den riktning som känns naturlig för oss. Djurskyddslagen beslutas av riksdagen och är en ramlag som anger målsättningar med djurhållning och skötsel. I vissa fall preciseras vad som är förbjudet. Förutom djurhållning reglerar lagen t ex operativa ingrepp, slakt, genteknik, användningen av hormoner och tillsynen. Djurskyddslagen har två viktiga paragrafer:

§2. Djur skall behandlas väl och skyddas mot onödigt lidande och sjukdom.

§4. Djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn, pälsar eller tävling skall hållas eller skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt.

"Jag känner mig plötsligt två år yngre"

Toto, Dalmatiner, 7 år

Mjölkkor på bete i Jämtland. Mjölkproduktion är basen i norra Sveriges jordbruk, och nödvändig för att hålla landskapet öppet, konstaterar författaren.

Detta innebär att djurskyddslagen inte accepterar allmän behandling med läkemedel som ett alternativ till en god miljö och skötsel för att djuren ska hålla sig friska.

Djurskyddsförordningen

Djurskyddsförordningen beslutas av regeringen och beskriver djurskyddsreglerna mer i detalj, under överinseende av Jordbruksverket. Här framgår bland annat att:

– Mjölkkor skall hållas på bete sommartid.

– Svin och kalvar skall ha halm i sina boxar.

– Svin skall hållas lösgående.

– Förprövning vid ny- och ombyggnation av djurstallar ska utföras.

– Hormoner och antibiotika får endast användas för att förebygga, bota eller lindra sjukdom, aldrig i tillväxtfrämjande syfte.

Odlingslandskapet växer igen

I takt med att djurhållningen blir allt mer centraliserad till stora gårdar växer odlingslandskapet igen. Det är oroande att se hur glesbygdskommunernas utmarker täcks av sly, när inte betesdjur finns på åker och ängsmark längre. Det finns risk för att över 50 procent av ängsmarken kommer att försvinna. Den biologiska mångfalden, natur och kulturvärden går till spillo.

Manuell röjning av en ha åker kostar cirka 40 000 kr. Det kan var och en föreställa sig att sådant jordbruk inte håller i längden.

Mjölkproduktion är basen i norra Sveriges jordbruk. Storleksrationaliseringen i mjölkproduktionen fortsätter i rasande fart. Framtidens fåtaliga mjölkbesättningar kan inte bidra till öppethållandet av avsides liggande marker.

Turister som kommer till vårt område vill se långt, se djur i landskapet, vatten och skogar på avstånd. De vill äta lokalt producerade livsmedel. Det kräver ett öppet landskap.

Lokal och regional livsmedelsproduktion

Trenden är tydlig i hela Europa. Intresset för lokal och regional livsmedelsproduktion bara ökar. Småskaligheten ger en känsla av ökad matsäkerhet och en garanti för att djuren har det bra på gårdarna. Närheten mellan uppfödare och slakteri gagnar den ekologiskt hållbara utvecklingen med korta transporter som minskar belastningen på miljön. Den så kallade ursprungsmärkningen ger en spårbarhet från gård till tallrik. Det är verkligen en kvalitetsgaranti, när den lokale producenten kan presenteras för kunden.

Min förhoppning är att vi som europeiska konsumenter i ett kollektiv är så starka opinionsbildare att vi kan påverka utvecklingen mot ett småskaligare och uthålligare samhälle, utan att det ska bli omöjligt för bonden att få rätt betalt för sina produkter. EU har ett gigantiskt arbete i att lösa jordbruksproblematiken, där det fria varuflödet och de ekonomiska förutsättningarna för producenterna skall vägas mot en etisk djurhållning i en sund konkurrens.

Leif Stilling
lokal veterinär i Siljans-regionen

Jordbruksverket

Jobb som distriktsveterinär

Distriktsveterinäravdelningen söker nu veterinärer till följande stationer:

Alvesta (ref. nr. 06-5050/01) en heltidsanställning

Dingle (ref. nr. 06-5080/01) en heltidsanställning

Karlshamn (ref. nr. 06-5028/01) en heltidsanställning

Karlskrona (ref. nr. 06-5051/01) ett vikariat fr.o.m. 1 december 2001 t.o.m. 31 december 2002

Säffle (ref. nr. 06-5118/01) två heltidsanställningar

Tidaholm/Falköping (ref. nr. 06-5027/01) en projektanställning t.o.m. 31 december 2002

Fullständig annons finns på internet:

www.sjv.se

Sista ansökningsdag är 21 november 2001.

JORDBRUKS VERKET
551 82 Jönköping
Tel. 036-15 50 00

STATENS VETERINÄRMEDICINSKA ANSTALT

SVA har som huvuduppgift att verka för god djurhälsa genom att förebygga, diagnostisera och bekämpa främst infektionssjukdomar hos djur. Grunden i verksamheten är veterinärmedicinsk laboratoriediagnostik. SVA har ett statsanslag för att klara vissa samhällsuppgifter. Till exempel ska SVA ha kunskap och beredskap för att kunna diagnostisera och bekämpa de allvarligaste djursjukdomarna, samt de sjukdomar som kan överföras mellan djur och människa. SVA har också s.k. uppdragsverksamhet där SVA i konkurrens erhåller betalt för utförda tjänster och produkter. Uppdragsverksamheten har under senare år ökat kraftigt och står idag för ca två tredjedelar av SVAs totala omsättning. För att klara uppgifterna på ett bra sätt satsar SVA betydande resurser på forsknings- och utvecklingsarbete samt på kvalitetssäkring. Ett 60-tal analysmetoder är kvalitetssäkrade genom ackreditering och delar av produktionen är certifierad. Vi är idag över 400 anställda och har arbetsplatser på Ultuna, BMC, Uppsala Science Park (Glunten) och Håtunaholm (utanför Sigtuna). Besök gärna vår hemsida för mer information om vår verksamhet, adress: http://www.sva.se

SVA:s Avdelning för parasitologi finns på Ultuna-området och bedriver forskning kring parasiter hos tama och vilda djur med syfte att utveckla diagnostiska metoder, fastställa smittspridningsvägar, klarlägga riskerna för människans och djurens hälsa samt att utveckla kontrollstrategier. Vid avdelningen, som är integrerad med motsvarande avdelning vid Veterinärmedicinska fakulteten vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), arbetar ett trettiotal personer.

Med stöd av Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (FORMAS) skall avdelningen efter årsskiftet påbörja studier kring renens parasiter och hur de skall kontrolleras så att deras skadeverkningar minimeras. För detta söker vi nu en

Veterinär, agronom eller biolog

som är intresserad av tjänst som forskningsassistent för utförande av forskning och egen forskarutbildning inom problemområdet. Placering kommer att ske vid SVA i Uppsala, men arbetet kommer även att inbegripa fältarbete i norra Sverige och Finland, vilket innebär resor under ibland primitiva förhållanden. Forskningen kommer att baseras på traditionella parasitologiska tekniker och användning av statistiska analysmetoder. Den vi söker skall förutom intresse för ämnet ha förmåga att arbeta självständigt, ibland utanför ordinarie arbetstid. Samarbetsförmåga, initiativkraft och förmåga att utrycka sig väl i tal och skrift på både svenska och engelska är väsentliga egenskaper. Kunskaper i finska och/eller samiska är meriterande men inget krav.

Arbetet avses leda fram till doktorsexamen, och registrering som forskarstuderande kommer att ske vid Institutionen för veterinärmedicinsk mikrobiologi vid SLU. Tjänsten är inrättad vid SVA på heltid under 4 (2 + 2) år.

Välkommen med din ansökan senast den 3 december!

Vill du veta mer om arbetsuppgifter och anställningsvillkor är du välkommen att kontakta forskningsledare Dr. Peter Waller, professor Arvid Uggla eller personalman Anders Egerot. Facklig företrädare för SACO är Håkan Winroth. Samtliga nås på telefon 018-674000. Dina ansökningshandlingar som skall vara märkta med Dnr SVA 2001/758 skickar du till SVA, Registrator, 751 89 Uppsala.

Djurskydd och djurhälsa

I den senaste budgetpropositionen vill regeringen minska anslagen till bekämpning av smittsamma djursjukdomar. Detta ser följande insändare som en märklig åtgärd, och pekar på ett antal risker som minskade anslag kommer att medföra. Hennes slutsats är att resurser för djurhälsoprogrammen måste säkerställas.

Att djurskydd och djurhälsa är viktiga ämnen, verkar de flesta hålla med om. Så även politiker. I regeringens budgetproposition finns ett särskilt kapitel som heter ”Politikområde Djurpolitik”. Verksamheten inom djur-

Insänt

skydds- och djurhälsoområdet beskrivs syfta till att upprätthålla ett gott hälsotillstånd och ett gott djurskydd bland husdjur, försöksdjur, vilda djur som hålls i fångenskap eller som används som försöksdjur.

Detta är säkert ambitioner och mål som många anser angelägna. Därför är det något märkligt att regeringen nu vill minska anslagen till bekämpning av smittsamma djursjukdomar. Detta kommer att innebära att svenska bönder inte kommer att kunna få samma hjälp som tidigare att förbättra djurhälsan.

Traditionell svensk proaktiv linje

Under lång tid har staten investerat mycket i att förebygga, kontrollera och bekämpa inhemska djursjukdomar och zoonoser. I och med dessa program har den direkta bekämpningen vid akuta sjukdomsutbrott på sikt kunnat hållas nere. Därmed också statens långsiktiga kostnader eftersom djurägarna har lagbunden rätt till ersättningar vid sådana utbrott. Dessa uppbyggda kontroll- och bekämpningsprogram är grunden i den svenska modellen för god djurhållning och livsmedelssäkerhet.

Under EU-ordförandeskapet drev Sverige den förebyggande och proaktiva linjen. I djurskyddslagstiftningen är djurhälsa en viktig del. Våra djur skall skyddas mot lidande och sjukdom. Ju högre smittryck i djurpopulationen desto större användning av läkemedel (antibiotika). Resistensproblemen ökar i alla led, djur, livsmedel, människor.

Direkt betydelse för humanhälsan

En försämrad övervakning av sjukdomar som kan smitta till människa har direkt betydelse för humanhälsan och för statens kostnader inom humanhälsovården. Detta gäller framför allt för tuberkulos och campylobacter, där kontrollen till stor del finansieras via detta anslag. Sverige är inom EU officiellt tuberkulosfritt vad avser nötkreatur. Att avbryta eller försämra det pågående programmet avseende bovin tuberkulos hos hägnad hjort skulle äventyra detta. Risken för smitta till människor ökar och många decenniers arbete med att utrota nötkreaturstuberkulosen kan spolieras. Tuberkulos är idag spritt i de flesta av världens länder och är globalt sett en av de infektionssjukdomar som orsakar flest dödsfall bland människor. Trots omfattande kontrollprogram för nötkreatur i t ex Storbritannien och Irland har man inte lyckats utrota sjukdomen.

Statens intressen att förebygga djursjukdomar

Epizootisjukdomar bekämpas med statliga medel och skall normalt sett inte finnas i landet. Flera av de sjukdomar för vilka programmen finansieras under den aktuella anslagsposten lyder under epizootilagen. Detta gäller tuberkulos, paratuberkulos, Aujeszky's sjukdom och IBR/IPV. Eftersom staten i dessa fall betalar kostnaderna för bekämpning samt ersättning till djurägare har staten ett särskilt intresse av att kontrollera och förebygga sjukdomsförekomsten.

I andra fall är Sverige förpliktigat att dokumentera frihet från sjukdomar, där vi är officiellt fri-

Att avbryta eller försämra det pågående programmet avseende bovin tuberkulos hos hägnad hjort skulle äventyra Sveriges status som tuberkulosfritt avseende nötkreatur.

Flera av de sjukdomar där bekämpningsprogrammen finansieras under den aktuella anslagsposten lyder under epizootilagen, t ex Aujeszkys sjukdom hos svin. Eftersom staten här betalar kostnaderna för bekämpning har staten ett särskilt intresse av att kontrollera och förebygga sjukdomsförekomsten.

förklarade och ansökt eller erhållit tilläggsgarantier från EU. Handel med levande djur är en stor riskfaktor vad gäller spridning av smittsamma sjukdomar. Erhålls tilläggsgarantier kan Sverige ställa krav på provtagning avseende vissa sjukdomar. Vid ett bortfall av dessa kan sjukdomssituationen för mycket allvarliga sjukdomar förändras snabbt. Detta kan komma att medföra kraftigt ökade kostnader för staten.

Riskerna med minskade anslag

Riskerna med minskade anslag på detta område är således:

– Djurhälsprogrammen hotas läggas ner helt eller delvis då kostnaderna är höga för testning och analys.

– Minskad sjukdomsövervakning leder till försämrad djurhälsa och försämrat djurskydd.

– Försämrad djurhälsa leder till ökad antibiotikaanvändning och i förlängningen ökad resistensutveckling hos fä och folk.

– Smitta kan förbli oupptäckt, sprida sig till andra besättningar och även drabba andra djurslag och vad gäller exempelvis tuberkulos sprida sig till den vilda faunan. Detta gäller även zoonoser till människa.

– Arbetet med mycket kostsam bekämpning av flera sjukdomar under 1990-talet riskerar att spolieras.

– Sverige får svårt att uppfylla sina åligganden gentemot EU vad gäller sjukdomsövervakning. Sveriges klassning som sjukdomsfritt för vissa sjukdomar förloras.

– Åligganden i samband med tilläggsgarantier kan inte uppfyllas och redan erhållna garantier kan förloras. Liggande ansökningar förlorar sitt värde.

– Ny smitta kan föras in i landet när tilläggsgarantierna förloras.

Slutsatsen måste bli att resurser för djurhälsoprogrammen måste säkerställas.

Caroline Hagström
Riksdagsledamot (Kd)

Ultraljud för sendiagnostik säljes

Aloka 500 med 7,5 mHz probe (98), skrivare och transportväska. Bra skick. 50.000:– + moms. Ring Helena Westin: 070-315 18 64

DEN KGL. VETERINÆR-
OG LANDBOHØJSKOLE KVL

Professor

med særlige opgaver inden for udvikling af veterinæruddannelsen

Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Institut for Anatomi og Fysiologi, søger en professor med særlige opgaver inden for uddannelsesudvikling/ læring fra den 1. juli 2002 eller snarest derefter. Stillingen er 5-årig.

Professoren vil med afsæt i Instituttets fagområder have ansvar for udvikling af den veterinærmedicinske uddannelse under implementeringen af en ny studieordning, hvor problembaseret læring indgår i betydeligt omfang. Stillingen omfatter i mindre omfang undervisning i et af fagene anatomi, fysiologi, cellebiologi eller biokemi. Det forventes herudover at den nye professor varetager forskning og forskningsvejledning.

Ansættelsesproceduren vil følge Forskningsministeriets bekendtgørelse nr. 820 af 31. august 2000. Stillingen besættes i henhold til overenskomst mellem Finansministeriet og AC. KVL er indstillet på at optage forhandling med den forhandlingsberettigede organisation om ydelse af et personligt tillæg, således at den samlede løn årligt udgør ca. kr. 478.067 eksklusiv pensionsbidrag.

For at søge stillingen er det nødvendigt, at ansøgeren rekvirerer det komplette stillingsopslag for stillingen, hvori indhold, kvalifikationskrav og krav til ansøgningerne er beskrevet. Stillingsopslaget kan rekvireres enten på KVL's WEB-side: http://www.kvl.dk/news/ eller ved henvendelse til **Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles Personalekontor, Bülowsvej 17, 1870 Frederiksberg C, Danmark**, tlf. 3528 2022. De bedes ved henvendelse henvise til **j.nr. 628/00970-17.** Ansøgningsfristen for stillingen er **den 7. januar 2002 kl. 12.00**. Dette opslag er et uddrag, der ikke kan bruges som grundlag for ansøgning.

KVL varetager forskning og uddannelse på land-, skov- og havebrugsområderne, på veterinærområdet og på ernærings- og levnedsmiddelområdet. KVL har ca. 3.500 studerende, heraf 400 ph.d., 1.600 ansatte og en omsætning på 775 mio. kr. Som led i KVLs ligestillingspolitik opfordrer vi både kvinder og mænd uanset alder, religion eller etnisk tilhørsforhold - til at søge stillinger ved højskolen.

Veterinärmästerskapet i golf avgjort på Alvesta Golfklubb

De golfspelande veterinärerna har åter samlats och gjort upp om veterinärmästerskapets titlar i olika klasser. Artikelförfattaren rapporterar från evenemanget som ägde rum i Alvesta, och ber också sina golfspelande kolleger om tips för att göra nästa års mästerskap ännu bättre.

Årets Veterinärmästerskap (VM) i golf arrangerades den 2–3 augusti av undertecknad och Rolf Ehnvall. Evenemanget återkommer varje år och enligt uppgift var det 35:e gången som det gick av stapeln. Hur det gick i år framgår av resultattabellen här intill.

Föregående års krönikör skrev att ”har du en gång deltagit i VM så återkommer du med hög sannolikhet varje år” (SVT 11/00). Tyvärr verkar det som om vi har kommit in i ett trendbrott. Tidigare år har vi varit mellan 60–70 deltagare totalt i de olika klasserna. I år blev vi inte fler än 50. Det är kanske för tidigt at se en vikande trend, men trots allt vill jag redan nu ta upp frågan hur vi i stället ska få fler tävlande. Bevisligen finns över 100 veterinärer som mer eller mindre regelbundet spelar golf. Jag har i god tid före tävlingsdagen skrivit en personlig inbjudan till samtliga kända. Dessutom har en annons varit införd i veterinärtidningen. Men i år blev tillströmningen bara ca 25 procent av spelande kolleger.

Vad göra till nästa år?

Det kan givetvis finnas många orsaker till detta men jag vill gärna redan nu ställa frågan till alla berörda: Vad ska vi göra för förändringar för att locka fler deltagare? Är två dagar för mycket? Ska vi bara spela 18+9 hål och få lite mer tid över för social samvaro den andra dagen? Kom med förslag! Jag finns på e-mail: gunnar.nordlof@telia.com, eller skriv direkt till nästa års huvudarrangör Agneta Weidman. Det kan i det här sammanhanget påpekas att det inte går att arrangera tävlingar på helger.

Småländsk prisnivå

Jag kan inte som arrangör och skribent alltför lyriskt uttala mig om hur trevligt vi hade på den här tävlingen. Av det jag kunnat avlyssna har dock alla varit mycket nöjda och glada. Inte minst den kollega som vid utcheckningen från hotellet sa: ”Jag skämdes nästan – två övernattningar, två frukostar, två greenfee och middag fredagskväll för bara 1 118 kronor, och det på ett bra hotell.” Men så är det ju i Småland. Här är vi inte bara snåla, vi tänker även på andras plånböcker.

Sponsorerna betyder mycket för oss. Därför vill jag särskilt tacka vår huvudsponsor, som i år var Bayer. Jag vill även tacka övriga sponsorer som stöttat tävlingen, både på plats och via bidrag utan närvarande representanter.

Gunnar Nordlöf
leg veterinär

Resultat

Brutto	
John Maxe	159
Lars Ahlqvist	163
Agneta Weidman	174
Netto	
Stefan Holmström	128
Agneta Weidman	140
Gunnar Nordlöf	145
Anhöriga	
Helena Maxe	73
Åsa Ahlqvist	76
Birgitta Måssebäck	77
”Veterinärfruklassen”	
Jonny Gustavsson	170
Aron Bengtsson	170
Hans Johansson	173

KLINIKVETERINÄR, långtidsvikariat
vid institutionen för kirurgi och medicin, stordjur, Uppsala
Referensnr 4121/01-2395

Arbetsuppgifter: Kliniktjänstgöring och undervisning av studenter vid avdelningen för hästmedicin. Jour/beredskapstjänstgöring ingår.

Kvalifikationer: Veterinärexamen, erfarenhet av hästsjukvård, intresse och erfarenhet av undervisning. Långtidsvikariat på 6 månader med tillträde 1 januari 2002.

Vill Du veta mer? Ring gärna Agneta Gustafsson tel 018-67 29 50. **Facklig företrädare är** för SACO Miia Riihimäki tel 018-67 18 81.

Välkommen med Din ansökan **märkt med referensnr** samt meritförteckning och övriga handlingar, som skall ha inkommit till Registrator, SLU, Box 7070, 750 07 Uppsala **senast den 16 november 2001.**

Kongresser och kurser

Svenska

Nya

22/11 -01. Kurs i Måleusikkerhet ved mikrobiologisk undersøkelse av næringsmidler arrangeras vid Statens Livsmedelsverk, Uppsala av NMKL, Nordisk Metodikkomité for Næringsmidler. Info: NMKL, c/o Veterinærinstituttet, PB 8156Dep, NO-0033 Oslo, Norge. Tel: 0047-22 597309, fax: 0047-22 597475, e-post: nmkl@vetinst.no

31/1–2/2 -02. Kurs i Dermatologi hund och katt 1+2 arrangeras i Göteborg av SVS Smådjurssektion. Info: Lotta Almér, Blå Stjärnans Djursjukhus, Gjutjärnsgatan 4, 417 07 Göteborg. Tel: 031-65 35 05, fax: 031-23 74 70, e-post: birgit.holm@blastjarnan.se

Tidigare publicerade

15/11 -01 startar en distanskurs i klövvård och klövsjukdomar med inriktning på klinik och profylax. Arr: SLU och Svensk Mjölk (SVT 11/01)

5–6/12 -01. Kurs om Byggnader och produktionssystem Hållsta, Eskilstuna. Arr: Svensk Mjölk (SVT 4/01)

4–15/3 -02. Forskarkurs i Evidence based medicine, 3.75 ECTS-credits Göteborg. Arr: Nordiska Hälsovårdshögskolan (SVT 7/01)

11–12/3 -02. Svenska Djurhälsovårdens fortbildningskonferens, Saltsjöbaden. Arr: Svenska Djurhälsovården. (SVT 13/01)

14–16/3 -02. Kurs i hältdiagnostik hos hund, Falkenberg. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och Hallands Djursjukhus (SVT 13/01)

Internationella

Fler internationella kurser hittar Du på World Veterinary Association's hemsida: http://www.worldvet.org/ och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: http://www.bsava.com

Nya

12–14/9 -02. ESDAR (European Society for Domestic Animal Reproduction) 6th Conference anordnas i Parma, Italien. Info: Professor Stig Einarsson, Inst f obst o gyn, SLU Box 7039, 750 07 Uppsala. Tel: 018-67 21 70.

Tidigare publicerade

12–17/11 -01. Kurs i Reproduction in Companion, Exotic and Laboratory Animals 1 Nantes, Frankrike (SVT 7/01)

15–18/11 -01. Course in Equine Osteopathy and General Qigong, Skørping, Danmark. (SVT 11/01)

16–18/11 -01. Continuous Education Meeting: Horses, Performance Diagnosis of Joints, Bonn, Tyskland (SVT 10/01)

23–25/11 -01. CNVSPA-AFVAC och SAVAB anordnar sin årliga kongress Lille, Frankrike (SVT 4/01)

1–6/12 -01. AO/ASIF advanced techniques in small animals – Joints och AO/ASIF – fracture treatment in large animals: principles and new concepts, Davos, Schweiz (SVT 11/01)

3/12 -01. Seminarium om Veterinary Medicinal Products in the EU, part IV: Pre-Clinical and Clinical Dossier, London, UK (SVT 12/01)

Stiftelsen Ivar och Elsa Sandbergs stipendiefond

Sällskapets för Veterinärmedicinsk Forskning styrelse ledigförklarar härmed stipendier ur Ivar och Elsa Sandbergs stipendiefond för livsmedelshygienisk forskning. Ändamålet med fonden är att främja vetenskaplig forskning inom livsmedelshygienens område eller inom områden som har direkt betydelse för livsmedel och livsmedelshygien. Disponibelt för årets utdelning är 450.000:–.

Ansökan, i 8 exemplar, ställs till: Styrelsen, Sällskapet för veterinärmedicinsk forskning, c/o Bernt Jones, Box 7038, 750 07 Uppsala. Ansökan skall ha inkommit senast måndagen 3 december, 2001.

Ansökan skall vara på max 5 sidor och innehålla Bakgrund, Målsättning, Metoder, Arbetsplan och Budget för projektet. En kortfattad cv för huvudsökande skall bifogas.

Ytterligare upplysningar lämnas av Bernt Jones, tel. 018-67 16 20, fax 018-30 95 65, e-post Bernt.Jones@klke.slu.se

Stipendium

I anslutning till sitt 100-årsjubileum instiftade Svenska Kvinnors Djurskyddsförening en fond. Dennas ändamål skall vara att erbjuda anställda, i första hand veterinärer, vid landets djursjukhus möjlighet till studier och förkovran avseende speciella djursjukdomar eller behandlingsåtgärder. Fondens avkastning utdelas i form av stipendium.

Stiftelsen Svenska Kvinnors Djurskyddsförening förklarar härmed ovannämnda stipendium till ansökan ledigt. I ansökan, som skall vara stiftelsen tillhanda snarast skall redovisas ändamål samt plan och beräknade kostnader för det projekt som avses genomföras, likaså om bidrag sökts hos annan bidragsgivare för samma ändamål. Mottagare av stipendium skall senast sex månader efter användning av detta till Stiftelsen inlämna en kortfattad redogörelse häröver.

Närmare upplysningar kan fås per telefon 08-783 03 68 (kl 10.00–13.00). Stiftelsens adress är: Box 10081, 100 55 STOCKHOLM.

4–5/12 -01. Kurs i Practical Implementation of GCP in Veterinary Field Studies, London, UK (SVT 12/01)

11–13/12 -01. 7th Congress of equine medicine and surgery, Genève, Schweiz (SVT 10/01)

12–13/12 -01. Konferens om The Impact on Animal Health, Food Safety and Agriculture. Can we Survive It? Bryssel, Belgien (SVT 10/01)

27–31/1 -02. Seminarium om Veterinary Critical Care and Emergency Medicine, Fort Lauderdale, USA (SVT 13/01)

17–21/3 -02. Seminarium om Veterinary Critical Care and Emergency Medicine, Fort Lauderdale, USA (SVT 13/01)

4–7/4 -02. 45th British Small Animal Veterinary Association Congress Birmingham, UK (SVT 4/01)

14–18/4 -02. Seminarium om Veterinary Critical Care and Emergency Medicine, Fort Lauderdale, USA (SVT 13/01)

15–16/4 -02. 3rd International Conference on The Regulation of Veterinary Medicinal Products in Europe, London, UK (SVT 12/01)

10–12/5 -02. Third EVSSAR Congress: On Reproduction in Companion, Exotic and Laboratory Animals, Liège, Belgien (SVT 10/01)

9–13/6 -02. Seminarium om Veterinary Critical Care and Emergency Medicine, Fort Lauderdale, USA (SVT 13/01)

5–7/7 -02. 11th Annual Scientific Meeting of the European College of Veterinary Surgeons Wien, Österrike (SVT 7/01)

4–8/8 -02. International Conference on Antimicrobial Agents in Veterinary Medicine, Helsingfors, Finland (SVT 10/01)

19–23/8 -02. 22nd World Buiatrics Congress, Hannover, Tyskland (SVT 3/00)

11–14/9 -02. British Equine Veterinary Association **(BEVA)** anordnar sin **årliga kongress** i Glasgow, UK (SVT 12/00)

25–29/9 -02. 27th World Veterinary Congress, Tunis, Tunisien (SVT 14/00)

19–21/10 -02. Conference on Equine Sports Medicine and Science of the Elite Dressage and Three-Day-Event Horse, CESMAS 2002, Saumur, Frankrike (SVT 13/01)

3–6/4 -03. 46th British Small Animal Veterinary Association Congress Birmingham, UK (SVT 4/01)

4/7 -03. 2nd Dentistry, Oral and Maxillo-Facial Surgery Forum Velbert, Tyskland (SVT 7/01)

5–6/7 -03. 2nd Surgical Forum of the European College of Veterinary Surgeons Velbert, Tyskland (SVT 7/01)

Information rörande litteratur inom specialistutbildningsprogrammen

Inför utarbetande av examensarbetena har vi tidigare rekommenderat boken ”Vetenskapligt skrivsätt och muntlig presentation” av Birgitta Malmfors, SLU som lämplig läsning för aspiranterna inom specialistutbildningsprogrammen. Denna bok har nu omarbetats och uppdaterats och finns numera bara tillgänglig på engelska med titeln ”Writing and Presenting Scientific Papers”. Den kan nu inte heller köpas från SLU utan måste beställas från Nottingham University Press i England (www.nup.com), till en kostnad av £ 15/styck + porto. Vid inköp av mer än 5 böcker samtidigt blir dock kostnaden £ 10/styck samt portofritt. SVS har redan gjort en större beställning åt de handledare som deltog i förra handledarmötet och priset blev då 145 kronor + moms + svenskt porto. Vi bedömer att detta blir minst 50 kronor billigare än vid individuell beställning, lite beroende på den dagsaktuella växelkursen för pundet.

SVS vill nu gärna hjälpa handledare, aspiranter och utbildningsplatser med ytterligare beställningar om behov finns. Enligt ledamöterna i ESK bör denna bok finnas tillgänglig på samtliga utbildningsplatser och den kan också vara till nytta för andra än aspiranterna. Beställningar kan insändas till Marianne Lundquist (marianne.lundquist@svf.se) eller Christina Arosenius (christina.arosenius@svf.se) på förbundskansliet. Ange antal beställda exemplar och till vem fakturan skall skickas.

Disputationer

Vad är ett gott liv för en gris?

Kunskap om djurens beteende har en viktig betydelse för en hållbar djuretik, visar Helena Röcklinsberg.

Teolog Helena Röcklinsberg, Teologiska institutionen, Uppsala universitet, försvarade fredagen den 12 oktober sin avhandling för teologie doktorsexamen med titeln ”Das seufzende Schwein: Zur Theorie und Praxis in deutschen Modellen zur Tierethik”. Opponent var professor Robert Heeger, Centrum voor Bioethiek, Utrecht, Nederländerna.

För den som menar att man ska visa djur moralisk hänsyn är det viktigt att känna till vad som orsakar djuret stress och lidande. Kunskap om djurens beteende har en viktig betydelse för en hållbar djuretik. Det visar Helena Röcklinsberg i sin avhandling, den första i sitt slag i Sverige.

Bilder på plågade och stressade djur finns på allas näthinnor. Utifrån önskemål om förbättring av dagens djurhållning blir det viktigt att fråga hur bakomliggande värderingar och argument ser ut. Här bidrar etiken med att klarlägga olika ställningstaganden och visa hållbarheten i resonemangen. Hur argumenterar olika djuretiker? Skiljer sig teologers och filosofers djuretik åt? Och vad betyder egentligen ett ”gott liv” för en gris, ett av lantbrukets mest exploaterade djur?

Helena Röcklinsbergs avhandling, den första i Sverige som behandlar djurhållningsetik, har två huvudteman: Relationen mellan teoretiska ställningstaganden och den praktiska behandlingen av djur, och hur teologiska och filosofiska perspektiv påverkar argumentationsmetoden och utformningen av praxis. Helena Röcklinsberg ger i sin avhandling en översikt över etologisk forskning om grisens artspecifika beteende, och beskriver grisens situation under uppfödning, transport och slakt. Hon analyserar vidare fem tyska djuretiska modeller som därefter jämförs med varandra. Avslutningsvis presenterar Röcklinsberg en kritisk diskussion av dessa modeller och föreslår en teocentrisk djuretisk modell.

En central utgångspunkt för arbetet är att om djur ska visas moralisk hänsyn blir kunskap om vilka situationer som orsakar lidande eller frustration viktig. Etologin ger kunskap om vad som är negativt för ett djur och bidrar till att uppnå överensstämmelse mellan teori och praxis. Det har kunnat visas att en djuretik som ignorerar etologisk kunskap riskerar att bygga in en åtskillnad mellan å ena sidan teoretiska ställningstaganden, som ofta syftar till en radikal förändring, och å andra sidan den praxis som föreslås.

Helena Röcklinsberg visar vidare att det är mer relevant att skilja mellan teistisk och ateistisk grundsyn än mellan teologiska och filosofiska argumentationsmetoder. Gud beskrivs ofta som barmhärtig och kärleksfull. Om människan förstår sig som Guds avbild bör hon också behandla djuren i enlighet med dessa egenskaper. Lantbrukets djur måste då ges möjlighet att utföra sina artspecifika beteenden i en sådan miljö de är anpas-

Stadsveterinär Billströms Stipendiefond

Livsmedelssektionens styrelse ledigförklarar härmed stipendier ur stadsveterinär Billströms stipendiefond. Ändamålet med fonden är att ”utdela stipendier till legitimerad svensk veterinär som ägnar sig åt livsmedelshygien och som önskar antingen genom resor studera någon av livsmedelshygienens grenar eller vid institution bedriva vetenskaplig forskning beträffande detta ämne”. Disponobelt belopp för utdelning är 100.000 kronor.

Ansökan ställs till
Livsmedelssektionens styrelse
c/o Karin Granath
Rosenlundsgatan 60
100 64 Stockholm

Ansökan skall innehålla:
För forskningsprojekt: beskrivning av projektet, en klar metodbeskrivning, redogörelse för ev preliminära resultat, genomgång av relevant litteratur samt en utförlig ekonomisk kalkyl med angivande av eventuella ytterligare bidragsgivare.

Till samtliga ansökningar skall bifogas meritförteckning inkl publikationsförteckning.

Ansökan skall inges i 5 exemplar och vara styrelsen tillhanda senast tisdagen den 4 december 2001.

Ytterligare upplysningar lämnas av Karin Granath, tel: 08-508 288 00.

sade till under evolutionen, utan att ekosystemet skadas. Människan kan endast tillåta sig att förfoga över sådana produkter – livsmedel och andra produkter – som kan utvinnas när detta respekteras.

Leukocytaktivitet i nötjuver

Veterinär Carlos Concha Bascunan, institutionen för obstetrik och gynekologi, försvarade fredagen den 28 september sin avhandling för veterinärmedicine doktorsexamen med titeln: ”Activity of leukocytes in bovine mammary secretion and their responsiveness to mitogens and ginseng sponin”. Opponent var dr Arthur Saran, Kimron Veterinary Institute, Israel.

De roller som olika cellpopulationer och subpopulationer har för juversekretion hos nötkreatur är oklara, trots den stora betydelse dessa celler har vid försvar mot patogener och vid avläkning från mastit. Avhandlingen studerar faktorer och tillstånd som är inblandade vid immunologisk hämning och immunologisk stimulans av juverceller och vita blodkroppar under laktationscykeln hos nöt.

Resultaten kan sammanfattas i fyra punkter:

1) Hos friska kor blir blod- och mjölklymfocyter immunologiskt hämmade under peripartumperioden.

2) Mitogenaktivering av makrofager från sinläggningsperioden stimulerar den proliferativa kapaciteten hos mjölk- och blodlymfocyter.

3) Neutrofiler som aktiveras med ginsengsaponin in vitro förstärker den fagocytära och oxidativa förmågan hos blod- och mjölkceller.

4) Parenteral injektion av kor med ginsengsaponin stimulerar

LIVSMEDELSVERKET

Livsmedelsverket är den statliga centrala myndigheten för livsmedelsfrågor. Med konsumenternas bästa för ögonen arbetar vi för hygieniskt säkra livsmedel. Vi kontrollerar maten, undersöker livsmedels sammansättning och näringsvärde, ger råd och anvisningar samt visar vägen mot bättre matvanor. På Livsmedelsverket i Uppsala arbetar ca 280 personer. Ytterligare ca 180 medarbetare återfinns på slakterierna runt om i värt land. Läs mer om oss på vår webbplats ***www.slv.se***

Vi söker

Besiktningsveterinärer

till Besiktningsveterinärorganisationen, BVO, med placering vid nedanstående slakterier

– **Hörby.** Inom enheten Trelleborg finns 3 storskaliga slakterier, fyra småskaliga slakterier varav ett fjäderfä samt 21 exportkontrollerade anläggningar. Märk ansökan med **dnr 2593/01**
– **Skara.** Riksvikarietjänst med placering i Skara. Märk ansökan med **dnr 2594/01**

Arbetsuppgifter
Som besiktningsveterinär är dina huvudsakliga arbetsuppgifter köttbesiktning och hygienövervakning. Tjänsten som riksvikarie är avsedd att täcka frånvaro på slakterierna inom landet.

Kvalifikationer
Du är legitimerad veterinär och har erfarenhet från köttbesiktning. Körkort och egen bil är ett krav. Viss administrativ erfarenhet är önskvärd. Vissa krav kommer att ställas på synskärpa, färgsinne och förmåga att känna lukt. Vi fäster stor vikt vid personlig lämplighet och god samarbetsförmåga.

Upplysningar
För ytterligare upplysningar är Du välkommen att ringa administrativ chef Glenn Hamberg eller veterinärråd Margareta Widell som kan nås på tel 018-17 55 00. Facklig företrädare är Leif Skarhed som kan nås på tel 0511-250 77.

Ansökan
Din ansökan med meritförteckning och referenser är Du välkommen med senast **den 28 november 2001** under adress: Livsmedelsverket, Box 622, 751 26 Uppsala.

Livsmedelsverket är huvudman för besiktningsveterinärorganisationen (BVO) som är en fältorganisation under Tillsynsavdelningen. BVO:s personal utövar köttkontroll och annan tillsyn på slakterier och köttproducerande anläggningar i hela landet, totalt mer än 200 anläggningar. Verksamheten finansieras genom avgifter som tas ut från företagen. Fältorganisationen leds och stöds av en stab om 8 personer. Utöver kärnverksamheten arbetar vi just nu med bl a chefsutveckling och annan kompetensutveckling.

signifikant den fagocytära aktiviteten hos blodneutrofiler och verkar också påskynda avläkningen av subklinisk *Staphylococcus aureus*-infektion i juvret.

Kanslinytt

Nya medlemmar

Den 6 september 2001
Maharaban Amin, Märsta; SYVF
Malene Burmeister, Fritsla, PVF
Karin Danieli, Uppsala SYVF
Surahata Darboe, Stockholm; BVF
Csaba Dobolyi, Västerås; SYVF
Marie-Louise Drugge, Sollentuna; SYVF
Linda Gustafsson, Uppsala; SYVF
Kristina Johansson, Uppsala; SYVF
Magdalena Johansson, Jönköping; BVF
Christian Jurc, Ängelholm; SYVF
Kaarin Lindberg, Tullinge; SYVF
Jalal Ramish, Malmö; BVF
Deya Shaba, Eskilstuna; DVF
Inger-Johanne Stockinger, Röbäck; PVF
Camilla Warnholtz, Uppsala; SYVF

Den 19 september 2001
Sandra Göransson, Uppsala; SYVF
Dorin Musca, Spånga; SYVF
Frida Viberg, Uppsala; SYVF

Den 3 oktober 2001
Rebecca Berg, Vittaryd; SYVF
Camilla Borbély, Uppsala; SYVF
Katarina Evans, Budapest; SYVF
Patrik Gewertz, Budapest; SYVF
Susanne Hesselgren, Budapest; SYVF
Caroline Jangdal, Uppsala; SYVF
Katja Klimscha, Budapest; SYVF
Anniko Nydal, Budapest: SYVF

Vetenskapligt pris

Sällskapet för veterinärmedicinsk forskning delar vart tredje år ut ett pris för bästa vetenskapliga publikation under den gångna treårsperioden, 1999–2001. Priset (medalj och 10.000:–) delas ut till svensk veterinär som under perioden publicerat den bästa vetenskapliga publikationen, avhandling eller artikel. Alla kan lämna förslag till pristagare. Det motiverade förslaget skall vara Sällskapets sekreterare tillhanda senast 31 december 2001 (8 exemplar under adress Bernt Jones, Inst. f. klinisk kemi, SLU, Box 7038, 750 07 Uppsala). Priset kommer att delas ut vid Sällskapets årsmöte i april 2002.

Ytterligare information kan erhållas från Sällskapets sekreterare, Bernt Jones (tel. 018-67 16 20, e-post Bernt.Jones@klke.se), eller dess ordförande, Ulf Magnusson (tel. 018-67 23 24, e-post Ulf.Magnusson@og.slu.se).

Noterat

Nya neddragningar vid SLU

Den 17 oktober meddelade Radio Uppland att den slutliga avräkning av avgifter till SPV (statens löne- och pensionsverk) för avtalsförsäkringar, dvs avgifter för personalens pensioner m m, som regeringen redovisar i årets budgetproposition, medför nya underskott för Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Denna återbetalning av pensionspengar drabbar alla statliga myndigheter, och SLU är i detta avseende en av dessa myndigheter.

– Avräkningen innebär för vår del att vi långsiktigt från år 2002 får drygt 20 miljoner kr mindre i anslagstilldelning än vad vi tidigare beräknat, kommenterar SLU:s förvaltningschef Karl-Johan Johansson. Kortsiktigt innebär det också att vårt anslag omedelbart, alltså redan i höst, minskar med drygt 40 miljoner kr, vad avser avgifter för år 2000 och 2001.

– Ambitionen är att klara neddragningen för 2000 och 2001

genom centrala omdispositioner. Den långsiktiga anslagsminskningen om 20 miljoner kr årligen minskar tilldelningen för både administration och verksamhet. Vilka konsekvenser det får diskuteras i det pågående budgetarbetet, som skall vara slutfört i och med styrelsens ställningstagande den 18 december.

SACO-förslag till ny ordförande klart

En enig valberedning kommer att inför SACO:s kongress den 19–20 november föreslå Anna Ekström till ny ordförande för SACO efter Anders Milton. Valberedningen beräknar att kunna presentera ett komplett förslag till styrelsen någon vecka före kongressen.

Anna Ekström är jurist, 42 år gammal, gift och har två barn. Hon har en lång erfarenhet av arbete inom SACO bakom sig, liksom en djup förankring i regeringskansliet. 1988 gick hon ut juristlinjen vid Stockholms universitet, men hade då redan i tre år varit ordförande i SACO/SR:s studeranderåd och adjungerad ledamot av SACO/SR:s styrelse. 1987 blev hon också ledamot av juristförbundet JUSEK:s förbundsstyrelse.

Yrkesmässigt har Anna Ekström haft en lysande karriär. Efter några lägre juristtjänster blev hon 1992 sekreterare i Arbetsdomstolen, för att 1995 bli sekreterare i 1995 års Arbetsrättskommission. 1996 flyttade hon till Statsrådsberedningen,

Swedish Meats är en av Sveriges största livsmedelskoncerner.
Swedish Meats-koncernen ägs av svenska bönder och svarar för huvuddelen av all slakt i landet samt är marknadsledande inom styckning och charkuteritillverkning. Koncernens omsättning uppgår till ca 10 miljarder kronor.

Swedish Meats *söker*
Djuromsorgschef

En av Swedish Meats grundläggande styrkor är vår modell för djuruppfödning, god djuromsorg, djurhälsa och etik. Sedan 1980-talet har ett kontinuerligt förbättrings- och utvecklingsarbete bedrivits för att stärka djuromsorgen och förbättra livsmedelssäkerhet och kvalitet vid våra slakterier. Djuromsorg är ett mycket viktigt arbetsområde för oss och prioriteras högt av ledningen. Då vår nuvarande djuromsorgsansvarige kommer att sluta, söker vi nu en ersättare. Vi erbjuder ett spännande och utmanande arbete. Du kommer att ingå i Swedish Meats koncernstab för kvalitets- och miljöfrågor, som är en expertgrupp placerad direkt under koncernchefen. Då arbetet bedrivs i nära samarbete med våra slakterier måste Du vara beredd på resor.

Som djuromsorgschef ansvarar Du för policy- och utvecklingsfrågor rörande djuromsorgen inom Swedish Meats, innebärande bl a omvärldsbevakning, utveckling av kvalitets- och miljöledningssystem, uppföljning av resultat, utbildningsinsatser samt projektarbete. Du skall också vara Swedish Meats djuromsorgsexpert vid externa kontakter. Internt ger Du i djuromsorgsfrågor stöd åt vår inköpsorganisation för djur, vår slaktverksamhet samt våra marknadsavdelningar.

Vi söker en veterinär med inriktning på djuromsorg, samt har minst 5 års yrkeserfarenhet. Du har varit med om att införa rutiner/system i praktiken, och har mediavana. Som person utmärks Du av gott omdöme och samarbetsförmåga, eftersom Du har ett stort kontaktnät internt och externt, med t ex koncernchef, produktionspersonal, myndigheter och djurproducenter. Du kan arbeta självständigt och har förmåga att uttrycka Dig i tal och skrift.

Intresserad? Du är välkommen att kontakta
Kvalitets- och miljöchef Pia Larsson,
telefon 046-72 12 75, mobil 073-982 56 23.
Facklig representant är Olov Osmark, SACO,
telefon 08-725 85 34.

Välkommen med Din ansökan med ett kort brev som beskriver Dig själv, samt CV, till Personaldirektör Berit Hallersbo, Swedish Meats,
121 86 Johanneshov, eller
E-post: berit.hallersbo@swedishmeats.com.
Senast den 21 november vill vi ha Din ansökan.

SWEDISH MEATS

121 86 Johanneshov. Telefon 08-725 80 00. www.swedishmeats.com

först som ämnessakkunnig och sedan som planeringschef. För närvarande sitter Anna Ekström som statssekreterare på Näringsdepartementet.

Förslag om skatteminskning för fackföreningsavgift

Regeringen överlämnade i slutet av oktober en proposition med förslag om skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kasseavgift. Bakgrunden till förslaget om fackföreningsavgiften är att regeringen vill jämställa löntagarnas organisationsavgifter med företagarnas. För a-kasseavgiften ersätter reduktionen dagens avdragsrätt, som många inte får del av.

Skattereduktionen ger en skattesänkning på ca 70–120 kronor per månad för en heltidsarbetande. Genom att det utformas som en skattereduktion i stället för som avdragsrätt blir skattesänkningen oberoende av marginalskatt och övriga avdrag.

Avgift till en arbetslöshetskassa ska berättiga till en skattereduktion om 40 procent av den sammanlagda avgiften under året. Rätten till skattereduktion ersätter den nuvarande avdragsrätten. Avdraget har i praktiken bara kunnat utnyttjas av dem som samtidigt har haft andra avdrag på mer än 1000 kronor, eftersom det har krävts att man kommer över det beloppet för att avdragsrätten ska få betydelse. Med det nya förslaget går skattelättnaden till alla.

Skattereduktion för fackföreningsavgift och a-kassa kostar sammantaget ca 3,6 miljarder kronor. Förändringen föreslås träda i kraft 1 januari 2002.

Märkningslag av hund saknar rättsverkan

30 000 hundar har registrerats av Svenska kennelklubben, SKK, på Jordbruksverkets, SJV:s, uppdrag. Men registreringarna kan ha varit onödiga. Lagen om märkning är ogiltig, skriver tidningen Hundliv (4/01).

Förr eller senare kommer det en lag om registrering av hundar inom EU, men inget beslut har ännu fattats. Tidningen Hundliv redogör för turerna bakom den ännu ogiltiga lagen. Enligt tidningen var generaldirektören på SJV, Ingbritt Irhammar, redan i starten tveksam till märkningstvånget av hundar och fick Jordbruksdepartementet att ta ansvaret för att lagen i Sverige redan börjat tillämpas.

Nu konstaterar Kommerskollegiet att id-märkning av hundar saknar rättsverkan. För att lagen ska få rättsverkan måste registret först anmälas till och godkännas av EU, vilket kan dröja upp till ett år. Om EU dröjer längre med att godkänna lagen kan SJV bli återbetalningsskyldig till hundägare som låtit registrera och märka sina hundar i förtid. Lagen kommer förr eller senare att träda i kraft, EU vill använda den till att motverka smittspridning. I Sverige har en av drivkrafterna varit att stoppa verksamheten med kampsportshundar.

Remiss

Remisser under behandling

Följande remisser är under behandling eller har nyligen besvarats av SVF. Intresserade medlemmar kan vända sig till sin riksförening och/eller sektion för information.

Inom parentes anges varifrån remissen kommer, samt senaste dag för delföreningarnas svar till förbundet. Om remissen redan besvarats anges datum för SVFs svar.

Internationella transporter

Förslag till ändring av Europarådets konvention om skydd av djur under internationella transporter (SJV 15/10)

Djurskyddsärenden

Förslag till föreskrifter om införande av avgifter för handläggning av vissa djurskyddsärenden (SJV 29/10)

Läkemedel

Nya karenstidsföreskrifter – SLV FS 2001:25 (H65:1)

Livsmedelsverket beslutade om nya karenstidsföreskrifter den 21 september 2001. De trädde i kraft 27 september och finns också på hemsidan www.wlv.se.

Ändrad karenstid

Fly-Tix (deltrametrin 1 vikt-%), karenstiden för mjölk ändrad till 0 dygn.

Karenstid för nytt djurslag

Noromectin vet injektionsvätska lösning 10 mg/ml (ivermektin), karenstid för slakt av svin är 28 dygn.

Nya karenstider

Metacam vet injektionslösning 20 mg/ml (meloxikam), karenstid för slakt av nöt är 15 dygn.

Equilis Equenza T vet injektionsvätska (vaccin), karenstid för slakt av häst är 0 dygn.

Equilis Equenza vet injektionsvätska (vaccin), karenstid för slakt av häst är 0 dygn.

Tjänstenotiser

Tjänstetillsättningar

Statens jordbruksverk

Fr o m 2001-01-11:
Distriktsveterinärstationen i Vårgårda: Ole Martin Hegrestad.

Distriktsveterinärstationen i Piteå:
Christina Müller.

PERSONNOTISER

Födelsedagar i december

Joanna Nilsson, Västerås 50 år den 1/12
Fjalar Linge, Visby 80 år den 9/12
Karina Burlin, Umeå 50 år den 17/12
Lars Larsson, Kopparberg 50 år den 18/12
Per Sollén, Sollefteå 75 år den 20/12
Karl-Erik Dolk, Göteborg 95 år den 21/12
Marie Nolén, Näsåker 50 år den 24/12
Eva Gustavsson, Axvall 60 år den 25/12
Olle P Nilsson, Vallentuna 70 år den 30/12